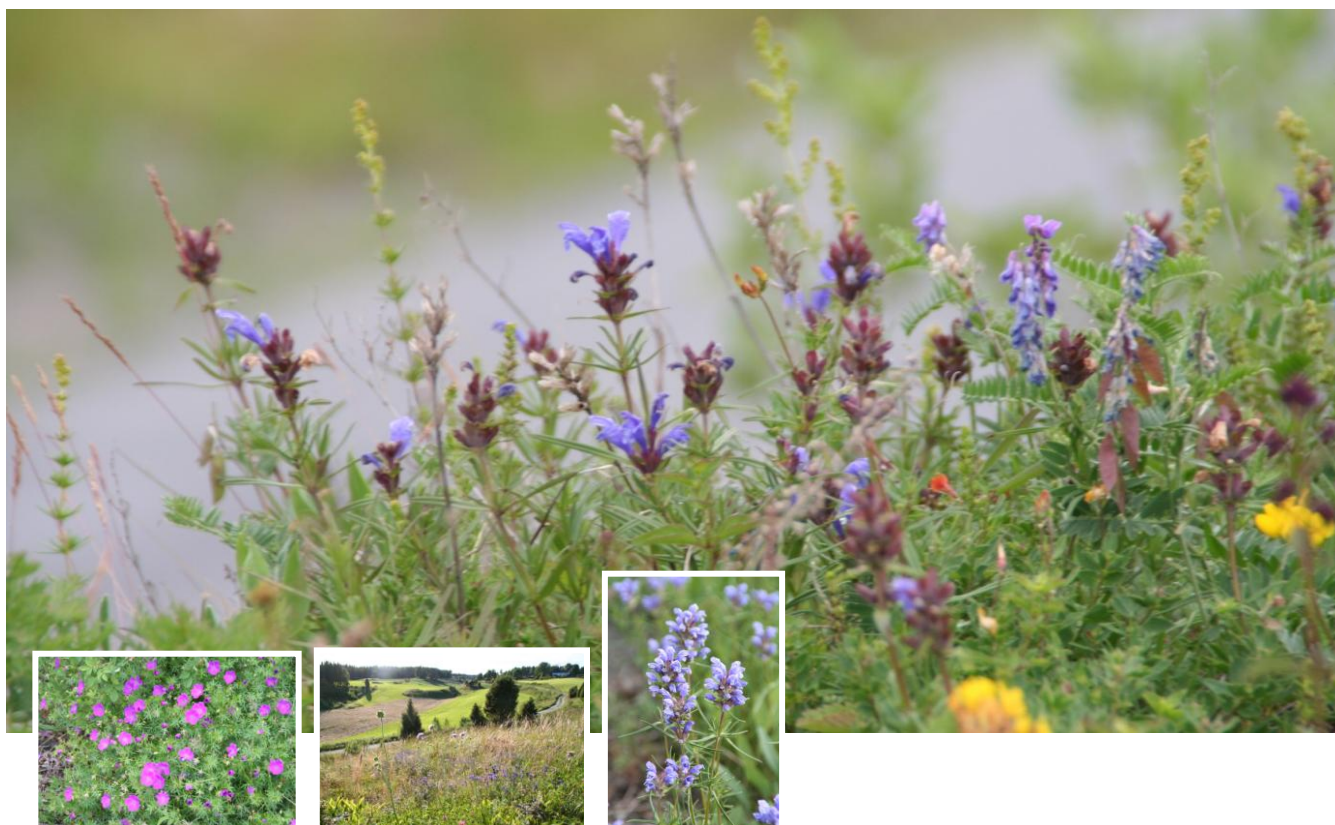

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS
MILJØVERNDELINGEN

Kartlegging av dragehode (*Dracocephalum ruyschiana*) og grunnlendt kalkmark utenfor verneområder i Oslo og Akershus 2010

RAPPORT NR. 9/2011

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS

Miljøvern avdelingen

Postboks 8111, Dep. 0032 OSLO

Telefon 22 00 35 00 – E-post: postmottak@fmoa.no

Tittel:

Kartlegging av dragehode (*Dracocephalum ruyschiana*) og grunnlendt kalkmark utenfor verneområder i Oslo og Akershus 2010.

Rapport nr.:

9/2011

Dato:

23.09.2011 Ferdigstillelse fra FMOA

Forfattere:

Ragnhild Heimstad fra Sweco Norge AS og Jan Wesenberg fra Jan Wesenberg språk- og botanikkoppdrag

Prosjektansvarlig:

Ragnhild Heimstad, Sweco Norge AS
Øystein Røsok og Karoline Bredland, Miljøvern avdelingen,
Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Prosjektleder:

Øystein Røsok, Miljøvern avdelingen, Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Antall sider:

96 + vedlegg

ISBN: 978-82-7473-215-5

ISSN: 0802-582

Sammendrag:

I denne rapporten presenteres resultatene fra kartlegging av dragehode (*Dracocephalum ruyschiana*) og naturtypen grunnlendt kalkmark utenfor verneområder i Oslo og Akershus. Kartleggingen er utført av Sweco Norge AS på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Primærfokus i kartleggingen har vært på funn av arten dragehode. Naturtypen grunnlendt kalkmark har blitt kartlagt der den forekommer i forbindelse med dragehode. Kartleggingen prioriterte potensielle nye lokaliteter høyest, og dernest lokaliteter som var registrerte men ikke klart avgrenset eller registrerte og truet av ulike påvirkningsfaktorer.

Totalt 17 hovedlokaliteter ble kartlagt i Akershus fylke, fordelt på Bærum, Frogn, Oppegård, Vestby og Ås kommuner. I Oslo kommune ble det kartlagt 7 hovedlokaliteter. Fire av hovedlokalitetene var nye - alle i Bærum kommune: ved Hosle/Griniveien, på Halden Brygge, Kongsholmen og Krokholmen. De fleste av lokalitetene som ble kartlagt var basert på eksisterende registreringer av eldre dato med usikker georeferanse.

Denne kartleggingen har avdekket områder med potensiale for nyfunn av dragehode. Dette gjelder spesielt kulturlandskapet i Frogn, Ås og Vestby kommuner samt kysten langs Nesodden, Frogn og Vestby.

Størst tilbakegang av dragehode ser det ut til å være i kulturlandskapet i de fjordferne områdene i Asker, Bærum og Oslo, hvor lokalitetene tidligere har vært mer utpreget kulturbetingede og hevdavhengige.

Emneord: dragehode, grunnlendt kalkmark, kartlegging, *Dracocephalum ruyschiana*

Referanse:

Heimstad, R. og Wesenberg, J. 2011. Kartlegging av dragehode (*Dracocephalum ruyschiana*) og grunnlendt kalkmark utenfor verneområder i Oslo og Akershus 2010. Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvern avdelingen – rapport x/2011

Forsidebilde:

Dragehodepopulasjon
Småbilder: Blodstorkenebb, dragehodelokalitet Nøstvedt, nærbilde av dragehode.
Foto av Jan Wesenberg for Sweco Norge AS.

Forord

Oppdragsgivers forord

Indre Oslofjord, med kommunene Asker, Bærum og Oslo er trolig den regionen i Norge med størst press på sine arealer. Det er også den regionen med størst tetthet av rødlistearter. I tillegg til dragehode, er en rekke truede arter av karplanter, insekter, sopp, moser og lav knyttet til naturtypen åpen grunnlendt kalkmark.

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål (§§ 4 og 5) sier at arter og naturtyper som forekommer naturlig i Norge skal ivaretas på lang sikt innenfor sine naturlige utbredelsesområder. For å oppnå dette målet, gir loven Kongen i statsråd anledning til å peke ut arter som prioriterte og naturtyper som utvalgte.

Planten dragehode ble 20. mai 2011 vedtatt som prioritert art med egen forskrift som beskytter arten mot skade og ødeleggelse, og gir den et lovfestet vern. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har det nasjonale koordinatoransvaret for oppfølging av en nasjonal handlingsplan for dragehode. Et ledd i denne oppfølgingen er å kartlegge forekomster av arten, slik at grunneiere og forvaltningsmyndigheter kan bli informert om artens forekomst og om lovverket som beskytter den, og være i stand til å ivareta forekomstene. Kartleggingen har lagt opp til å avgrense utbredelsen av den enkelte forekomst, og beskrive behovene for skjøtsel.

Dragehode er i Indre Oslofjord sterk knyttet til naturtypen "åpen grunnlendt kalkmark". Fylkesmannen i Oslo og Akershus fikk i 2010 i oppdrag fra Direktoratet for naturforvaltning å utarbeide en handlingsplan for åpen grunnlendt kalkmark i Oslofjorden. For å bedre kunnskapsgrunnlaget for handlingsplanen, valgte vi å kartlegge forekomster av åpen grunnlendt kalkmark i forbindelse med forekomster av dragehode.

Foreliggende rapport beskriver utvalgte lokaliteter av åpen grunnlendt kalkmark med forekomster av dragehode, og gir forslag til skjøtsel. Det er primært områder uten vernestatus som er kartlagt. Det er et mål at denne kartleggingen skal gi et bedre grunnlag for en god forvaltning og bevaring av lokaliteter med dragehode og åpen grunnlendt kalkmark utenfor verneområdene.

Kartleggingen er gjennomført av Sweco feltsesongen 2010. For å bedre oversikten av resultatene av undersøkelsen, har Fylkesmannen i Oslo og Akershus, v/Øystein Røsok utarbeidet tabellene i vedlegg 2, 3, 4 og 5.

Oslo, 23. september 2011

Anne Marie Vikla
Fylkesmiljøvernssjef Oslo og Akershus

Forfatternes forord

Sweco har på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus gjennomført en botanisk kartlegging på et utvalg lokaliteter utenfor verneområder i Indre Oslofjord i løpet av feltsesongen 2010. Oppdraget gjelder kartlegging av forekomster av den sårbare arten dragehode (*Dracocephalum ruyschiana*) og naturtypen "grunnlendt kalkmark" der den forekommer i tilknytning til dragehode.

Indre Oslofjord er en av de viktigste forekomstområdene for dragehode, og det er også kjerneområde for de mest artsrike forekomstene av naturtypen grunnlendt kalkmark. Dragehode er foreslått som prioritert art med forslag til egen forskrift i henhold til Naturmangfoldloven. Videre ligger disse dragehodelokalitetene i landets mest tettbefolkede region, og naturområdene er i meget stor grad benyttet til friluftsmål. Nærheten til byen og det høye aktivitetsnivået fører, ikke overraskende, til at dette området også er under sterkt press av introduserte arter, som også er et prioritert tema for naturforvaltningen.

Ragnhild Heimstad har vært prosjektleder for Sweco med Frode Løseth som prosjektmedarbeider. Jan Wesenberg i Jan Wesenberg språk- og botanikkoppdrag har vært underleverandør for Sweco. Feltregistreringene har vært foretatt av Jan Wesenberg, Ragnhild Heimstad og Frode Løseth. Rapporten er i hovedsak skrevet av Ragnhild Heimstad og er en sammenstilling av beskrivelser, bilder og kartdata fra feltarbeidet. Takk til Jan Wesenberg for et godt og inspirerende samarbeid og til Rune Halvorsen, seksjonsleder ved Botanisk museum i Oslo for innspill angående NiN-systemet.

Oslo, 19. mai 2011

Innholdsfortegnelse

Forord	2
1 Innledning	7
<i>Bakgrunn for undersøkelsen</i>	7
2 Metode	7
<i>Prioritering av dragehodelokaliteter</i>	7
<i>Grunnlendt kalkmark</i>	7
<i>Feltmetode</i>	9
3 Oppsøkte lokaliteter	10
3.1 <i>Akershus: Bærum</i>	10
1 Hosle/Griniveien 405 (1)	10
Halden Brygge (2, 3, 4, 5)	12
Hosle skole (6)	18
Kalvøya (7, 8, 9, 10, 11)	19
Kjørbo (12)	29
Koksa (13).....	30
Kongsholmen (14)	33
Krokholmen (15)	35
Langoddveien (16, 17).....	39
Langåra, Asker (18)	45
Oustøya (19, 20).....	46
Tanumplatået (21)	50
3.2 <i>Akershus: Frogn kommune</i>	50
Horgen (22)	50
Lågøya (23, 24, 25, 26, 27, 28)	53
3.3 <i>Akershus: Oppegård/Ås</i>	65
Gjersjøens sørområde (29)	65
3.4 <i>Oslo fylke/kommune</i>	65
Bakkehaugen (30)	65
Bleikøya (31, 32, 33, 34, 35)	69
Bygdøy (36)	76
Grottenveien (37).....	77
Holmen (38)	81
Killingen (39)	81
Nakholmen (40, 41, 42).....	84
3.5 <i>Akershus: Vestby kommune</i>	90
Gjøva (43).....	90
3.6 <i>Akershus: Ås kommune</i>	90
Nøstvet (44)	90
4 Videre kartlegging	95
5 Referanser	96
Vedlegg 1 Oversiktskart over dragehodelokaliteter	97
Vedlegg 2 Oversiktstabell over dragehodelokaliteter	98
Vedlegg 3 Registrerte rødlistede karplanter	99

Vedlegg 4 Registrerte karplanter i de 44 lokalitetene	100
Vedlegg 5 Registrerte svartelistede karplanter	106
Vedlegg 6 Inventeringsruter	107

Sammendrag

I denne rapporten presenteres resultatene fra kartlegging av dragehode (*Dracocephalum ruyschiana*) og naturtypen grunnlendt kalkmark utenfor verneområder i Oslo og Akershus. Kartleggingen er utført av Sweco Norge AS på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Primærfokus i kartleggingen har vært på funn av arten dragehode. Naturtypen grunnlendt kalkmark har blitt kartlagt der den forekommer i forbindelse med dragehode. Kartleggingen prioriterte potensielle nye lokaliteter høyest, og dernest lokaliteter som var registrerte men ikke klart avgrenset eller registrerte og truet av ulike påvirkningsfaktorer.

Totalt 17 hovedlokaliteter ble kartlagt i Akershus fylke, fordelt på Bærum, Frogn, Oppegård, Vestby og Ås kommuner. I Oslo kommune ble det kartlagt 7 hovedlokaliteter. Fire av hovedlokalitetene var nye - alle i Bærum kommune: ved Hosle/Griniveien, på Halden Brygge, Kongsholmen og Krokholmen. De fleste av lokalitetene som ble kartlagt var basert på eksisterende registreringer av eldre dato med usikker georeferanse.

Denne kartleggingen har avdekket områder med potensiale for nyfunn av dragehode. Dette gjelder spesielt kulturlandskapet i Frogn, Ås og Vestby kommuner samt kysten langs Nesodden, Frogn og Vestby.

Størst tilbakegang av dragehode ser det ut til å være i kulturlandskapet i de fjordfjerne områdene i Asker, Bærum og Oslo, hvor lokalitetene tidligere har vært mer utpreget kulturbetingede og hevdavhengige.

1 Innledning

Bakgrunn for undersøkelsen

Karplanten dragehode er en prioritert art med egen forskrift i Naturmangfoldloven. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har fått koordinatorsansvar for handlingsplanen for dragehode og det høyest prioriterte tiltaket i handlingsplanen er bedret kartlegging. I den forbindelse ønsket Fylkesmannen å kartlegge lokaliteter med dragehode innenfor disse to fylkene – i dette prosjektet utenfor verneområdene.

Berggrunnen i og langs Oslofjorden er kalkrik. Her fins naturtypen "grunnlendt kalkmark" med et unikt biologisk mangfold. Flere arter knyttet til denne naturtypen har i Norge sine viktigste forekomster innenfor Oslo og Akershus. Lokalisering av naturtypen "grunnlendt kalkmark" gir kommunene et bedre kunnskapsgrunnlag for å kunne sikre naturverdier på arealer som ikke allerede er vernet.

2 Metode

Prioritering av dragehodelokaliteter

Primærfokus for denne kartleggingen har vært dragehodelokaliteter. Naturtypen grunnlendt kalkmark (T25-5; NiN) er i tillegg avgrenset der den forekommer i tilknytning til dragehodepopulasjonene.

Følgende prioriteringsliste for kartlegging av dragehodelokaliteter ble utarbeidet i samarbeid med Fylkesmannen i Oslo og Akershus:

- Høyest prioritert:
 - Nye lokaliteter.
- Der nest prioriteres:
 - Lokaliteter som er registrert i Artskart (Artsdatabanken og GBIF 2011) og ikke er avgrenset som naturtyper i Naturbase (Direktoratet for naturforvaltning 2011). Dette kan være lokaliteter langt fra pressområder.
 - Lokaliteter registrert i Naturbase der lokaliteten kan være truet. Påvirkningsfaktorer som utbyggingspress (lokaliteter i byggesonene), slitasje (lokaliteter på øyer med hytter, mye ferdsel) og gjengroing/fremmede arter.
 - Rike lokaliteter som er dårlig avgrenset, eller hvor status er ukjent.
- Lavest prioritert:
 - Lokaliteter som har vært kartlagt godt de siste årene.

Grunnlendt kalkmark

Naturtypen "grunnlendt kalkmark" er definert ut fra Naturtyper i Norge (NiN) (Halvorsen et al. 2009). Grunnlendt kalkmark er en av natursystem-grunntypene som omfattes av natursystem-hovedtypen "åpen grunnlendt naturmark i lavlandet" (T25).

Beskrivelse av hovedtypen åpen grunnlendt naturmark i lavlandet på NiN's websider:

Åpen grunnlendt naturmark i lavlandet omfatter primært sonen med åpen, grunnlendt men jorddekt fastmark som under skoggrensa skiller bergknaus (natursystem-hovedtypen nakent berg) fra fastmarksskogsmark. Denne sonen er ofte (eller oftest) bare en relativt smal overgangssone (økoton), men iblant kan åpen grunnlendt naturmark dekke større sammenhengende arealer. Særlig er dette tilfellet langs kysten og langs større sjøer, der skogsmarka av ulike grunner ikke strekker seg helt ned til flommarka. Dette kan dels skyldes at miljøforholdene ikke er gunstige for vekst av trær (vindutsatthet, saltsprut etc.), men det kan også komme av at den primære suksesjonen (inkludert jordsmonndannelsen) på bergknauser går langsommere på grunn av sterk vær- og vindeksponering. Det kan også skyldes menneskepåvirkning (for eksempel tråkkslitasje).

Åpen grunnlendt naturmark i lavlandet er en egen natursystem-hovedtype og ikke slått sammen med nakent berg fordi nakent berg hovedsakelig huser steinboende (epilittiske) arter mens jorddekt (om enn grunnlendt) mark hovedsakelig huser epigeiske (jordboende) arter. Artssammensetningen på nakent berg og på åpen grunnlendt naturmark i lavlandet er derfor i liten grad overlappende. En lang rekke arter er spesifikt knyttet til åpen grunnlendt naturmark. Dette gjelder først og fremst arter, både planter og dyr, som krever jordsmonn av en viss tjukkelse samt lys og/eller varme, og som raskt skygges ut i en skog. En lang rekke rødlistete karplantearter med sørøstlig utbredelse (og utbredelsestygdepunkt nær Oslofjorden) har sin hovedforekomst i denne natursystem-hovedtypen. Eksempler på slike arter er dragehode, aksveronika, knollmjørdurt, oslosildre og stjernetistel (Rune Halvorsen, pers. medd).

Videre er hovedtypen inndelt i 8 grunntyper: kalkfattig grunnlendt mark, kalkfattig grunnlendt fuktmark, grunnlendt lågurtmark, grunnlendt lågurt-fuktmark, **grunnlendt kalkmark**, grunnlendt kalkfuktmark, grunnlendt olivinmark, grunnlendt olivinfuktmark.

Grunntypene er inndelt på grunnlag av de to økoklinene tungmetallinnhold (TU) og vannmetning av marka (VM-A) (Tabell 1. Grunntypeinndeling av hovedtypen åpen grunnlendt kalkmark i lavlandet (NiN). Tabell 1). Grunnlendt kalkmark karakteriseres altså av at den er åpen kalkmark med normalt tungmetallinnhold og veldrenert mark.

Tabell 1. Grunntypeinndeling av hovedtypen åpen grunnlendt kalkmark i lavlandet (NiN). Rød skrift angir navn på grunntypene i NiN-systemet.

				økoklin 2 vannmetning: vannmetning av marka (VM-A)	
				A1 veldrenert mark	A2 fuktmark
økoklin 1 tungmetallinnhold (TU)	Y2 ultramafisk	økoklin 3		[7] ultramafisk veldrenert åpen grunnlendt naturmark grunnlendt olivinmark	[8] ultramafisk åpen grunnlendt naturfuktmark grunnlendt olivinfuktmark
	Y1 normalt	økoklin 3 kalkinnhold (KA)	6 kalkmark	[5] åpen grunnlendt kalkmark grunnlendt kalkmark	[6] åpen grunnlendt kalk-fuktmark grunnlendt kalkfuktmark
			5 kalkrik 4 intermediær	[3] intermediær-kalkrik veldrenert åpen grunnlendt naturmark grunnlendt lågurtmark	[4] intermediær-kalkrik åpen grunnlendt naturfuktmark grunnlendt lågurt-fuktmark
			3 moderat kalkfattig 2 kalkfattig	[1] kalkfattig-moderat kalkfattig veldrenert åpen grunnlendt naturmark kalkfattig grunnlendt mark	[2]] kalkfattig-moderat kalkfattig åpen grunnlendt naturfuktmark kalkfattig grunnlendt fuktmark

Artsdatabanken har utarbeidet en oversettelsesnøkkel (Halvorsen 2010) fra DN-håndbok 13 (DN 2006) til NiN-systemet. Følgende naturtyper fra DN-håndbok 13 tilegnes hovedtypen "åpen grunnlendt naturmark i lavlandet" (T25) og grunntypen "grunnlendt kalkmark" (5):

B01 Sørvendt berg og rasmark

- B102 Bergknaus og – flate

B02 Kantkratt

- B0201 Slåpetorn – hagtorn – utforming
- B0204 Urterik kant

D11 Småbiotoper

- D1104 Bergknauser

G09 Rikt strandberg

- G0901 Sørlig
- G0902 Vestlig og nordlig
- G0904 Rik sjøsprøytsprekk

Merk at de fleste av disse naturtypene fra DN-håndbok 13 *imidlertid også er oversatt til andre grunntyper i NiN*; systemene har ikke et 1:1 forhold.

For avgrensing mot andre natursystem-hovedtyper, henvises det til avgrensningskommentarer i NiN (<http://www.naturtyper.artsdatabanken.no>). Her ligger definerte avgrensinger mellom åpen grunnlendt naturmark i lavlandet mot henholdsvis "kulturmarkseng", "kystlynghei og boreal hei", "fosseeng", "nakent berg", "isinnfrysingsmark" og "fjellhei og tundra".

Feltmetode

Dragehodelokalitetene ble oppsøkt på grunnlag av eksisterende opplysninger fra Artskart samt opplysninger fra publikum. Ved usikker geografisk lokalisering ble egnede områder studert på kart og flyfoto, og potensielle lokaliteter plottet inn. Disse ble deretter oppsøkt i felt. Ved funn av dragehode ble UTM-koordinater for populasjonens (eller delpopulasjonens) ytterpunkter registrert med GPS. Individtall eller annen mengdeangivelse ble estimert. Tilstand og trusselfaktorer ble notert i felt. En generell artsliste ble registrert for hele arealet dragehodepopulasjonen dekket.

Nøyaktigheten for UTM-koordinatene anses ikke å innramme populasjonen hundre prosent pålitelig. I de fleste lokalitetskartene er det derfor angitt en punktsverm omtrent hvor populasjonen befinner seg i terrenget. En lokalitet ble i ettertid, på grunnlag av kart og flyfoto, trukket opp som et polygon rundt populasjonen, med grenser som delvis følger menneskeskapte elementer eller vegetasjons-/markslagsgrenser, dels er vilkårlig trukket gjennom mer homogene områder.

Primærdata eksisterer, for de fleste av lokalitetene, i form av Garmin MapSource-filer med punkter og sporlogg samt lydfil fra digital diktafon med informasjon knyttet til punktene og observasjonene.

Første feltdag ble gjennomført sammen for å kalibrere metode, men det knyttes noe usikkerhet rundt estimering av antall genetiske individer. En klonal enhet av dragehode er definert som en "tue", dvs. med samme utspring, men metoden vil likevel delvis være basert på skjønn og subjektivitet.

Naturtypen grunnlendt kalkmark er avgrenset digitalt der den forekommer i tilknytning til de kartlagte dragehodepopulasjonene. Geografisk avgrensing av naturtypen bygger på befaring, bilder og ortofoto fra området. For mange av lokalitetene vil avgrensing av dragehodepopulasjonen og naturtypen grunnlendt kalkmark være tilsvarende.

3 Oppsøkte lokaliteter

Alle lokaliteter med funn av dragehode er registrert samlet på et kart i Vedlegg 1, samt i tabellen i Vedlegg 2. Inventeringsruter for lokalitetene (bortsett fra Lågøya og Langåra) er samlet i Vedlegg 6. Viktige resultater for undersøkelsen er presentert i vedleggene 2, 3, 4 og 5.

3.1 Akershus: Bærum

1 Hosle/Griniveien 405 (1)

Status

Lokaliteten er meldt inn som ny av publikum og gjenfunnet i felt.
Lokaliteten ble befart 18. juni 2010 av Jan Wesenberg.

Avgrensning

Lokaliteten utgjør den nordøstre, åpne delen av en knaus umiddelbart NØ for Griniveien 405 og SV for kryss med avkjørsel til gården Hosle søndre (Hosle minilager). Lokaliteten er i SØ avgrenset mot veien, i N og NV mot åker og i SV er grensen trukket i skogkanten mot den skogbevokste delen av kollen (Figur 1 og Figur 2).

Figur 1 Dragehodepopulasjon ved Hosle/Griniveien. (Kart: Statens kartverk)

Figur 2 Avgrensning av lokaliteten mot skogkanten (venstre) og veien (høyre). (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Karakteristikk

Lokaliteten er et typisk restareal, antakelig en tidligere åkerholme. Mesteparten av knausen er gjengrodd med tett aske- og lønneskog, mens et område i NØ er åpent, og har en tett og kortvokst varmekjær tørrbakkevegetasjon dominert av fløyelsmarikåpe, hvitmaure, skogkløver og dunhavre. I dette området er det en liten og tett dragehodepopulasjon. Den nordvestvendte delen av området er langt mer skyggefull, med dypere jord og arter som tveskjeggveronika og skogstorkenebb.

Populasjon av dragehode

Dragehodepopulasjonen omfatter ca 15-18 individer; alle unntatt ett individ samlet i en smal brem innen ca to kvadratmeter i den mest utpregete tørrbakkevegetasjonen. Det siste individet står i den mer fuktige og skyggefulle delen av lokaliteten, vestvendt mot åkeren. Hovedbestanden virker vital og fin, og er lett synlig fra veien.

Flora

Artsrik varmekjær tørrbakke- og kantflora. Spredt marianøkleblom i hele området, spesielt tett rett ved dragehodeforekomsten (fem individer tett sammen, Figur 3).

Figur 3 Marianøkleblom i lokaliteten ved Hosle. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Artsliste:

spisslønn	<i>Acer platanoides</i>
ryllik	<i>Achillea millefolium</i>
fløyelsmarikåpe	<i>Alchemilla glaucescens</i>
hvitveis	<i>Anemone nemorosa</i>
dunhavre	<i>Avenula pubescens</i>
fagerklokke	<i>Campanula persicifolia</i>
liljekonvall	<i>Convallaria majalis</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
sauesvingel	<i>Festuca ovina</i> ssp. <i>ovina</i>
rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>
markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>

hvitmaure	<i>Galium boreale</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
skogstorkenebb	<i>Geranium sylvaticum</i>
sibirbjønnkjeks	<i>Heracleum sibiricum</i>
rødknapp	<i>Knautia arvensis</i>
tiriltunge	<i>Lotus corniculatus</i>
hengeaks	<i>Melica nutans</i>
vårpengeurt	<i>Noccaea caerulea</i>
gjeldkarve	<i>Pimpinella saxifraga</i>
engrapp	<i>Poa pratensis ssp. pratensis</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
sølvmore	<i>Potentilla argentea</i>
marianøkleblom	<i>Primula veris</i>
steinnypeggruppa	<i>Rosa aff. canina</i>
kanelrose	<i>Rosa majalis</i>
teiebær	<i>Rubus saxatilis</i>
matsyre	<i>Rumex acetosa ssp. acetosa</i>
skogkløver	<i>Trifolium medium</i>
veskjeggveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>
engtjæreblom	<i>Viscaria vulgaris</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Restbiotop som ikke brukes eller skjøttes. Sterkt gjengroingspress, busker av lønn og ask rykker inn, og antakelig vil hele knausen bli skogbevakst hvis det ikke ryddes. Det hadde også vært en fordel å rydde skogen litt tilbake langs den markerte skogkanten i SV.

Grunnlendt kalkmark

Den nordøstlige delen av den tidligere åkerholmen er vurdert som naturtypen grunnlendt kalkmark. Området er treløst, har skrint jordsmonn og typisk tørrbakkevegetasjon. Naturtypen avgrenses tilsvarende som dragehodelokaliteten.

Halden Brygge (2, 3, 4, 5)

Status

Ingen tidligere registreringer i Artskart. Lokaliteten ble meldt som publikumsopplysning av Anne-Lise Vabø. Det ble i denne nykartleggingen funnet 4 dellokaliteter av dragehode.

Lokaliteten ble befart 24. juni 2010 av Jan Wesenberg.

Avgrensing

Lokaliteten er delt opp i fire dellokaliteter:

1. Søndre del av eiendommen gnr 44 bnr 13, Haldenveien 83
2. Søndre del av eiendommen gnr 44 bnr 429, Haldenveien 85-87
3. I gjerdet mellom gnr 44 bnr 539 (Haldenveien 99) og kyststien
4. Restbiotop/de facto friområde på gnr 44 bnr 460 umiddelbart øst for bnr 539

Se Figur 4 for avgrensing.

Karakteristikk for lokalitetene

Fire fragmenter som utgjør rester av en skiferrygg med artsrik varmekjær kalkkrevende tørrbakkevegetasjon. Øvrige deler av ryggen (bnr 539, bnr 686 og antakelig også 665 og 579) har opplagt også hatt samme vegetasjon og huset dragehode, men disse er nå nedbygd og ødelagt. En rest av populasjonen på bnr 539 vokser i gjerdet mot kyststien.

Grunnlendt kalkmark

De avgrensede polygonene av dragehodepopulasjonen er vurdert å tilhøre naturtypen grunnlendt kalkmark. Avgrensing av dragehodelokalitetene tilsvarer avgrensing av grunnlendt kalkmark. På ryggen, som tidligere har vært sammenhengende, vokser en kalkkrevende tørrbakkeflora som skiller seg markant fra omgivelsene med konstruert fastmark (Figur 5).

Figur 4 Avgrensing av dragehodelokalitetene ved Halden Brygge. (Kart: Statens kartverk)

Figur 5 Grunnlendt kalkmark ved Halden Brygge. Rester av et større område med grunnlendt kalkmark. (Ortofoto: Statens kartverk)

1) Søndre del av eiendommen gnr 44 bnr 13, Haldenveien 83 (2)

Populasjon av dragehode

Populasjonen består av ca 20 individer (

Figur 6).

Flora

Artsliste:

enghavre	<i>Avenula pratensis</i>
fingerstarr	<i>Carex digitata</i>
engknoppurt	<i>Centaurea jacea</i>
knollmjørdurt	<i>Filipendula vulgaris</i>
nakkebær	<i>Fragaria viridis</i>
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>
hvitmaure	<i>Galium boreale</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
tiriltunge	<i>Lotus corniculatus</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
gravbergknapp	<i>Phedimus spurius</i>
dunkjempe	<i>Plantago media</i>
flatrapp	<i>Poa compressa</i>
nyperoser	<i>Rosa sp.</i>
bakketimian	<i>Thymus pulegioides</i>
skogvikke	<i>Vicia sylvatica</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Populasjonen ligger på privat tomt. Det er en pågående byggesak i Haldenvaien 92 /

Figur 7). Etter henvendelse fra kommunen skrev Jan Wesenberg en notis om funnet og om artens status. Dette avstedkom et oppslag i Asker og Bærum budstikke (<http://www.budstikka.no/nyheter/taper-millioner-pa-blomsterfunn-1.5514194>). Deretter ble Jan Wesenberg ringt opp av arkitekten/byggmesteren og var på befaring på tomta sammen med arkitekten og eieren. Under befaringen bidro han til å trekke en linje mellom den delen av tomta som bør beholdes som naturtomt (og der mesteparten av dragehodepopulasjonen finnes) og den delen der sti til stranda kan føres fram. Den bakre delen av ryggen samt byggegropa er uinteressant fra naturvern hensyn.

Vegetasjonen på lokaliteten er artsrik, men med innslag av askebusker, rosekratt og noen steder mer nitrofile arter. Gravbergknapp dekker deler av området. Det er både fare for eutrofiering, gjengroing og slitasje, samt at fragmentet som blir igjen på tomta skal vise seg å være for lite for langsiktig overlevelse.

Figur 6 Dragehodelokalitet nr. 1 ved Halden Brygge. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Figur 7 Lokalitet nr. 1 er under utbygging. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

2) Søndre del av eiendommen gnr 44 bnr 429, Haldenveien 85-87 (3)

Populasjon

Populasjonen består av ca 40 individer.

Flora

Artsliste:

strandløk	<i>Allium vineale</i>
rundbelg	<i>Anthyllis vulneraria</i>
fingerstarr	<i>Carex digitata</i>
dvergmispel	<i>Cotoneaster scandinavicus</i>
knollmjødur	<i>Filipendula vulgaris</i>
nakkebær	<i>Fragaria viridis</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
tiriltunge	<i>Lotus corniculatus</i>
hengeaks	<i>Melicans nutans</i>
vårpengeurt	<i>Noccaea caerulea</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
gravbergknapp	<i>Phedimus spurius</i>
fjellrapp	<i>Poa alpina</i>
flatrapp	<i>Poa compressa</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
nyperoser	<i>Rosa sp.</i>
hvitbergknapp	<i>Sedum album</i>
takløk	<i>Sempervivum tectorum</i>
hjorterot	<i>Seseli libanotis</i>
sølvasal	<i>Sorbus cf. aria</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>

Figur 8 Lokalteten ved Haldenveien 85-87. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Figur 8). Den er per i dag ubebygd, men utbygging kan bli aktuelt. Vegetasjonen her minner mye om lokalitet 1; artsrik, men samtidig noe gjenvoksende, og med press fra gravbergknapp.

3) I gjerdet mellom gnr 44 bnr 539 (Haldenveien 99) og kyststien (4)

Populasjon

Populasjonen består av 4 individer.

Flora

Artsliste:

blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
flatrapp	<i>Poa compressa</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Populasjonen er en siste rest i et gjerde, sammen med blodstorkenebb og flatrapp. Minimalt areal og ingen egentlig vegetasjon /

Figur 9 og
Figur 10).

Figur 9 Dragehodepopulasjonen i gjerdet. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Figur 10 Nærbilde av dragehode i populasjon nr. 3 ved Halden Brygge. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)
4) Restbiotop/de facto friområde på gnr 44 bnr 460 umiddelbart øst for bnr 539 (5)

Populasjon

Populasjonen består av 10-15 individer.

Flora

Artsliste:

markmalurt	<i>Artemisia campestris</i>
burot	<i>Artemisia vulgaris</i>
rundbelg	<i>Anthyllis vulneraria</i>
lodnefaks	<i>Brumus hordeaceus</i> ssp. <i>hordeaceus</i>
fagerknoppurt	<i>Centaurea scabiosa</i>
vårarve	<i>Cerastium semidecandrum</i>
sprikemispel (?)	<i>Cotoneaster</i> cf. <i>divaricatus</i> (?)
dvergispel	<i>Cotoneaster scandinavicus</i>
rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>
stormaure	<i>Galium mullugo</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>
krattalant	<i>Inula salicina</i>
tiriltunge	<i>Lotus corniculatus</i>
dunkjempe	<i>Plantago media</i>
fjellrapp	<i>Poa alpina</i>
flatrapp	<i>Poa compressa</i>
bitterbergknapp	<i>Sedum acre</i>
hvitbergknapp	<i>Sedum album</i>
hjorterot	<i>Seseli libanotis</i>
rødkløver	<i>Trifolium pratense</i>
mørkkongslys	<i>Verbascum nigrum</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Delpopulasjonen er de facto et friområde/restområde som det ikke virker aktuelt å bygge ut. Dragehode vokser på en mindre del av området lengst øst. Det virker som toppen er permisk, med mye gråmoser. En mispel (antagelig sprikemispel) fins på området, men den ser ikke ut til å utgjøre noen umiddelbar trussel. Antakelig er det en moderat gjenvoksningsfare.

Hosle skole (6)

Status

Mulig ny lokalitet etter opplysninger fra publikum om tidligere funn av dragehode nær Hosle skole, ikke nærmere presisert. Ved befaring ble ingen dragehodepopulasjoner eller spesielt egnete lokaliteter funnet.

Det store beiteområdet/friområdet er ekstremt eutrofiert, med brennesle selv opp på de eksponerte skiferryggene, og ellers fet grasmark over det meste.

Rett ved Hosle skole var det et lite fragment med tilløp til artsrik tørrbakke ved en sti, men dragehode ble ikke funnet.

Lokaliteten ble befart 18. juni 2010 av Jan Wesenberg.

Se Vedlegg 2 for inventeringsrute for lokaliteten.

Kalvøya (7, 8, 9, 10, 11)

Status

Det foreligger to eksisterende punktregistreringer i Artskart. Disse er imidlertid av usikker geografisk presisjon og noen av dem er meget gamle (rundt år 1900). Øya ble derfor oppsøkt.

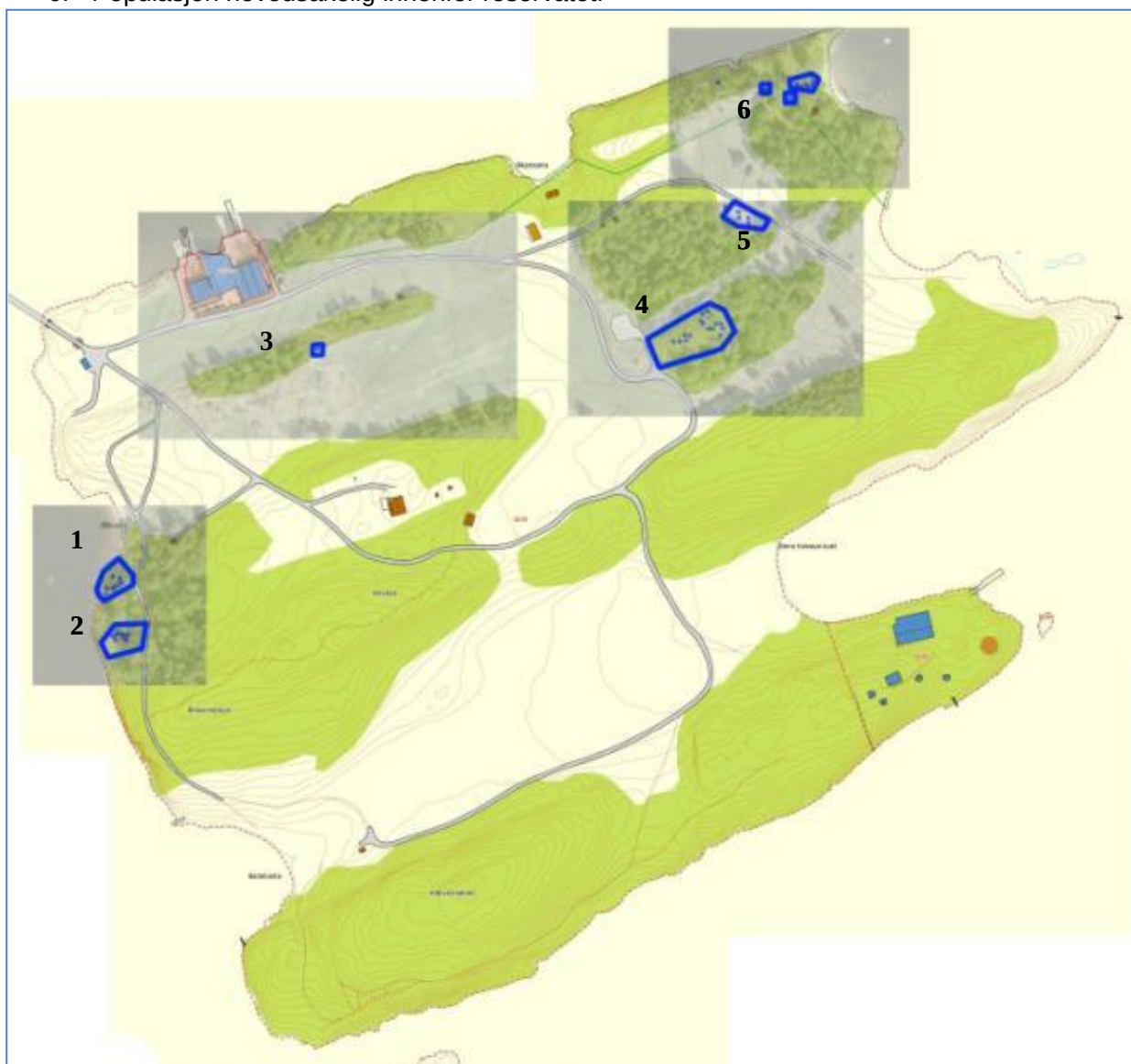
I denne nykartleggingen ble det registrert 6 lokaliteter på Kalvøya. Den siste har hovedutbredelse innenfor naturreservatet, men vokser også utenfor naturreservatet i den nordøstre delen av Kalvøya.

Lokaliteten ble befart 5. juli 2010 av Jan Wesenberg.

Lokaliteter Kalvøya

Kalvøya inneholder fem dellokaliteter av dragehode utenfor verneområdene (Figur 11):

1. Skrent/rygg S for Båtvika.
2. Skråning/tørrbakke S for delpopulasjon 1.
3. Punktilokalitet S for sceneanlegget.
4. Rygg midt i østre del av øya.
5. Engpreget veikant ved uthus ved vei mot den nordøstre grunne vika.
6. Populasjon hovedsakelig innenfor reservatet.

Figur 11 Kalvøya med de fem lokalitetene utenfor verneområdet (1-5) og en lokalitet innenfor naturreservatet (6). (Kart: Statens kartverk)

1) Skrent/rygg S for Båtvika. (7)

Avgrensing

Skrent/rygg S for Båtvika.

Karakteristikk

Til dels svært bratt skiferskrent som går rett ned i sjøen lengst i vest (

Figur 12). Rik kalkbetinget tørrbergvegetasjon.

Figur 12 Dellokalitet 1 på Kalvøya. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Populasjon av dragehode

Ca 17-20 individer.

Flora

Totalt kartlagt 33 arter (se liste). I bratthengene store mengder murburkne og fjellodnebregne.

Artsliste:

bakkemynte	<i>Acinos arvensis</i>
strandløk	<i>Allium vineale</i>
rundbelg	<i>Anthyllis vulneraria</i>
bergskrinneblom	<i>Arabis hirsuta</i>
markmalurt	<i>Artemisia campestris</i>
murburkne	<i>Asplenium ruta-muraria</i>
enghavre	<i>Avenula pratensis</i>
vinterkarse	<i>Barbarea vulgaris</i>
berberis	<i>Berberis vulgaris</i>
hjertergras	<i>Briza media</i>
blåklokke	<i>Campanula rotundifolia</i>
fingerstarr	<i>Carex digitata</i>
dvergmispel	<i>Cotoneaster scandinavicus</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
sauesvingel	<i>Festuca ovina ssp. ovina</i>
markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
hengeaks	<i>Melica nutans</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
furu	<i>Pinus sylvestris</i>

fjellrapp	<i>Poa alpina</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
sølvmyre	<i>Potentilla argentea</i>
geitved	<i>Rhamnus catharticus</i>
steinnypeggruppa	<i>Rosa agg. canina</i>
bringebær	<i>Rubus idaeus</i>
hjørtrot	<i>Seseli libanotis</i>
grasstjerneblom	<i>Stellaria graminea</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>
stemorsblom	<i>Viola tricolor</i>
fjellodnebregne	<i>Woodsia alpina</i>

Figur 13 Hjertergras i lokalitet 1 på Kalvøya. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Lokalitet i god stand, ingen opplagte trusler mot dragehodepopulasjonen.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodelokaliteten vurderes å vokse i tilknytning til naturtypen grunnlendt kalkmark. Den grunnlendte kalkmarka strekker seg i et belte langs sjøen, med nakent strandberg i nedre kant og fastmarksskogsmark i øvre kant. Se avgrensing i Figur 16.

2) Skråning/tørrbakke S for delpopulasjon 1. (8)

Avgrensing

Grensene for lokaliteten er vilkårlig satt til å omfatte populasjonen.

Karakteristikk

Lokaliteten ligger på begge sider av en sti. Til dels skyggefull lokalitet i ung furuskog (spesielt på oversida av stien) og i kant/bløddeterkonebbene /

Figur 14 og
Figur 15).

Figur 14 Dragehodelokalitet nr. 2 på Kalvøya. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Figur 15 Ung furuskog ved dragehodelokalitet på Kalvøya. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Populasjon av dragehode

Ca 30 individer

Flora

Totalt 17 arter notert (se liste). Rik flora, men mindre tørrbergpreget og mer skogkantpreget enn delpopulasjon 1.

Artsliste:

rundbelg

Anthyllis vulneraria

engknoppurt

Centaurea jacea

dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
sauesvingel	<i>Festuca ovina</i> ssp. <i>ovina</i>
knollmjødur	<i>Filipendula vulgaris</i>
markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>
nakkebær	<i>Fragaria viridis</i>
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
fur	<i>Pinus sylvestris</i>
dunkjempe	<i>Plantago media</i>
flatrapp	<i>Poa compressa</i>
storblåfjær	<i>Polygala vulgaris</i>
sølvmyr	<i>Potentilla argentea</i>
bustnypegrupper	<i>Rosa</i> aff. <i>mollis</i>
hjørterot	<i>Seseli libanotis</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Skyggeproblem og konkurranseproblem med høye urter. Ungfuruer og ung ask kan med fordel fjernes på østsida av stien, men varsomt, ikke for mye, for da kan det bli et tråkkproblem.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vokser i tilknytning til naturtypen grunnlendt kalkmark. Figur 16 viser avgrensning av grunnlendt kalkmark som omfatter dellokalitet 1 og 2 på Kalvøya.

Figur 16 Avgrensning av grunnlendt kalkmark i tilknytning til dellokalitet 1 og 2 på Kalvøya. (Ortofoto: Statens kartverk)

3) Punktlokalitet S for sceneanlegget. (9)

Avgrensning

Punktlokalitet.

Karakteristikk

Under ei furu (Figur 17). Utypisk dragehodelokalitet, sandtørreng-preget vegetasjon med mye spinkle gras.

Figur 17 Dragehodelokalitet under ei furu. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Populasjon av dragehode

Fem individer, tre innunder ei ung furu, to individer et par meter unna.

Flora

Totalt 16 arter notert (se liste). Sandtørreng-arter som engkvein, hengeaks, sauesvingel, gulmaure, harekløver, stemorsblom og legeveronika.

Artsliste:

engkvein	<i>Agrostis capillaris</i>
fløyelsmarikåpe	<i>Alchemilla glaucescens</i>
enghavre	<i>Avenula pratensis</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
sauesvingel	<i>Festuca ovina</i>
rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>
knollmjødur	<i>Filipendula vulgaris</i>
nakkebær	<i>Fragaria viridis</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
prikkperikum	<i>Hypericum perforatum</i>
hengeaks	<i>Melica nutans</i>
furu	<i>Pinus sylvestris</i>
flatrapp	<i>Poa compressa</i>
harekløver	<i>Trifolium arvense</i>
legeveronika	<i>Veronica officinalis</i>
stemorsblom	<i>Viola tricolor</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Populasjonen er marginal. Ingen spesielle forhold notert.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å ikke vokse tilknyttet naturtypen grunnlendt kalkmark.

4) Rygg midt i østre del av øya. (10)

Avgrensing

I vest er grensa trukket langs vei, i nord langs brattkant, i sør i vegetasjonsskille, i øst vilkårlig utenfor dragehodeforekomsten.

Karakteristikk

En rygg med sandtørrengpreget, noe vånd-oppgravet blodstorkenebbeng og tørrgraseng, i dramatisk
omvoksing /

Figur 18). Stort oppslag av ungfuru, lind, ask og andre trær. Vegetasjonen er de fleste steder ikke typisk for dragehodelokaliteter, men også områder med mer typisk blodstorkenebbeng forekommer.

Figur 18 Dragehodelokalitet på sandtørreng. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Populasjon av dragehode

Området er vanskelig å overskue pga den sterke gjenvoksing, men populasjonen er antakelig 50-75 individer.

Flora

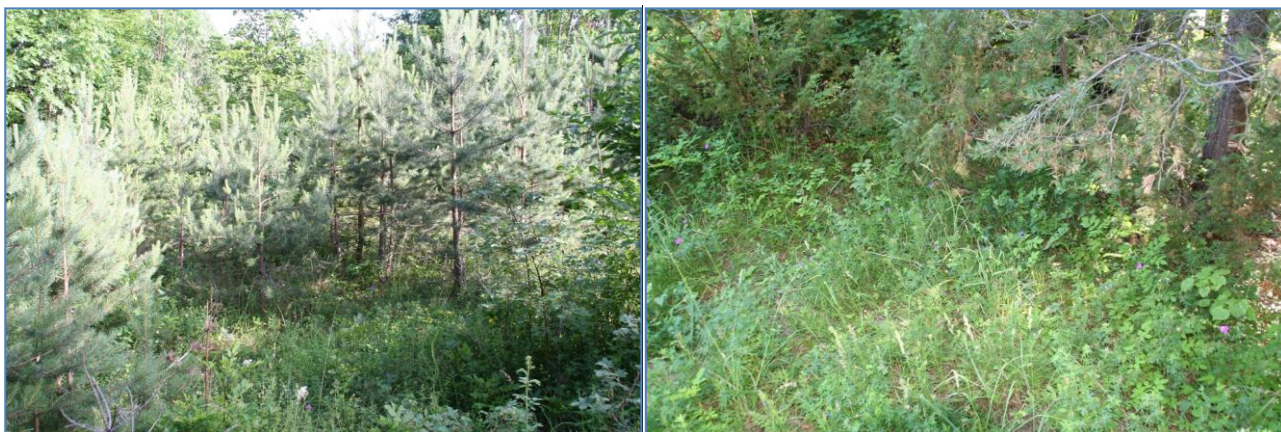
Totalt 25 arter notert (se liste). Store mengder fagerklokke, noe marianøkleblom. En del mer fuktighetstolerante arter som bringebær, skogstorkenebb og mjødurt.

Artsliste:

åkermåne	<i>Agrimonia eupatoria</i>
engkvein	<i>Agrostis capillaris</i>
fagerklokke	<i>Campanula persicifolia</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>
mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>
knollmjødurt	<i>Filipendula vulgaris</i>
markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>
nakkebær	<i>Fragaria viridis</i>
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
skogstorkenebb	<i>Geranium sylvaticum</i>
prykkperikum	<i>Hypericum perforatum</i>
einer	<i>Juniperus communis</i>
åkerforglemmegei	<i>Myosotis arvensis</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
furu	<i>Pinus sylvestris</i>
trådrapp	<i>Poa pratensis</i> ssp. <i>angustifolia</i>
marianøkleblom	<i>Primula veris</i>
storengkall	<i>Rhinanthus angustifolius</i>
bringebær	<i>Rubus idaeus</i>
hjorterot	<i>Seseli libanotis</i>
lind	<i>Tilia cordata</i>
stemorsblom	<i>Viola tricolor</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Lokaliteten har opplagt vært mer lysåpen og tørrere tidligere. Lokaliteten har antakelig i utgangspunktet vært mer sandtørreng-preget og beitebetinget enn en typisk kambrosilur-kalktørreng. Antakelig øker eksposisjonen (mesteparten av lokaliteten er nord- og nordøstvendt) gjenvokningshastigheten, og det er nå et stort oppslag av ung furu, lind, ask og andre trær (Figur 19). Det må til omfattende rydding for å redde dragehodepopulasjonen.

Figur 19 Gjenvoksing i lokalitet nr 4. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å ikke vokse tilknyttet naturtypen grunnlendt kalkmark. Lokaliteten har innslag av mer fuktighetstolerante arter og et mer beitepåvirket sandtørreng-preg.

5) Engpreget veikant ved uthus ved vei mot den nordøstre grunne vika. (11)

Avgrensing

Skogkant, vei og uthus utgjør naturlige grenser.

Karakteristikk

En meget utypisk dragehodelokalitet, frisk til nesten fuktig eng/skogkant med mye mjødurt, skogstorkenebb, skogstorkenebb, hvitmaure, prestekrage og matsyre (

Figur 20).

Figur 20 Dragehodelokalitet nr. 5 på Kalvøya. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Populasjon av dragehode

Ca 10 individer. Populasjonen ser foreløpig vital ut, men neppe noen særlig nyetablering.

Flora

Totalt 22 arter notert (se liste). Generell skogkant-/engflora med innslag av varmekjære og kalkkrevende arter.

Artsliste:

ryllik	<i>Achillea millefolium</i>
fløyelsmarikåpe	<i>Alchemilla glaucescens</i>
gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>
bjørk	<i>Betula odorata</i>
hjertergras	<i>Briza media</i>
fagerklokke	<i>Campanula persicifolia</i>
bleikstarr	<i>Carex pallescens</i>
engknoppurt	<i>Centaurea jacea</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>
hvitmaure	<i>Galium boreale</i>
skogstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sylvaticum</i>
firkantperikum	<i>Hypericum maculatum</i>
rødknapp	<i>Knautia arvensis</i>
prestekrage	<i>Leucanthemum vulgare</i>
engfrytle	<i>Luzula multiflora</i> ssp. <i>multiflora</i>
blåkoll	<i>Prunella vulgaris</i>
storengkall	<i>Rhinanthus angustifolius</i>
matsyre	<i>Rumex acetosa</i>
hjorterot	<i>Seseli libanotis</i>
grasstjerneblom	<i>Stellaria graminea</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Lokaliteten har antakelig tidligere vært mer tørr og varm, noe de gjenværende xeroterme artene, som blodstorkenebb, dragehode og hjorterot tyder på. Skyggestresset fløyelsmarikåpe tyder også på dette. Det er merkbart bjørkeoppslag fra skogkanten. Lokaliteten ryddes antakelig som veikant, men dagens vegetasjon er neppe forenlig med fortsatt eksistens av dragehode, og den vil antakelig tape i konkurranse med andre gras og urter. Det er vanskelig å forestille seg hva som kan redde denne forekomsten på sikt. Eventuelle tiltak måtte antakelig omfatte et større areal enn akkurat denne lokaliteten.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å ikke vokse i tilknytning til naturtypen grunnlendt kalkmark. Den floristiske artssammensetningen indikerer mer skogkant- og fuktengpreg.

6) Dragehode innenfor reservatet

I reservatet ble det observert flere dragehodepopulasjoner:

(a) på en rygg ned mot stranda (punkt 71-76), ca 10-15 individer, relativt skyggefullt og mesotroft, med bl.a. bringebær og ormetelg, men også blodstorkenebb, hjorterot og knollmjødur. Lokaliteten har antakelig vært åpnere før og virker i gjengroing. Rydding og skjøtsel må til hvis arten skal overleve her.

(b) en punktlokalitet (punkt 70), ca 8 individer, helt på grensa av reservatet, i en gjengroende kant, generell skogkantvegetasjon rundt en lind, med hundegras, bleikstarr, snerprørkvein, berberis, geitved, rogn og furu, samt ung ask i feltsjiktet. Populasjonen vil komme til å gå ut om kort tid om det ikke gjøres tiltak.

(c) en diffus, større populasjon på ryggen fra den vesle bukta lengst øst på nordkysten og videre vestover, men ikke helt til toppunktet på ryggen (representert ved punkt 78). Her er antall individer ikke talt opp og populasjonen ikke avgrenset i felt. Også her noe gjengroing, men ikke så mye som på de to andre populasjonene, og dragehodepopulasjonen ser trygg ut på kort sikt. To individer av brudespore ble sett i området.

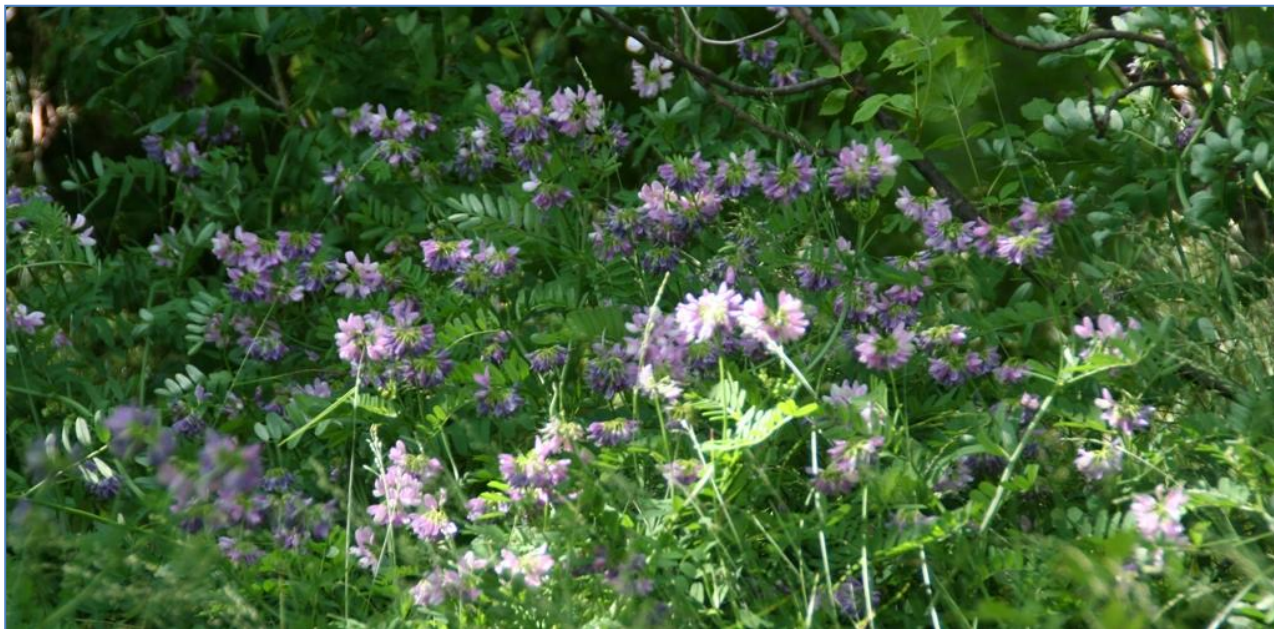
(d) et strøindivd i skogkant.

Disse lokalitetene er ikke nærmere omtalt her, da det kommer en egen rapport for dragehode og grunnlendt kalkmark innenfor verneområdene i Oslo og Akershus (Stabbetorp et al manuskript)

Kjørbo (12)

Status

Et eldre funn ligger på Artskart, gjort av Finn Wischmann i 1942. Området ble derfor oppsøkt. Det er generelt artsrik kalkkrevende vegetasjon i området, med små fragmenter av tørrbakkevegetasjon, spesielt i skrenter langs kyststien, og det er antakelig der sjansen for å finne egnede lokaliteter er størst, men dragehode ble ikke funnet. Rødflangre *Epipactis atrorubens* ble funnet, samt en masseforekomst av kalksvartburkne *Asplenium trichomanes* ssp. *quadrivalens*. En forekomst av forvillet kronvikke *Securigera Securigera varia*. Se

Figur 21.

Innenfor kystsonen er mulighetene for funn av dragehode minimale. Toppområdet er en blåbær-smyle-eikeskog og til dels edelgran-bøkeskog, vestsida og innsida av kollen har edelløvskog (med bl.a. kranskonvall og storkonvall side om side). Ved bekkeutløpet øst for kollen (mot bukta) vokste et par tuer kjempesvingel *Schedonorus giganteus*. Sjansene for at det fortsatt finnes dragehode i området er minimale.

Lokaliteten ble befart 5. juli 2010 av Jan Wesenberg.
Se Vedlegg 2 for inventeringsrute for lokaliteten.

Figur 21 Rødflangre (øverst til venstre), kalksvartburkne (øverst til høyre) og kronvikke (nederst) i Kjørbo.
(Fotos: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Koksa (13)

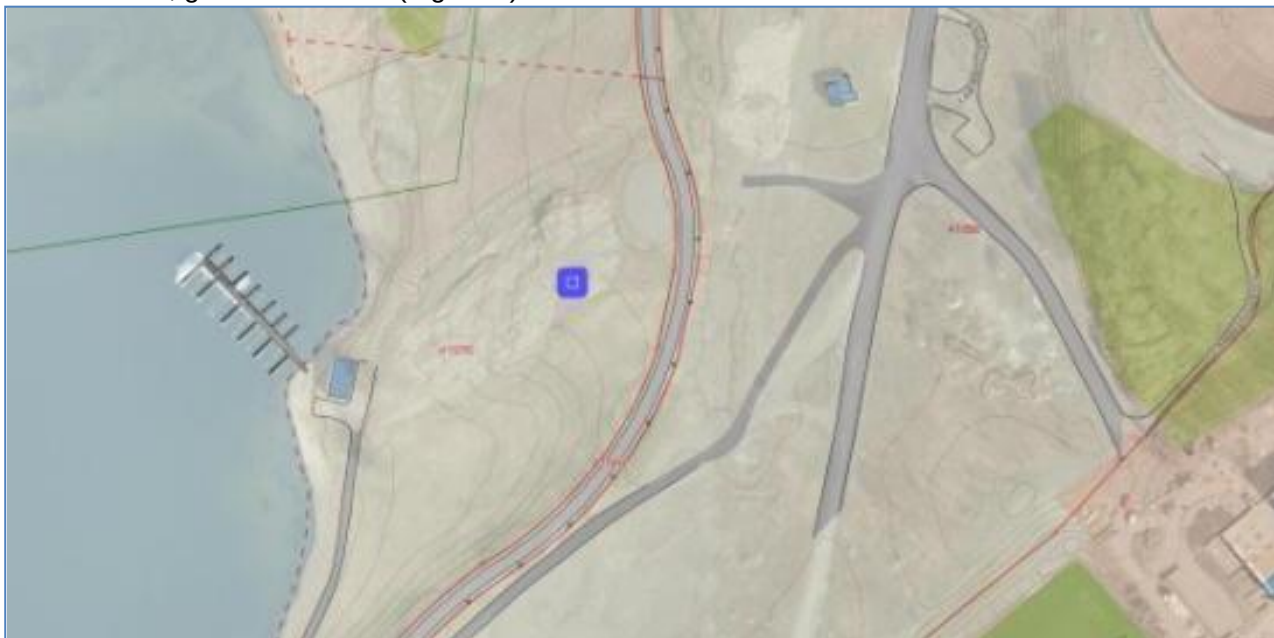
Status

Det forekommer flere både eldre og nyere registreringer i Artskart av dragehode i området, men registreringene utenfor verneområdet er stort sett konsentrert om Langoddveien lengre øst. Dette funnet er derfor nytt.

Lokaliteten ble befart 24. juni 2010 av Jan Wesenberg.

Avgrensning

Punktlokalitet, grenser ikke satt (Figur 22).

Figur 22 Avgrensning av punktlokalitet ved Koksa. (Kart: Statens kartverk)

Karakteristikk

Lokaliteten befinner seg på de nakne, avskrapte bergene inn for Koksa. Vegetasjonen er her ytterst sparsom og fragmentarisk, og består av spredte busker og urter. Gul gåseblom og ormehode er her tallrike. Ett individ av drøbaksbakkestjerne ble funnet.

Figur 23a Lokalteten på Kokså (høyre). (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Figur 23b Ett enkeltindivid av dragehode (venstre). (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Populasjon av dragehode

Ett enkeltindivid (Feil! Fant ikke referansekilden.).

Flora

En blanding av ruderatarter og spontane arter, blant annet ormehode *Echium vulgare*, gul gåseblom *Anthemis tinctoria* og ett individ av drøbakbakkestjerne *Erigeron acer* ssp. *droebachiensis* (Feil! Fant ikke referansekilden.).

Figur 24 Drøbakbakkestjerne, ormehode og gul gåseblom funnet i lokaliteten ved Koksa. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Vegetasjonen er nærmest å betrakte som ruderatmark. Dragehodeindividet er et tilfeldig strøindivid. Lokaliteten er neppe skjøtselsverdig.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å ikke vokse i tilknytning til naturtypen grunnlendt kalkmark.

Kongsholmen (14)

Status

Dragehodeforekomsten er ny og rapportert inn av Morten Bergan i Norsk Ornitologisk Forening.

Lokaliteten ble befart 30. september 2010 av Jan Wesenberg.

Avgrensning

Populasjonen dekker store deler av øya, og i kartleggingsformål kan øya utgjøre lokaliteten (Figur 25).

Figur 25 Avgrensning av dragehodelokalitet på Kongsholmen. (Kart: Statens kartverk)

Karakteristikk

Grunnlendt kambrosilur-øy med ett hus på midten. Store deler av øya har grunnlendt kalkrik mark med typisk kalktørrengvegetasjon.

Populasjon av dragehode

Dekker mesteparten av øya, og teller tusenvis. Yttergrenser for populasjonen ikke gått opp, men forekomsten av dragehode er omtrentlig gitt på kartet. Det er hovedsakelig på den søndre skråningen at dragehode ikke vokser. Den går heller ikke ned mot sjøen i nord. Bortsett fra det er det dragehode over det meste av øya, og stedvis svært tett.

Flora

Totalt 47 arter notert (se liste). Brudespore ble funnet to steder. Et aparte innslag på øya er en enorm populasjon av flerårslin, som stedvis er dominerende i et bredt belte i søndre del av sørøstskråninga av øya. Også isop finnes forvillet på øya. Noen få busker av en forvillet mispel finnes også (antakelig sprikemispel).

Artsliste:

spisslønn	<i>Acer platanoides</i>
grasløk	<i>Allium schoenoprasum</i> ssp. <i>schoenoprasum</i>
rundbelg	<i>Anthyllis vulneraria</i>
markmalurt	<i>Artemisia campestris</i>
burot	<i>Artemisia vulgaris</i>
asparges	<i>Asparagus officinalis</i>
svartburkne	<i>Asplenium trichomanes</i>
smyle	<i>Avenella flexuosa</i>
enghavre	<i>Avenula pratensis</i>
berberis	<i>Berberis vulgaris</i>
hjertergras	<i>Briza media</i>
blåklokke	<i>Campanula rotundifolia</i>
fingerstarr	<i>Carex digitata</i>
engknoppurt	<i>Centaurea jacea</i>
sprikemispel (?)	<i>Cotoneaster</i> cf. <i>divaricatus</i>
dvergmispel	<i>Cotoneaster scandinavicus</i>
berggull	<i>Erysimum strictum</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
brudespore	<i>Gymnadenia conopsea</i>
skogsveve	<i>Hieracium</i> sect. <i>Hieracium</i>
skjermesveve	<i>Hieracium umbellatum</i>
smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>
prikkperikum	<i>Hypericum perforatum</i>
isop	<i>Hyssopus officinalis</i>
krattalant	<i>Inula salicina</i>
einer	<i>Juniperus communis</i> ssp. <i>communis</i>
flerårslin	<i>Linum bienne</i>
villin	<i>Linum catharticum</i>
tiriltunge	<i>Lotus corniculatus</i> ssp. <i>corniculatus</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
gjeldkarve	<i>Pimpinella saxifraga</i>
dunkjempe	<i>Plantago media</i>
fjellrapp	<i>Poa alpina</i> var. <i>alpina</i>
flatrapp	<i>Poa compressa</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
slåpe	<i>Prunus spinosa</i>
geitved	<i>Rhamnus catharticus</i>
kanelrose	<i>Rosa majalis</i>
bitterbergknapp	<i>Sedum acre</i>
hvitbergknapp	<i>Sedum album</i>
klistersvineblom	<i>Senecio viscosus</i>
hjorterot	<i>Seseli libanotis</i>
nikkesmelle	<i>Silene nutans</i>
haredylle	<i>Sonchus oleraceus</i>
rogn	<i>Sorbus aucuparia</i> ssp. <i>aucuparia</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Øya er i bruk som hytteøy. Det er minimalt med beplantning eller annen terrengendring på øya (Figur 25 og Figur 26). Det er uvisst om den tette bestanden av flerårslin kan tenkes å ekspandere ytterligere og true tørrengene med dragehode, men linen ser ut til å foretrekke de noe rasmarkspregete områdene med løs forvittringsjord, der dragehode ikke forekommer. For øvrig virker ikke populasjonen truet på noen måte.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til grunnlendt kalkmark. I likhet med dragehodelokaliteten er det mest hensiktsmessig å vurdere hele holmen (bortsett fra den ytterste strandsonen med nakent berg) som grunnlendt kalkmark (se Figur 25).

Figur 26 Dragehodepopulasjonen på Kongsholmen sett mot nord (venstre) med noe gjengroing nord for hytte (høyre). (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Krokholmen (15)

Status

Lokaliteten er ny og er apportert inn av Morten Bergan i Norsk Ornitologisk Forening.

Lokaliteten ble befart 30. september 2010 av Jan Wesenberg.

Avgrensning

Lokaliteten er ikke nøyaktig avgrenset da den dekker store deler av øya, og til alle praktiske formål kan øya utgjøre lokaliteten (Figur 27).

Karakteristikk

Grunnlendt kambrosilur-øy med noen få hus. Store deler av øya har grunnlendt kalkrik mark med typisk kalktørrengvegetasjon. Noe plen og beplantning, spesielt øst for hovedhuset. Noe ruderatmark, spesielt på sørskrånninga av øyas nordre rygg og på øyas sørvestre odde. På den sørøstre odden er vegetasjonen svært fuglegjødset. I øyas nordvestre hjørne, ned mot brygga, er det store områder dominert av gravbergknapp.

Populasjon av dragehode

Dragehode dekker mye av øya, og teller tusenvis (Figur 28). Populasjonen er stedvis noe mer spredt enn den på Kongsholmen. Den største forekomsten finnes i den åpne tørrenga nordøst for hovedhuset, fram mot grasplenen. Arten finnes her også (svært kortvokst) i et firkantet slått område nordøst for den egentlige plenen. Videre er det en tett dragehodebestand på kollen umiddelbart øst for det søndre huset, og en mer sparsom forekomst på nordre del av kollen rett vest for dette huset. Arten finnes også i mengde over et større område på topplatået vest for hovedhuset.

Figur 27 Avgrensning av dragehodelokaliteter på Krokholmen. (Kart: Statens kartverk)

Figur 28 Tørrbakke med mye dragehode på Krokholmen. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Figur 29 Dragehode i frukt på Krokholmen. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Flora

Totalt 70 arter notert (se liste). Marianøkleblom ble funnet i det firkantete området øst for hovedgrasplenen som blir slått/klippet. Øyas sørvestre del er sterkt infisert av kuletistel, mens nordøsthjørnet ned mot brygga stedvis er dekket av gravbergknapp. I ruderatmark nord for den østre vika er det mye ekte malurt.

Artsliste:

spisslønn	<i>Acer platanoides</i>
ryllik	<i>Achillea millefolium</i>
bakkemynte	<i>Acinos arvensis</i>
rundbelg	<i>Anthyllis vulneraria</i>
bergskrinneblom	<i>Arabis hirsuta</i>
ekte malurt	<i>Artemisia absinthium</i>
markmalurt	<i>Artemisia campestris</i>
burot	<i>Artemisia vulgaris</i>
lakrismjelt	<i>Astragalus glycyphyllus</i>
enghavre	<i>Avenula pratensis</i>
vinterkarse	<i>Barbarea vulgaris</i>
berberis	<i>Berberis vulgaris</i>
bergrørkvein	<i>Calamagrostis epigeios</i>
strandvindell	<i>Calystegia sepium</i>
blåklokke	<i>Campanula rotundifolia</i>
engknoppurt	<i>Centaurea jacea</i>
fagerknoppurt	<i>Centaurea scabiosa</i>
dvergmispel	<i>Cotoneaster scandinavicus</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
kuletistel	<i>Echinops sp.</i>
strandvortemelk	<i>Euphorbia palustris</i>
vindelslirekne	<i>Fallopia convolvulus</i>
krattslirekne	<i>Fallopia dumetorum</i>
rødsvingel	<i>Festuca rubra coll.</i>
mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>
knollmjødurt	<i>Filipendula vulgaris</i>
markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>
nakkebær	<i>Fragaria viridis</i>
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>

gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
korsknapp	<i>Glechoma hederacea</i>
smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>
prikkperikum	<i>Hypericum perforatum</i>
strandrug	<i>Leymus arenarius</i>
tiriltunge	<i>Lotus corniculatus</i> ssp. <i>corniculatus</i>
sneglebelg	<i>Medicago lupulina</i>
spansk kjørvel	<i>Myrrhis odorata</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
gravbergknapp	<i>Phedimus spurius</i>
gjeldkarve	<i>Pimpinella saxifraga</i>
furu	<i>Pinus sylvestris</i>
dunkjempe	<i>Plantago media</i>
fjellrapp	<i>Poa alpina</i> var. <i>alpina</i>
flatrapp	<i>Poa compressa</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
sisselrot	<i>Polypodium vulgare</i>
sølvmore	<i>Potentilla argentea</i>
marianøkleblom	<i>Primula veris</i>
slåpe	<i>Prunus spinosa</i>
geitved	<i>Rhamnus catharticus</i>
alperips	<i>Ribes alpinum</i>
villrips	<i>Ribes spicatum</i>
steinnypegruppa	<i>Rosa</i> aff. <i>canina</i>
kanelrose	<i>Rosa majalis</i>
bringebær	<i>Rubus idaeus</i>
bitterbergknapp	<i>Sedum acre</i>
hvitbergknapp	<i>Sedum album</i>
hjorterot	<i>Seseli libanotis</i>
nikkesmelle	<i>Silene nutans</i>
rognasal	<i>Sorbus hybrida</i>
syryn	<i>Syringa vulgaris</i>
harekløver	<i>Trifolium arvense</i>
gullkløver	<i>Trifolium aureum</i>
skogkløver	<i>Trifolium medium</i>
mørkkongslys	<i>Verbascum nigrum</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>
fuglevikke	<i>Vicia cracca</i>
stemorsblom	<i>Viola tricolor</i>
engtjæreblom	<i>Viscaria vulgaris</i>

Figur 30 Kuletistel på Krokholmen. (Foto: Ragnhild Heimstad/Sweco Norge AS)

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Øya er i bruk som hytteøy. Det er en del beplantning, plananlegg og eutrofiering på øya, men kjerneområdene med dragehode er lite berørt. På det vestligste store området er det en del oppslag av ungfuru som bør fjernes. Nord for dette området er det slåpekratt som ser ut til å ekspandere og gjerne kan holdes i sjakk. Det er uvisst om kuletistelen som stedvis dominerer øyas sørvestre del vil kunne spre seg opp i tørrengene med dragehode.

Grunnlendt kalkmark

I likhet med dragehodepopulasjonen kan så å si hele Krokholmen vurderes som naturtypen grunnlendt kalkmark. Unntaket er den nordøstre odden som er mest nakent berg og plenarealene i tilknytning til huset. Avgrensingen av naturtypen tilsvarer dragehodelokalitetene.

Langoddveien (16, 17)

Status

Det er flere dragehoderegistreringer i Artskart fra 2006 (BioFokus) i området. Det eksisterer også informasjon i Naturbase om lokalitetene som er beskrevet under. Forekomst av dragehode nevnes også i Naturbase, hvor lokalitetene er beskrevet som viktig (Langoddveien S) og svært viktig (Langoddveien N) slåtteområde (BN00046240 og BN00046424).

Lokaliteten ble befart 22. og 24. juni 2010 av Jan Wesenberg.

Lokaliteter Langoddveien

Lokaliteten er delt i to delpopulasjoner:

1. Langoddveien N – kolle ved Snarøya sportsklubb, tvers overfor Langoddveien 8
2. Langoddveien S, - kolle ved Langoddveien SV for nr. 8

Se Figur 31 for avgrensning.

Figur 31 Avgrensning av lokalitetene Langoddveien S og N. (Kart: Statens kartverk)

1) Langoddveien N (16)

Avgrensing

Langoddveien N er valgt avgrenset slik at hele kollen er med. Grensene følger vei på alle sider unntatt nordsiden, der den er strukket et stykke nedenfor gjerdet. Selv om dragehode innen dette området forekommer flekkvis, er det ikke meningsfylt å dele opp dette arealet i mindre lokaliteter.

Karakteristikk

Lokaliteten utgjør en slak, men for det meste grunnlendt skiferrygg på nordsida av Langoddveien. Stedvis er det dypere jordsmonn og frodigere vegetasjon. Vegetasjonen er fint utviklet og meget artsrik, med de fleste varmekjære artene som er typisk for Oslofeltet representert. I den vestre delen av lokaliteten er det en synlig diabasgang, med arter som grå sølvmure, flerårsknavel, olavsskjegg og sauesvingel. Sørskråninga har store områder med dominerende strandløk. Noen flekker er ruderatpregete, men det ser stort sett ikke problematisk ut.

Populasjon av dragehode

Dragehode forekommer i form av en rekke mindre delpopulasjoner spredt langs nordre del av ryggen. Seks slike delpopulasjoner ble registrert i felt. Av dem er det særlig den vestligste som er isolert, de øvrige ligger nærmere hverandre. Delpopulasjonene lar seg skjelve som punktsvermer på kartet. Til sammen ble det talt opp ca 65 individer.

Figur 32 Kollen som utgjør lokaliteten Langoddveien N. Kanadagullris nede til høyre. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Flora

Det er ikke gjort forsøk på en uttømmende totalliste for hele kollen. Totalt 80 arter karplanter notert (se liste). Lista omfatter enkelte ruderatarter. Spesielt for lokaliteten er ekstremt tallrik smaltimotei. Videre forekommer både strandløk og villøk i store mengder, mange steder pedagogisk side om side. Det samme gjelder nakkebær og markjordbær.

Artsliste:

bakkemynte	<i>Acinos arvensis</i>
åkermåne	<i>Agrimonia eupatorium</i>
beitemarikåpe	<i>Alchemilla monticola</i>
villøk	<i>Allium oleraceum</i>
strandløk	<i>Allium vineale</i>
engreverumpe	<i>Alopecurus pratensis ssp. pratensis</i>
rundbelg	<i>Anthyllis vulneraria</i>
bergskrinneblom	<i>Arabis hirsuta</i>
burot	<i>Artemisia vulgaris</i>
olavsskjegg	<i>Asplenium septentrionale</i>
enghavre	<i>Avenula pratensis</i>
vinterkarse	<i>Barbarea vulgaris</i>
berberis	<i>Berberis vulgaris</i>
russekål	<i>Bunias orientalis</i>
fingerstarr	<i>Carex digitata</i>
tettstarr	<i>Carex spicata</i>
fagerknoppurt	<i>Centaurea scabiosa</i>
meldestokk	<i>Chenopodium album</i>
åkertistel	<i>Cirsium arvense</i>
hassel	<i>Corylus avellana</i>
dvergmispel	<i>Cotoneaster scandinavicus</i>
hundetunge	<i>Cynoglossum officinale</i>
hundegras	<i>Dactylis glomerata</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
ormehode	<i>Echium vulgare</i>
berggull	<i>Erysimum strictum</i>
sauesvingel	<i>Festuca ovina ssp. ovina</i>
knollmjødurt	<i>Filipendula vulgaris</i>
markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>
nakkebær	<i>Fragaria viridis</i>
stormaure	<i>Galium mollugo</i>
gulmaure x stormaure	<i>Galium mollugo x verum</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
stankstorkenebb	<i>Geranium robertianum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
kvastsvevegruppa	<i>Hieracium aff. cymosum</i>
skogsveve	<i>Hieracium sect. Hieracium</i>
beitestveve	<i>Hieracium sect. Vulgata</i>
skjermsveve	<i>Hieracium umbellatum</i>
smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>
flekkgrisøre	<i>Hypochaeris maculata</i>
einer	<i>Juniperus communis ssp. communis</i>
taggsalat	<i>Lactuca serriola</i>
tiriltunge	<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>
snegleskolm	<i>Medicago lupulina</i>
hengeaks	<i>Melica nutans</i>
legesteinkløver	<i>Melilotus officinalis</i>
åkerforglemmegei	<i>Myosotis arvensis</i>
vårpengeurt	<i>Noccaea caerulea</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
sibirbergknapp	<i>Phedimus hybridus</i>
smaltimotei	<i>Phleum phleoides</i>
gjeldkarve	<i>Pimpinella saxifraga</i>
flatrapp	<i>Poa compressa</i>
lundrapp	<i>Poa nemoralis</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
sølvmyre	<i>Potentilla argentea</i>
grå sølvmyre	<i>Potentilla neglecta</i>
blåkoll	<i>Prunella vulgaris</i>

villmorell	<i>Prunus avium</i>
sommereik	<i>Quercus robur</i>
geitved	<i>Rhamnus cathartica</i>
steinnypeggruppa	<i>Rosa agg. canina</i>
kanelrose	<i>Rosa majalis</i>
bustnype	<i>Rosa mollis</i>
bringebær	<i>Rubus idaea</i>
teiebær	<i>Rubus saxatilis</i>
flerårsknavel	<i>Scleranthus perennis</i>
hvitbergknapp	<i>Sedum album</i>
hjorterot	<i>Seseli libanotis</i>
kanadagullris	<i>Solidago canadensis</i>
grasstjerneblom	<i>Stellaria graminea</i>
ugrasløvetann	<i>Taraxacum sect. Ruderalia</i>
geitskjegg	<i>Tragopogon pratensis</i>
harekløver	<i>Trifolium arvense</i>
skogkløver	<i>Trifolium medium</i>
legeveronika	<i>Veronica officinalis</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>
fuglevikke	<i>Vicia cracca</i>
skogvikke	<i>Vicia sylvatica</i>

Figur 33 Villøk (lengst til venstre i bildet til venstre) og strandløk (til høyre i bildet til venstre) i Langoddveien N. Blodstorkenebb (bildet til høyre). (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Området har som sagt en meget velutviklet og artsrik vegetasjon, men er samtidig kraftig menneskepåvirket. I deler av området er det gravd ganger ned i berggrunnen, og det er også noe som kan se ut som en bunker fra krigens dager, ei grop med kanter bygget av impregnerte sviller og med et par underjordiske rom. Det er også en god del nyere skrot i området, store betongkummer/elementer, kabel- og rørrester. Vern av eventuelle krigsminner er ikke problematisk, mens det nyere skrotet bør fjernes. Noen steder er det flak med sibirbergknapp som bør fjernes. Av andre problemarter er det et lite felt med tett kanadagullris, ellers noen områder med mer trivielle ruderatarter som burot og åkertistel.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til grunnlendt kalkmark, men med innslag av ruderatmark og mer etablert kratt. Selve kollen utgjør avgrensingen av naturtypen. Se Langoddveien S Figur 36 for avgrensing.

2) Langoddveien S (17)

Avgrensing

Langoddveien S er valgt avgrenset slik at den følger eiendomsgrense i NØ, stup mot veien i NV, skille mot opparbeidet areal i SV og er strukket et stykke utenom dragehodepopulasjonen i SØ.

Karakteristikk

Lokaliteten utgjør en relativt bratt berglendt kulle. Fin kortvokst kalktørreng på den øverste delen, med en god del dragehode. Mot sør og sørøst går lokaliteten raskt over i et område med mye mer forstyrret, ruderal vegetasjon dominert av burot, hundegras, stormaure, åkertistel, hvitdodre og raigras. Også lengst vest på kollen er det en ruderal preget åpen vegetasjon med harekløver og sneglebelg.

Figur 34 Dragehodelokaliteten i Langoddveien S. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Populasjon av dragehode

Dragehode står meget tett i øverste del av kollen og er her vanskelig å telle, men det er flere titalls individer.

Flora

Totalt 33 arter karplanter notert (se liste). Den varmekjære kalkkrevende floraen er velutviklet i øverste del av kollen, mens det stort sett er ruderal flora rundt.

Artsliste:

strandløk	<i>Allium vineale</i>
rundbelg	<i>Anthyllis vulneraria</i>
burot	<i>Artemisia vulgaris</i>
hvitdodre	<i>Berteroa incana</i>
blåkløkke	<i>Campanula rotundifolia</i>
åkertistel	<i>Cirsium arvense</i>
dvergmispel	<i>Cotoneaster scandinavicus</i>
hundegras	<i>Dactylis glomerata</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
sauesvingel	<i>Festuca ovina</i> ssp. <i>ovina</i>
rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>
knollmjørdurt	<i>Filipendula vulgaris</i>
nakkebær	<i>Fragaria viridis</i>
stormaure	<i>Galium mollugo</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
flekkgrisøre	<i>Hypochaeris maculata</i>
raigras	<i>Lolium perenne</i>
snegleskolm	<i>Medicago lupulina</i>
hengeaks	<i>Melica nutans</i>
legesteinkløver	<i>Melilotus officinalis</i>

bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
pastinakk	<i>Pastinaca sativa</i>
smaltimotei	<i>Phleum phleoides</i>
gjeldkarve	<i>Pimpinella saxifraga</i>
flatrapp	<i>Poa compressa</i>
sølvmyre	<i>Potentilla argentea</i>
steinnypeggruppa	<i>Rosa agg. canina</i>
hvitbergknapp	<i>Sedum album</i>
hjørtrot	<i>Seseli libanotis</i>
nikkesmelle	<i>Silene nutans</i>
harekløver	<i>Trifolium arvense</i>
rødkløver	<i>Trifolium pratense</i>

Figur 35 Dragehode i Langoddveien S. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

De lavereliggende delene av kollen har ruderal flora, og det ser ut som det naturlige vegetasjonsdekket må ha vært fjernet en gang. Likevel er vegetasjonstilstanden god i øverste del av kollen. Ingen spesielle problemarter notert.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen i Langoddveien N og S vurderes å vokse i tilknytning til naturtypen grunnlendt kalkmark. Det er hovedsakelig området på toppen av knausen som er grunnlendt mens det går over i ruderalmark på kantene mot sørvest og sørøst (Figur 36). Avgrensingen av grunnlendt kalkmark tilsvarer dragehodelokalitetene.

Figur 36 Avgrensning av grunnlendt kalkmark ved Langoddveien N og S. (Ortofoto: Statens kartverk)

Langåra, Asker (18)

Status

Et funn av dragehode på Langåra er tidligere registrert i Artskart, gjort av Oddvar Pedersen i 1990. Registreringen er kartfestet utenfor verneområdene, men georeferansen er noe usikker. Området som ligger utenfor verneområdene ble derfor oppsøkt og undersøkt. Det er generelt relativt artsrik kalkkrevende vegetasjon i området, med små fragmenter av tørrbakkevegetasjon men med lite blodstorkenebb. Dragehode ble ikke funnet utenfor verneområdene. Det ble imidlertid observert en liten forekomst innenfor det østligste verneområdet, og det antas at den registrerte forekomsten i Artskart er denne.

Lokaliteten ble befart 26. august 2010 av Ragnhild Heimstad.

Oustøya (19, 20)

Status

Et nyere funn av dragehode er registrert i Artskart (fra 2009) ved Bjørnenga sør på Oustøya. Foruten gamle upresise registreringer, er de andre forekomstene registrert innenfor verneområdene på øya. Områdene ved Bjørnen er registrert i Naturbase som svært viktig strandeng og strandsump (BN00046400). Dragehode nevnes ikke spesielt i Naturbase.

Lokaliteten ble befart 30. september 2010 av Jan Wesenberg.

Lokaliteter Oustøya

Lokaliteten er delt i to:

1. Bjørnen
2. Nicolaysens vei 10

Se Figur 37.

1) Bjørnen (19)

Avgrensning

Lokaliteten ligger hovedsakelig rett vest for, og også nord for, en kolle i vestre del av neset som huset Bjørnen ligger på. I nord går dragehodepopulasjonen ut mot en brattkant. I øst går den opp mot kneika der terrenget begynner å skråne nedover mot øst. I sør utgjør kollen grensa, mens lokaliteten er litt mer diffust avgrenset mot vest.

Karakteristikk

Lokaliteten har preg av en skogseng, og er noe mer skyggefull enn vanlig for dragehodepopulasjoner. Den utgjør et lite platå/hylle mellom et søkk i nord og en kolle i sør. Mange av de vanlige kalktørrengartene mangler, og i stedet er det snerprørkvein, lundrapp, skogkløver og litt hundegras. En stor furu skygger over deler av populasjonen og det er unge eksemplarer av ask, rogn og noen einerbusker. I kanten mot søkket i nord står leddved, roser, berberiss og alperips.

Populasjon av dragehode

Populasjonen omfatter antakelig ca 50 individer.

Figur 37 Lokalitetene på Oustøya – Bjørnen nederst og Nicolaysens vei øverst (Kart: Statens kartverk)

Flora

Totalt 29 arter notert (se liste).

Artsliste:

markmalurt	<i>Artemisia campestris</i>
svarthorkne	<i>Asplenium trichomanes</i>
enghavre	<i>Avenula pratensis</i>
berberis	<i>Berberis vulgaris</i>
hjertergras	<i>Briza media</i>
snerprørkvein	<i>Calamagrostis arundinacea</i>
blåkløkke	<i>Campanula rotundifolia</i>
mispel	<i>Cotoneaster sp.</i>
hundegras	<i>Dactylis glomerata</i>
sauesvingel	<i>Festuca ovina ssp. ovina</i>
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>
hvitmaure	<i>Galium boreale</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
stankstorkenebb	<i>Geranium robertianum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
einer	<i>Juniperis communis ssp. communis</i>
leddved	<i>Lonicera xylosteum</i>
hvitsteinkløver	<i>Mellilotus albus</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
furu	<i>Pinus sylvestris</i>
dunkjempe	<i>Plantago media</i>
lundrapp	<i>Poa nemoralis</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
alperips	<i>Ribes alpinum</i>
steinnypeggruppa	<i>Rosa aff. canina</i>
hjørtrot	<i>Seseli libanotis</i>
rogn	<i>Sorbus aucuparia ssp. aucuparia</i>
skogkløver	<i>Trifolium medium</i>
fjellodnebregne	<i>Woodsia alpina</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Lokaliteten har preg av en liten lysning med en skogsbrem rundt, og vil kunne vokse til med skog og kratt. Også høye gras som snerprørkvein og hundegras er til stede. Det vil kreves skjøtsel for å holde lokaliteten åpen nok for dragehode.

Grunnlendt kalkmark

Lokaliteten er vurdert å ikke være tilknyttet naturtypen grunnlendt kalkmark. Vegetasjonen representerer mer lågurt-skogkant enn grunnlendt kalkmark.

2) Nicolaysens vei 10 (20)

Avgrensing

Lokaliteten utgjør midtre del av vollen foran hovedhuset, hovedsakelig øst for en sti nedover mot sjøen, men også noe vest for stien. I øst slutter lokaliteten mot en rygg, i vest går den noe inn i et slåpekratt som antakelig har ekspandert innover områder der det tidligere har vokst dragehode.

Karakteristikk

Grunnlendt kalkrik tørreng. Hovedpopulasjonen går opp til en spireahekk, mens en mindre bestand finnes ovenfor hekken.

Populasjon av dragehode

Populasjonen er ikke talt opp, men må omfatte minst et par hundre individer. Den dekker den jevnt skrånende midtre delen av vollen. Den går ikke ned i den noe brattere og enda mer grunnlendte nedre delen, og den går heller ikke opp på den brattere ryggen i øst.

Flora

Totalt 32 arter notert (se liste), rik tørrbakkeflora. I vestre del er det et kratt av slåpe, roser og noe syrin. Hassel og platanlønn etablerer seg også her.

Artsliste:

platanlønn	<i>Acer pseudoplatanus</i>
ryllik	<i>Achillea millefolium</i>
åkermåne	<i>Agrimonia eupatorium</i>
markmalurt	<i>Artemisia campestris</i>
lakrismjelt	<i>Astragalus glycyphyllos</i>
enghavre	<i>Avenula pratensis</i>
berberis	<i>Berberis vulgaris</i>
blåklokke	<i>Campanula rotundifolia</i>
fingerstarr	<i>Carex digitata</i>
fagerknoppurt	<i>Centaurea scabiosa</i>
kransmynte	<i>Clinopodium vulgare</i>
hassel	<i>Corylus avellana</i>
knegras	<i>Danthonia decumbens</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
knollmjødukt	<i>Filipendula vulgaris</i>
nakkebær	<i>Fragaria viridis</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
prikkperikum	<i>Hypericum perforatum</i>
rødknapp	<i>Knautia arvensis</i>
tiriltunge	<i>Lotus corniculatus</i> ssp. <i>corniculatus</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
smaltimotei	<i>Phleum phleoides</i>
fur	<i>Pinus sylvestris</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
slåpe	<i>Prunus spinosa</i>
steinnypeggruppa	<i>Rosa</i> aff. <i>canina</i>
bustnype	<i>Rosa mollis</i>
teiebær	<i>Rubus saxatilis</i>
hjørtrot	<i>Seseli libanotis</i>
syryn	<i>Syringa vulgaris</i>
harekløver	<i>Trifolium arvense</i>
bakkefiol	<i>Viola collina</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Eneste umiddelbare trussel ser ut til å være ekspansjon av krattet i vest. Så lenge huset og tomte skjøttes og stien er i bruk, er faren liten for at buskvegetasjonen skal etablere seg i området øst for stien.

Figur 38 Lokaliteten ved Nicolaysens vei på Oustøya. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til naturtypen grunnlendt kalkmark. Avgrensingen av naturtypen omfatter et noe større areal enn selve dragehodepopulasjonen (Figur 39).

Figur 39 Avgrensing av naturtypen grunnlendt kalkmark ved Nicolaysens vei på Oustøya. (Kart: Statens kartverk)

Tanumplatået (21)

Status

I Herbariet ved Botanisk Museum i Oslo er det et belegg fra Ringi, samlet av Einar Brunvatne 1959 (Artskart). Antatt lovende lokaliteter (først og fremst åkerholmer) rundt Ringi gård ut ifra flyfoto ble oppsøkt. Arten ble ikke funnet, og det ble heller ikke funnet noen egnede tørrbakker med de vanlige følgeartene. Selve tunet og områdene umiddelbart rundt er sterkt utbygd, og landskapet rundt er sterkt polarisert mellom oppdyrket, eutrofiert innmark og gjenvokst utmark (inklusive åkerholmene). Det som er igjen av grunnlende er grasdominert, til dels med sterkt buskoppslag, og varmekjære tørrbakkearter er stort sett fraværende.

Også et annet område på Tanumplatået, ved Tanumbråten/Sørbråten, ble sjekket, også det uten funn av dragehode.

Lokaliteten ble befart 30. juni 2010 av Jan Wesenberg.

Se Vedlegg 2 for inventeringsrute for Tanumplatået.

3.2 Akershus: Frogn kommune

Horgen (22)

Status

Et eldre funn er registrert i Artskart gjort av Jens Holmboe i 1927, men kunnskapen om det nøyaktige beliggenheten ser ut til å ha gått tapt i ettertid, og lokaliteten har så langt vites ikke blitt besøkt av botanikere i nyere tid. På Holmboes tid fantes ikke UTM-koordinater, så plasseringen av prikken i Artskart (nærmere Horgen søndre) skyldes at koordinatfestingen er gjort i nyere tid, da man ikke har visst annet om lokaliteten enn Horgen-navnet.

Avgrensning

Lokaliteten utgjør nordøstre fjerdedel av en større åkerholme på gården Horgen nordre. Avgrensningen er lagt i nord og øst langs grensen av åkerholmen mot grusvei og åker, i sør langs kraftlinje og i vest langs vannskillet på åkerholmen (Figur 40).

Lokaliteten ble oppsøkt og gjenoppdaget 15. juni 2010 av Jan Wesenberg.

Figur 40 Avgrenset dragehodelokalitet ved Horgen. (Kart: Statens kartverk)

Figur 41 Dragehode i lokaliteten ved Horgen. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Karakteristikk

Lokaliteten utgjør en østvendt grunnlendt knaus med tynt og usammenhengende sandig jordsmonn. Sterkt preget av vånd-aktivitet og mulig rådyrtråkk. Flere jordmaurtuer. Vegetasjonen er tørreng med varmekjære arter som engtjæreblom, dunhavre, gulmaure, smørbukk osv. Toppområdet og den vestre delen av åkerholmen har en del eik og liljekonvall, og en mer triviell vegetasjon med veksling mellom fuktigere og eutrofierte områder og varmere, grunnlendte områder, men uten utpreget tørrbakkeflora.

Populasjon av dragehode

Tett og vital dragehodepopulasjon, talt opp til 93 individer. Eierne på Horgen nordre kjenner til forekomsten ("Jaså, du har vært og sett på den blå blomsten"), og opplyser at blomstringen varierer fra år til år.

Flora

Totalt 50 arter (se liste). Artsrik tørreng- og tørrbergflora, men ingen utpreget kalkkrevende arter, og for eksempel mangler blodstorkenebb og bergmynte. Noen ugrasarter og nitrofile innslag.

Artsliste:

ryllik	<i>Achillea millefolium</i>
engkvein	<i>Agrostis capillaris</i>
fløyelsmarikåpe	<i>Alchemilla glaucescens</i>
hvitveis	<i>Anemone nemorosa</i>
hundekjeks	<i>Anthriscus sylvestris</i>
vårskrinneblom	<i>Arabidopsis thaliana</i>
burot	<i>Artemisia vulgaris</i>
smyle	<i>Avenella flexuosa</i>
dunhavre	<i>Avenula pubescens</i>

liljekonvall	<i>Convallaria majalis</i>
hundegras	<i>Dactylis glomerata</i>
kveke	<i>Elytrigia repens</i>
sauesvingel	<i>Festuca ovina ssp. ovina</i>
rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>
markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>
kvassdå	<i>Galeopsis tetrahit</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
skogstorkenebb	<i>Geranium sylvaticum</i>
kratthumleblom	<i>Geum urbanum</i>
skjermsveve	<i>Hieracium umbellatum</i>
smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>
firkantperikum	<i>Hypericum maculatum</i>
prikkperikum	<i>Hypericum perforatum</i>
knollerteknapp	<i>Lathyrus linifolius</i>
gulflatbelg	<i>Lathyrus pratensis</i>
prestekrage	<i>Leucanthemum vulgare</i>
tiriltunge	<i>Lotus corniculatus ssp. corniculatus</i>
åkerforglemmegei	<i>Myosotis arvensis</i>
trådrapp	<i>Poa pratensis ssp. angustifolia</i>
engrapp	<i>Poa pratensis ssp. pratensis</i>
smårapp	<i>Poa pratensis ssp. subcaerulea</i>
sølvmore	<i>Potentilla argentea</i>
hegg	<i>Prunus padus ssp. padus</i>
sommereik	<i>Quercus robur</i>
nyresoleie	<i>Ranunculus auricomus</i>
krypsoleie	<i>Ranunculus repens</i>
steinnypeggruppa	<i>Rosa aff. canina</i>
kanelrose	<i>Rosa majalis</i>
bustnype	<i>Rosa mollis</i>
bringebær	<i>Rubus idaeus</i>
engsyre	<i>Rumex acetosa ssp. acetosa</i>
nyresildre	<i>Saxifraga granulosa</i>
flerårsknavel	<i>Scleranthus perennis</i>
rogn	<i>Sorbus aucuparia ssp. aucuparia</i>
grasstjerneblom	<i>Stellaria graminea</i>
stornesle	<i>Urtica dioica ssp. dioica</i>
bakkeveronika	<i>Veronica arvensis</i>
teskjeggveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>
stemorsblom	<i>Viola tricolor</i>
engtjæreblom	<i>Viscaria vulgaris</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Åkerholmen ser ikke ut til å bli brukt til noe i dag, men søndre del (sør for lokalitetsgrensene) er litt opprotet og har muligens vært brukt til lagring eller lignende. Svakt eutrofieringspress kan merkes, med arter som hundekjeks (Figur 42), burot, bringebær og matsyre. Likevel ser dragehodepopulasjonen vital og stabil ut. Ingen opplagte trusler mot bestanden på kort sikt.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vokser i tilknytning til varmekjær dunhavreeng med store mengder engtjæreblom på grunnlente områder. Ingen innslag av typisk kalkkrevende arter og uten spesielt tørrbakkeflora. Lokaliteten er et tilfelle, men er vurdert å ikke være tilknyttet grunnlendt kalkmark.

Figur 42 Innslag av hundekjeks i dragehodelokaliteten ved Horgen. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Lågøya (23, 24, 25, 26, 27, 28)

Status

Hele Lågøya er registrert i Naturbase som lokalt viktig "Andre viktige forekomster" (BN00050193). Det nevnes at det muligens er innslag av kalkrike strandberg og at det er et relativt stort mangfold av plantearter. I Artskart er det registrert én upresis og gammel forekomst fra 1927.

Lokaliteten ble befart 28. august 2010 av Ragnhild Heimstad.

Lokaliteter Lågøya

Lågøya er delt opp i 6 dellokaliteter:

1. Lågøya vest, ved hytte
2. Lågøya øst, i skogbrynet
3. Lågøya øst, rett sør for brygga
4. Lågøya øst, nord for brygga
5. Lågøya øst, rett sør for lokalitet 4
6. Lågøya, sørspissen

Se Figur 43 for avgrensning.

Figur 43 Dellokaliteter av dragehode på Lågøya. (Ortofoto: Statens kartverk)

1) Lågøya vest, ved hytte (23)

Avgrensing

Lokaliteten ligger midt i en hage på en hyttetomt (Figur 44). Dragehodepopulasjonen vokser oppå en rygg som i nedre kant er avgrenset av plen og delvis steinbelagt sti fra hyttedøra. I øvre kant avgrenses den av furuskog.

Karakteristikk

Lokaliteten er liten, og antagelig plantet. Den ligger på en svakt hellende grunnlendt skråning sammen med åpen varmekjær tørrbakkevegetasjon og hageplanter som takløk og gravbergknapp. Noe berg i dagen innimellom.

Figur 44 Dragehodelokalitet 1 på Lågøya, vest for hytte. (Foto: Sweco Norge AS)

Populasjon av dragehode

Populasjonen er på anslagsvis 4-5 individer.

Flora

Totalt 23 arter karplanter notert sammen med dragehode (se liste).

Artsliste:

bakkemynte	<i>Acinos arvensis</i>
olavsskjegg	<i>Asplenium septentrionale</i>
svartburkne	<i>Asplenium trichomanes</i>
røsslyng	<i>Calluna vulgares</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
skjermsveve	<i>Hieracium umbellatum</i>
smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>
prikkperikum	<i>Hypericum perforatum</i>
einer	<i>Juniperus communis</i>
tiriltunge	<i>Lotus corniculatus</i>
sisselrot	<i>Polypodium vulgare</i>
osp	<i>Populus tremula</i>
gravbergknapp	<i>Sedum spurium</i>
takløk	<i>Sempervivum tectorum</i>
gullris	<i>Solidago virgaurea</i>
harekløver	<i>Trifolium arvense</i>
skogkløver	<i>Trifolium medium</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>
stemorsblomst	<i>Viola tricolor</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Dragehodepopulasjonen vokser i en hyttehage, og nedre grense går naturlig ved delvis vertikal bergkant. Nedenfor bergkanten går det også en sti fra hyttedøra til utedo/bod. Det vokser en rekke hageplanter med stor spredningsevne i beddet, og disse ansees som den største trusselen mot populasjonen. Blant annet en del gravbergknapp. Tiltak for å holde de dominerende populasjonene av hageplanter nede, vil hjelpe den lille dragehodepopulasjonen. Muligens kan den da også spre seg litt oppover mot skogbrynet.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til grunnlendt kalkmark. Avgrensing av naturtypen tilsvarer dragehodelokaliteten.

2) Lågøya øst, i skogbrynet (24)

Avgrensing

Lokaliteten ligger på en tørrbakke ned mot sjøen (Figur 45). Den avgrenses i øvre kant av skogbrynet, men vokser også delvis inn i skogkanten. I nedre kant avgrenses den av bart strandberg og en vertikal klippekant ned mot sjøen.

Figur 45 Dragehodelokalitet 2 på Lågøya. (Foto: Sweco Norge AS)

Karakteristikk

Lokaliteten er relativt stor og fordeler seg noe klumpvis utover området. Svakt hellende tørrbakkeeng med bl.a. blodstorkenebb, hjorterot, gulmaure og aksveronika. Røsslyng, spredt einer og furu er i ferd med å vokse inn i lokaliteten.

Populasjon av dragehode

Stor og frodig populasjon med anslagsvis 30-35 individer.

Flora

Totalt 20 arter karplanter notert sammen med dragehode (se liste).

Artsliste:

bakkemynte	<i>Acinos arvensis</i>
rundbelg	<i>Anthyllis vulneraria</i>
vinterkarse	<i>Barbarea vulgaris</i>
røsslyng	<i>Calluna vulgares</i>
blåklukke	<i>Campanula rotundifolia</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>
vrangdå	<i>Galeopsis bifida</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
einer	<i>Juniperus communis</i>
furu	<i>Pinus sylvestris</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
blåkoll	<i>Prunella vulgaris</i>
hjorterot	<i>Seseli libanotis</i>
blåknapp	<i>Succisa pratensis</i>
bakketimian	<i>Thymus pulegioides</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>
bakkefiol	<i>Viola collina</i>
stemorsblomst	<i>Viola tricolor</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Populasjonen er omgitt av tett furuskog og kratt som er i ferd med å vokse seg inn på forekomsten særlig fra øverkanten. Tiltak for å holde forekomsten åpen vil være nødvendig, som for eksempel å fjerne en del av omkringliggende trær og busker som vokser seg inn på lokaliteten.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til grunnlendt kalkmark. Avgrensingen inkluderer dellokalitet 4 og 5 (se Figur 49).

3) Lågøya øst, rett sør for brygga (25)

Avgrensing

Lokaliteten ligger vestvendt på en relativt flat tørrbakkeeng mellom furuskogsbrynet i øvre kant og bart strandberg i nedre kant (Figur 46).

Karakteristikk

Lokaliteten er mellomstor – spredt dekke på ca 35-40 m². Bestanden er relativt tett og mange er ikke i blomst/frukt. Ikke veldig artsrik lokalitet, men typisk varmekjær flora med blodstorkenebb, gulmaure, kantkonvall, aksveronika. Lakrismjelt vokste også litt inn i brynet – mulig lokalitet for lakrismjeltblåvinge? Spredt einer og rosekratt.

Figur 46 Dragehodelokalitet 3 på Lågøya. (Foto: Sweco Norge AS)

Populasjon av dragehode

Populasjonen er på anslagsvis 30 individer.

Flora

Totalt 13 arter karplanter notert sammen med dragehode (se liste).

Artsliste:

ryllik	<i>Achillea millefolium</i>
bakkemynte	<i>Acinos arvensis</i>
lakrismjelt	<i>Astragalus glycyphyllos</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
einer	<i>Juniperus communis</i>
tiriltunge	<i>Lotus corniculatus</i>
furu	<i>Pinus sylvestris</i>

kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
hjorterot	<i>Seseli libanotis</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Dragehodepopulasjonen har antagelig vært større tidligere, men er nå avgrenset av furuskog i øvre kant og ellers einer, rose- og ospekratt som vokser seg inn på lokaliteten. Det kan med fordel tynnes ut litt for å holde det åpent. Lokaliteten ligger ikke langt fra ei privat brygge, men det er ikke tydelige tegn på ferdsel eller slitasje.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til grunnlendt kalkmark. Avgrensingen av naturtypen tilsvarer dragehodelokaliteten.

4) Lågøya øst, nord for brygga (26)

Avgrensing

Lokaliteten ligger på tørrbakkeeng relativt godt skjult i skogbrynet ved et stort lindetre. Populasjonen ligger i et belte ca 20-30 m i nord-sørretning. I den sørligste enden avgrenses lokaliteten av lindeetreet i øvre kant, og i den nordlige enden av beltet avgrenses lokaliteten i øverkant av ei berghylle med furu og røsslyng (se foto nr 65 og 66). Lokalitet 4 og 5 er ikke langt fra hverandre, og antas å ha vært den samme populasjonen tidligere.

Karakteristikk

Lokaliteten er mellomstor og strekker seg i et belte i nord-sørretning. I den sørlige enden vokser dragehode ganske tett ved og delvis inn under ei stor lind som står i skogbrynet. Det ligger også noe død kvist på bakken midt i forekomsten (se Figur 64). I den nordlige enden er populasjonen mer spredt og terrenget er åpnere. Her vokste bl.a. strandløk og legeveronika sammen med de typiske kalktørrengartene.

Populasjon av dragehode

Populasjonen er på anslagsvis 80-85 individer.

Flora

Totalt 19 arter karplanter notert sammen med dragehode (se liste).

Artsliste:

bakkemynte	<i>Acinos arvensis</i>
strandløk	<i>Allium vineale</i>
strandkvann	<i>Angelica archangelica</i> ssp. <i>litoralis</i>
svartburkne	<i>Asplenium trichomanes</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>
hengeaks	<i>Melica nutans</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
sisselrot	<i>Polypodium vulgare</i>
bitterbergknapp	<i>Sedum acre</i>
hjorterot	<i>Seseli libanotis</i>
bakketimian	<i>Thymus pulegioides</i>
lind	<i>Tilia cordata</i>
legeveronika	<i>Veronica officinalis</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>
stemorsblomst	<i>Viola tricolor</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Deler av populasjonen er i ferd med å bli overskygget av det store lindetreet (Figur 47). I tillegg ligger det noe død kvist midt i forekomsten som med fordel kan fjernes. Det er også en relativt høy andel graminider i den sørligste enden av lokaliteten som har kommet inn fra skogen. Det kan med fordel tynnes ut litt for å holde lokaliteten åpen. Antagelig har lokaliteten vært større tidligere, og lokalitet 5 ligger bare litt lengre nord for lokalitet 4.

Figur 47 Lind som skygger inn mot lokaliteten. (Foto: Sweco Norge AS)

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til grunnlendt kalkmark. Avgrensingen inkluderer dellokalitet 2 og 5 (se Figur 49).

5) Lågøya øst, rett sør for lokalitet 4 (27)

Avgrensing

Lokaliteten ligger åpent og noe hellende terreng. Lokaliteten avgrenses av skogkant i øvre kant og bart strandberg i nedre kant (Figur 48). Spredt stein/blokk innimellom.

Karakteristikk

Populasjonen er mellomstor og er konsentrert til et område med spredte tuer av røsslyng og bar stein. Kalktørreng med blodstorkenebb, gulmaure, kantkonvall og andre tørrengarter. Lengre ned i lokaliteten mot bart strandberg vokser bl.a. dunkjempe og gullris. Lokaliteten har muligens vært sammenhengende med lokalitet 4.

Populasjon av dragehode

Populasjonen er på anslagsvis 90 individer.

Flora

Totalt 24 arter karplanter notert sammen med dragehode (se liste).

Artsliste:

ryllik	<i>Achillea millefolium</i>
bakkemynte	<i>Acinos arvensis</i>
kyståkermåne	<i>Agrimonia procera</i>
strandløk	<i>Allium vineale</i>
burot	<i>Artemisia vulgaris</i>
svarthurkne	<i>Asplenium trichomanes</i>
røsslyng	<i>Calluna vulgaris</i>
blåklukke	<i>Campanula rotundifolia</i>
vanlig arve	<i>Cerastium fontanum ssp. vulgare</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>
einer	<i>Juniperus communis</i>
tiriltunge	<i>Lotus corniculatus</i>
fur	<i>Pinus sylvestris</i>
dunkjempe	<i>Plantago media</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
sisselrot	<i>Polypodium vulgare</i>
osp	<i>Populus tremula</i>
blåkoll	<i>Prunella vulgaris</i>
hjørtrot	<i>Seseli libanotis</i>
nikkesmelle	<i>Silene nutans</i>
gullris	<i>Solidago virgaurea</i>

Figur 48 Grunnlendt kalkmark med dragehode i lokalitet 5 på Lågøya. (Foto: Sweco Norge AS)

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Lokaliteten ligger på grunnlendt kalkmark med noe tilvoksing av furu, osp og einer fra sidene, men ingen umiddelbar fare for gjengroing.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til grunnlendt kalkmark. Avgrensingen inkluderer dellokalitet 2 og 4 (Figur 49).

Figur 49 Avgrensning grunnlendt kalkmark i tilknytning til dellokalitet 2, 4 og 5, Lågøya. (Ortofoto: Statens kartverk)

6) Lågøya, sørspissen (28)

Avgrensing

Lokaliteten ligger på sør-enden av Lågøya på grunnlendt kalkmark inni mellom kupert bart strandberg (Figur 50). Lokaliteten er ikke avgrenset av skog, men det forekommer noe kratt på nord-siden.

Karakteristikk

Lokaliteten er mellomstor og individene står tett på et lite område. Typisk flora for tørrbakkeeng, men uten blodstorkenebb. Innslag av markmalurt, harekløver, stankstorkenebb og flerårsknavel i ytterkant av populasjonen.

Figur 50 Dragehodepopulasjon på Lågøya. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Populasjon av dragehode

Populasjonen er på anslagsvis 20 individer.

Flora

Totalt 22 arter karplanter notert sammen med dragehode (se liste).

Artsliste:

tårnurt	<i>Arabis glabra</i>
markmalurt	<i>Artemisia campestris</i>
olavsskjegg	<i>Asplenium septentrionale</i>
svartburkne	<i>Asplenium trichomanes</i>
smyle	<i>Avenella flexuosa</i>
røsslyng	<i>Calluna vulgaris</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>

berggull	<i>Erysimum strictum</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
stankstorknebb	<i>Geranium robertianum</i>
smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>
einer	<i>Juniperus communis</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
sisselrot	<i>Polypodium vulgare</i>
flerårsknavel	<i>Scleranthus perennis</i>
bitterbergknapp	<i>Sedum acre</i>
hjørterot	<i>Seseli libanotis</i>
bakketimian	<i>Thymus pulegioides</i>
harekløver	<i>Trifolium arvense</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>
fuglevikke	<i>Vicia cracca</i>
stemorsblomst	<i>Viola tricolor</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Ingen umiddelbar fare for gjengroing. Antagelig en del ferdsel i området, da det er typisk bade-lokalitet.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til grunnlendt kalkmark (Figur 51). Avgrensingen er noe uklar, da store deler av området kan regnes som grunnlendt, men ikke nødvendigvis kalkmark. Spredte innslag av kalkflora, men ikke gjennomgående.

Figur 51 Forsøk på avgrensing grunnlendt kalkmark i tilknytning til dellokalitet 6, Lågøya. (Ortofoto: Statens kartverk)

3.3 Akershus: Oppegård/Ås

Gjersjøens sørområde (29)

Status

Gammelt belegg (O) fra "Oppegård: sydenden av Gjersjøen", Eugen Lysdahl 1935. Uvisst hvor korrekt kommuneangivelsen er, da selve sydenden av Gjersjøen ligger i Ås. Mulige områder på Ås-sida ble undersøkt ved befaring, men ingen egnede lokaliteter funnet. Dette området er sterkt preget av veiutbygging. På Oppegård-sida er de mest lovende stedene Flåtestad og Skjeisen, eller eventuelt om det skulle være noe sørbergvegetasjon i skogen fra Greverud ned mot Flåtestad. Disse områdene er ikke forsøkt inventert.

Lokaliteten ble befart 15. juni 2010 av Jan Wesenberg.

Se Vedlegg 2 for inventeringsrute ved Gjersjøen.

3.4 Oslo fylke/kommune

Bakkehaugen (30)

Status

Kollen er lagt inn i Naturbase som svært viktig slåttemark (BN00064317). Dragehode er også nevnt. Forekomsten er også registrert i Artskart av BioFokus i 2005. Kan muligens være identisk med gamle belegg med lokalitetsangivelse "Ullevål, V. Aker".

Lokaliteten ble befart 10. juni av Jan Wesenberg og Ragnhild Heimstad og 13. juli 2010 av Jan Wesenberg.

Avgrensning

Lokaliteten utgjør en skiferrygg som hever seg over plenene i et friområde. Avgrensningen er valgt langs gjerdene til eiendommene i Hauges vei 28 og Carl Grøndals vei 13 og 15, og for øvrig langs grensen til grasplen (Figur 52).

Figur 52 Avgrensning av dragehodelokaliteten på Bakkehaugen. (Kart: Statens kartverk)

Karakteristikk

Lokaliteten er en rygg med utpreget varmekjær, kalkkrevende tørrbakkevegetasjon (Figur 53). Ryggen starter i SV og stiger opp først til en liten sadel/platå, for så å stige videre mot NØ mot gjerdet til Hauges vei 28 (så vidt over 100-koten), der terrenget er brått kuttet av og resten av ryggen er sprengt bort. SØ-skråningen av ryggen er ganske bratt og har en markert brattkant øverst, mens NV-skråningen er slakere og går mer gradvis over i topplatået. I SV-enden av ryggen og flere steder på SØ-skråningen er det utpreget, lysåpen tørrbakkevegetasjon, mens vegetasjonen på sadelen og den øverste delen av stigningen er tettere og mer engpreget, med dominans av blodstorkenebb og skogkløver. NV-skråningen er fuktigere og har dypere jordsmonn, med stort innslag av trivielle eng- og skogkantarter, bl.a. skogstorkenebb og hundekjeks, som kryper opp mot topplatået.

Figur 53a Bakkehaugen sett mot sørøst (venstre) og sett mot nordvest (høyre) (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Populasjon av dragehode

Populasjonen (markert med blå prikker i Figur 52) befinner seg på sadelpartiet av ryggen, og er talt opp til 10-15 individer, innen noen få kvadratmeter. Dragehodene er her kortvokste og står i tett blodstorkenebbvegetasjon, men virker vitale.

Flora

Totalt 68 arter (se liste). Rik kalktørrengflora. Meget oppsiktsvekkende var funnet av smalfrøstjerne (**Feil! Fant ikke referanse-kilden.**), eneste funn i Oslo siden 1892 og i Indre Oslofjord siden 1962, og så vidt kjennes eneste intakte populasjon i Oslo/Akershus og Indre Oslofjord i dag. Arten er rødlistet (VU¹), og oppleves i dag som en kontinental slåtteng/beitemarksart med tyngdepunkt i Gudbrandsdalen og Oppdal. Den har en rekke gamle funn fra 1800-tallet i Oslo Gryta, og var antakelig karakteristisk for det gamle løkkelandskapet som i dag er nedbygd. Ca 50-60 skudd (individer umulig å avgrense) ble funnet innen et par kvadratmeter like ved dragehodeforekomsten, ut mot brattkanten mot SØ-skråningen (markert med gule prikker). Også et par-tre individer av krattsøleie ble funnet, den er i dag sparsom i fastlands-Oslo. Av innførte arter er det noen få busker av blåhegg. I nedre del av NV-skråningen er det et større felt dominert av en forvillet asters-art (steril på befaringsstidspunktet og foreløpig ubestemt), samt noe kanadagullris.

¹ Kategori Sårbar (VU) i Norsk rødliste for arter 2010 (Kålås et al. 2010)

Figur 54 Bakkehaugen sett mot sørøst (venstre) og sett mot nordvest (høyre) (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Artsliste:

spisslønn
 platanlønn
 skvallerkål
 fløyelsmarikåpe
 engreverumpe
 blåhegg
 hundekjeks
 asters
 enghavre
 dunhavre
 berberis
 russekål
 fagerklokke
 ugrasklokke
 vårstarr
 piggstarr
 fagerknoppurt
 hundegras
dragehode
 krattmjølke
 markjordbær
 nakkeXmarkjordbær
 nakkebær
ask
 hvitmaure
 gulmaure
 blodstorkenebb
 skogstorkenebb
 skjermesveve
 prikkperikum
 rødknapp
 gullregn
 prestekrage
 tatarleddved
 tiriltunge
 eple

Acer platanoides
Acer pseudoplatanus
Aegopodium podagraria
Alchemilla glaucescens
Alopecurus pratensis
Amelanchier spicata
Anthriscus sylvestris
Aster sp.
Avenula pratensis
Avenula pubescens
Berberis vulgaris
Bunias orientalis
Campanula persicifolia
Campanula rapunculoides
Carex caryophylla
Carex muricata ssp. muricata
Centaurea scabiosa
Dactylis glomerata
Dracocephalum ruyschiana
Epilobium montanum
Fragaria vesca
Fragaria vesca x viridis
Fragaria viridis
Fraxinus excelsior
Galium boreale
Galium verum
Geranium sanguineum
Geranium sylvaticum
Hieracium umbellatum
Hypericum perforatum
Knautia arvensis
Laburnum anagyroides
Leucanthemum vulgare
Lonicera tatarica
Lotus corniculatus ssp. corniculatus
Malus domestica

Figur 55 Smalfrøstjerne. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
smaltimotei	<i>Phleum phleoides</i>
gjeldkarve	<i>Pimpinella saxifraga</i>
dunkjempe	<i>Plantago media</i>
flatrapp	<i>Poa compressa</i>
myrrapp	<i>Poa palustris</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
flekkmure	<i>Potentilla crantzii</i>
morell	<i>Prunus avium</i>
sommereik	<i>Quercus robur</i>
krattsoleie	<i>Ranunculus polyanthemos</i>
krypsoleie	<i>Ranunculus repens</i>
steinnypeggruppa	<i>Rosa aff. canina</i>
kanelrose	<i>Rosa majalis</i>
teiebær	<i>Rubus saxatilis</i>
engsyre	<i>Rumex acetosa ssp. acetosa</i>
bitterbergknapp	<i>Sedum acre</i>
hjorterot	<i>Seseli libanotis</i>
nikkesmelle	<i>Silene nutans</i>
engsmelle	<i>Silene vulgaris</i>
kanadagullris	<i>Solidago canadensis</i>
grasstjerneblom	<i>Stellaria graminea</i>
syrin	<i>Syringa vulgaris</i>
smalfrøstjerne	<i>Thalictrum simplex ssp. simplex</i>
bakketimian	<i>Thymus pulegioides</i>
skogkløver	<i>Trifolium medium</i>
stornesle	<i>Urtica dioica ssp. dioica</i>
mørkkongslys	<i>Verbascum nigrum</i>
teskjeggveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>
engfiol	<i>Viola canina</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Lokaliteten befinner seg i friluftsområde og blir brukt til rekreasjon. Det går en markert sti opp langs toppen av ryggen fra SV-enden, med flere sidestier ned på kantene. Tråkk og slitasje ser ikke ut til å være negativt. Vegetasjonen på sadelpartiet er varmekjær kalkkrevende engvegetasjon med dominans av blodstorkenebb og skogkløver, men ekstremt tett, så det kan hende det er behov for en eller annen type skjøtsel. Slått er her prøvd (Bård Bredesen pers. medd.), men det er uvisst om det er ideelt for dragehode. En skal også være på vakt mot ekspansjon av trivialflora særlig fra NV-sida, koplet til eutrofiering og humifisering av området.

Grunnlendt kalkmark

Størsteparten av dragehodepopulasjonen vokser i rester av kulturmark, men det sørvestre området vurderes å tilhøre naturtypen grunnlendt kalkmark (56).

Figur 56 Avgrensning av grunnlendt kalkmark i lokalitet Bakkehaugen. (Ortofoto: Statens kartverk)

Bleikøya (31, 32, 33, 34, 35)

Status

I Artskart er det registrert et par gamle forekomster med upresis lokalisering. Flere områder med lokalt viktig rikt strandberg er registrert i Naturbase utenfor naturreservatet. Dragehode er nevnt i beskrivelsen.

Lokaliteten ble befart 14. juli 2010 av Jan Wesenberg.

Lokaliteter Bleikøya

Bleikøya inneholder flere delpopulasjoner av dragehode. Lokalitetene er beskrevet nedenfor separat, i rekkefølge fra vest mot øst. Øya ble kryssgått ganske omhyggelig, slik at de fleste dragehodeforekomster utenom i naturreservatet burde være fanget opp. Innenfor naturreservatet er bare den store sørvestligste populasjonen avgrenset, men denne blir ikke omtalt nærmere i denne rapporten.

Bleikøya har følgende dellokaliteter utenfor naturreservatet:

1. Tørrbakke N for hytte 89
2. Høyde 23,5 mellom hytte 80 og hytte 10
3. Lita slette rett opp for stup/steinbrudd på nordsida av øya
4. Lite restareal mellom hytte 41 og hytte 42
5. Lite areal (punktlokalitet) med dragehode rundt en syrinbusk, skråninga ned for hytte 73

Se Figur 588 for avgrensing.

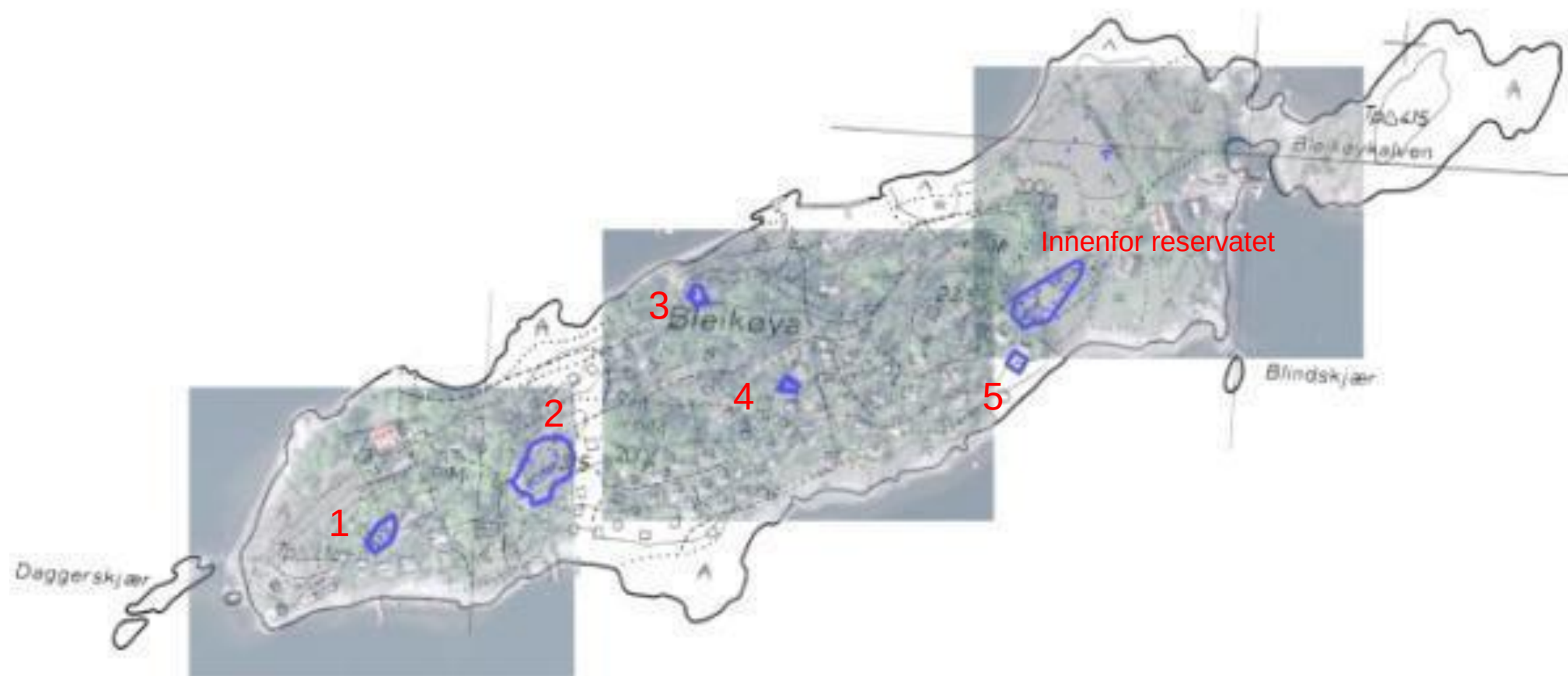
1) Tørrbakke N for hytte 89 (31)

Figur 57 Dragehodepopulasjon langs stittråkk på Bleikøya. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Avgrensing

Lokaliteten er "minimalistisk" avgrenset for å omfatte den angjeldende tørrbakken. Lokaliteten ligger langs et stittråkk ned til hyttene fra hovedstien som er tegnet inn på ØK, mest på vestsida av stittråkket (Figur 57).

Figur 58 Avgrensing av dragehodelokalitetene på Bleikøya. (Kart: Statens kartverk)

Karakteristikk

Lokaliteten er ei lita tørrbakke innesluttet av syrin og blankmispel. Fin tørrbakke-/blodstorkenebbeng-vegetasjon.

Populasjon av dragehode

Populasjonen (markert med prikker) teller ca 50 individer. Mesteparten av populasjonen ligger på vestsida av stitråkket, mens fire individer befinner seg på østsida. Et par individer også helt oppe ved stikrysset.

Flora

Totalt 34 arter (se liste).

Artsliste:

strandløk	<i>Allium vineale</i>
rundbelg	<i>Anthyllis vulneraria</i>
bergskrinneblom	<i>Arabis hirsuta</i>
blåkløkke	<i>Campanula rotundifolia</i>
fingerstarr	<i>Carex digitata</i>
engknoppurt	<i>Centaurea jacea</i>
fagerknoppurt	<i>Centaurea scabiosa</i>
filtrarve	<i>Cerastium tomentosum</i>
kransmynte	<i>Clinopodium vulgare</i>
blankmispel	<i>Cotoneaster cf. lucidus</i>
dvergmispel	<i>Cotoneaster scandinavicus</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
sauesvingel	<i>Festuca ovina ssp. ovina</i>
knollmjødur	<i>Filipendula vulgaris</i>
markjorbær	<i>Fragaria vesca</i>
nakkebær	<i>Fragaria viridis</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
mattesveve	<i>Hieracium peleterianum</i>
smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>
prikkperikum	<i>Hypericum perforatum</i>
tiriltunge	<i>Lotus corniculatus ssp. corniculatus</i>
snegleskolm	<i>Medicago lupulina</i>
hengeaks	<i>Melica nutans</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
gjeldkarve	<i>Pimpinella saxifraga</i>
flatrapp	<i>Poa compressa</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
alperips	<i>Ribes alpinum</i>
takløk	<i>Sempervivum tectorum</i>
svensk asal	<i>Sorbus intermedia</i>
syryn	<i>Syringa vulgaris</i>
bakketimian	<i>Thymus pulegioides</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Lokaliteten er knøttliten, har preg av restareal, og området funksjon er som atkomst/sti til hyttene (figur 59). Stort press av syryn og blankmispel fra kantene. Takløk og filtrarve sprer seg også oppover i området fra hagene nedenfor, men foreløpig beskjedent. Stien (og kanskje sporadisk tråkk utafor stien) bidrar til å holde lokaliteten åpen. Lokaliteten kan med letthet forsvinne på grunn av gjenvoksing, omlegging av ferdselsmønster, bruk av arealet til lagring/deponering av noe eller lignende. På kort sikt trengs ikke andre tiltak enn å overvåke vegetasjonen rundt populasjonen og eventuelt rydde/luke det som måtte komme opp.

Figur 59 Dragehodepopulasjon ved stitråkk. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til grunnlendt kalkmark. Arealet er lite og tilsvarer avgrensingen for dragehodelokaliteten.

2) Høyde 23,5 mellom hytte 80 og hytte 10 (32)

Avgrensing

Grensene er lagt i vest, nord og øst langs gangvei, i sør langs markslagsgrense på ØK og med en tverrlinje mellom to markslagsgrenser lengst i sør. Lokaliteten ligger hovedsakelig på en bakketopp (høyde 23,5 m.o.h.).

Karakteristikk

Tørrbakker, dels åpne, dels tilvokst med kratt, med åpne felter imellom. Topplatået har en fin tørrbakke med store mengder engknoppurt og bergmynte.

Populasjon av dragehode

Populasjonen teller ca 80 individer, litt uregelmessig flekkvis fordelt i området. To små individer i skogbremmen lengst vest i lokaliteten (punkt 22 i inventeringsrute, Vedlegg 2). Ca 65 individer i bremmer rundt/mellom busker (punkt 23-39 i inventeringsrute, Vedlegg 2). Ca 18 individer på begge sider av sti som går nordover fra krigsminnesmerket (punkt 40-43 i inventeringsrute, Vedlegg 2).

Flora

Totalt 34 arter (se liste). Stedvis mye svartmispel. Rundt krigsminnesmerket mye gravbergknapp i spredning.

Figur 60 Dragehodepopulasjon i tørrbakke på Bleikøya. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Artsliste:

ryllik	<i>Achillea millefolium</i>
fløyelsmarikåpe	<i>Alchemilla glaucescens</i>
gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>
rundbelg	<i>Anthyllis vulneraria</i>
dunhavre	<i>Avenula pubescens</i>
berberis	<i>Berberis vulgaris</i>
hjertergras	<i>Briza media</i>
fingerstarr	<i>Carex digitata</i>
engknoppurt	<i>Centaurea jacea</i>
sprikemispel	<i>Cotoneaster divaricatus</i>
svartmispel	<i>Cotoneaster niger</i>
dvergmispel	<i>Cotoneaster scandinavicus</i>
hundegras	<i>Dactylis glomerata</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>
knollmjødur	<i>Filipendula vulgaris</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
blåveis	<i>Hepatica nobilis</i>
smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>
prikkperikum	<i>Hypericum perforatum</i>
einer	<i>Juniperus communis</i>
hengeaks	<i>Melica nutans</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
villvin	<i>Parthenocissus inserta</i>
gravbergknapp	<i>Phedimus spurius</i>
furu	<i>Pinus sylvestris</i>
dunkjempe	<i>Plantago media</i>
geitved	<i>Rhamnus catharticus</i>
steinnypeggruppa	<i>Rosa agg. canina</i>

kanelrose	<i>Rosa majalis</i>
bakketimian	<i>Thymus pulegioides</i>
filtkongsslys	<i>Verbascum thapsus</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtelseshov

Populasjonen her er fragmentert og delvis truet av gjenvoksnng. I deler av arealet er det også invasjonssfare fra gravbergknapp.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til grunnlendt kalkmark, men er til dels sterkt krattbevokst. Avgrensingen tilsvarer dragehodelokaliteten.

3) Lita slette rett opp for stup/steinbrudd på nordsida av øya (33)

Avgrensning

Lita slette på toppen av stup ned mot stranda, "minimalistisk" avgrenset.

Karakteristikk

Utypisk vegetasjon, mye gras, men ellers også noen av de vanlige varmekjære urtene. Sletta er omgitt av trær og busker.

Populasjon av dragehode

Ca 20-30 individer, mange små.

Flora

Totalt 20 arter (se liste). Bærer preg av skogkant, mye gulaks. Mye svartmispel.

Artsliste:

gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>
berberis	<i>Berberis vulgaris</i>
hengebjørk	<i>Betula pendula</i>
bergrørkvein	<i>Calamagrostis epigeios</i>
engknoppurt	<i>Centaurea jacea</i>
svartmispel	<i>Cotoneaster niger</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
prikkperikum	<i>Hypericum perforatum</i>
einer	<i>Juniperus communis</i>
knollerteknapp	<i>Lathyrus linifolius</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
fur	<i>Pinus sylvestris</i>
sølvmaure	<i>Potentilla argentea</i>
geitved	<i>Rhamnus cathartica</i>
steinnypeggruppa	<i>Rosa agg. canina</i>
teiebær	<i>Rubus saxatilis</i>
bakketimian	<i>Thymus pulegioides</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtelseshov

Forekomsten er marginal og i litt utypisk vegetasjon, men antakelig relativt trygg. Gjenvoksnng er neppe noen umiddelbar trussel her.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vokser på ei lita slette med varmekjære arter i skogkantvegetasjon og lokaliteten vurderes å ikke ha tilknytning til naturtypen grunnlendt kalkmark.

4) Lite restareal mellom hytte 41 og hytte 42 (34)

Avgrensing

Lite restareal mellom hytter og stier.

Karakteristikk

Knøttlita engbakke på grunnlende mellom stier. Syrinbusker og blankmispel rundt (Figur 61).

Figur 61 Dragehodepopulasjon med omringende syrin og blankmispel. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Populasjon av dragehode

Ca 25 individer.

Flora

Totalt 18 arter (se liste). Relativt mye bakketimian. Noe gravbergknapp i et hjørne.

Artsliste:

rundbelg	<i>Anthyllis vulneraria</i>
engknoppurt	<i>Centaurea jacea</i>
blankmispel	<i>Cotoneaster cf. lucidus</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
sauesvingel	<i>Festuca ovina ssp. ovina</i>
knollmjødur	<i>Filipendula vulgaris</i>
nakkebær	<i>Fragaria viridis</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>
einer	<i>Juniperus communis</i>
hengeaks	<i>Melica nutans</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
gravbergknapp	<i>Phedimus spurius</i>
sølvmyr	<i>Potentilla argentea</i>
geitved	<i>Rhamnus catharticus</i>
syrin	<i>Syringa vulgaris</i>
bakketimian	<i>Thymus pulegioides</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Marginal forekomst, svært begrenset areal. Sårbar for påvirkning og endring i bruk og for gjenvoksing.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til grunnlendt kalkmark. Arealet er minimalt og tilsvarer avgrensing for dragehodelokaliteten.

5) Lite areal, skråninga ned for hytte 73 (35)**Avgrensing**

Lite restareal, avgrenset som punktlokalitet.

Karakteristikk

Rundt syrinbusk.

Populasjon av dragehode

Ca 7-10 individer.

Flora

Liste ikke tatt. Syrin *Syringa vulgaris*.

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Marginal forekomst.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til grunnlendt kalkmark. Arealet er minimalt og tilsvarer avgrensing for dragehodelokaliteten.

Bygdøy (36)**Status**

Gamle angivelser:

- "Denne planten vokser i store mengder i skogbryn og tørre bakker nord og øst for kongsgården på Bygdøy" (Per Størmer 1926 Herbariet Oslo) (og to andre belegg med mindre detaljerte opplysninger)
- "Bygdøy, Rodeløkken, tørr kalkbakke" (Randi Høiland & Einar Høiland 1965 Herbariet Oslo)

Dette er de to eneste relativt presise stedfestingene på Bygdøy. I tillegg finnes det mange upresise angivelser fra "Bygdøy" og "Ladegaardsøen".

"Nord og øst for Kongsgården" og "Rodeløkken" kan utmerket godt bety samme sted. Det er derfor ikke holdepunkter for å anta annet enn at det har vært kjent én lokalitet (evt. en liten sverm av dellokaliteter) i bergryggen fra Kongsgården mot Rodeløkken. Alternativt kan den første angivelsen gjelde Dronningberget og fortsettelsen av det mot bunnen av Frognerkilen, men det er mindre sannsynlig. Selvsagt kan de upresise angivelsene gjelde andre steder på Bygdøy, men det er det ikke noe i angivelsene som understøtter en slik konklusjon.

Områdene fra Kongsgården og nordøstover til strandbergene rundt Rodeløkken ble undersøkt grundig ved årets feltarbeid, med negativt resultat. De eneste stedene i området der arten kunne tenkes å vokse i dag er strandknausene (de restene av dem som ikke er dekket av syrin) nær Rodeløkken. Ellers er terrenget enten dekket av edelløvskog eller av ekstremt eutrofierte jorder. Arten kan derfor antas utgått fra området.

Lokaliteten ble befart 10. juni 2010 av Jan Wesenberg og Ragnhild Heimstad.

Se Vedlegg 2 for inventeringsrute for lokaliteten (Bygdøy nord og sør).

Grottenveien (37)

Status

Det foreligger en registrering av dragehode gjort av Jan Wesenberg fra 1999 i området. I Naturbase er lokaliteten registrert som kantkratt, hvor dragehodeforekomsten er nevnt.

Lokaliteten ble befart 7. juni 2010 av Jan Wesenberg.

Avgrensning

Den sammenhengende populasjonen (blå prikker i Figur 62) ligger i nedre del av Grottenveien 3, og går så vidt inn på Grottenveien 1. Populasjonen ligger stort sett mellom gjerdet til jernbanen i nedkant (bare et par steder er noen individer nedenfor gjerdet) og 50-koten i overkant (som den tangerer på ett sted). Videre er det to små punktlokaliteter i Grottenveien 5 (oransje prikker). Arealet er valgt avgrenset mellom kote 35 (som er inne på jernbanens område) og 50 (med en knekk opp til 55 ett sted), sørgrense langs markslagsgrense på ØK (som i naturen tilsvarer stup mot et dypt søkk) og nordgrense mer eller mindre tilsvarende vegetasjonsgrense på flyfoto. Ønskes en enklere løsning i forhold til eiendommene, kan grensen legges mellom Grottenveien 1 og 3, eventuelt vil noen individer falle utenfor.

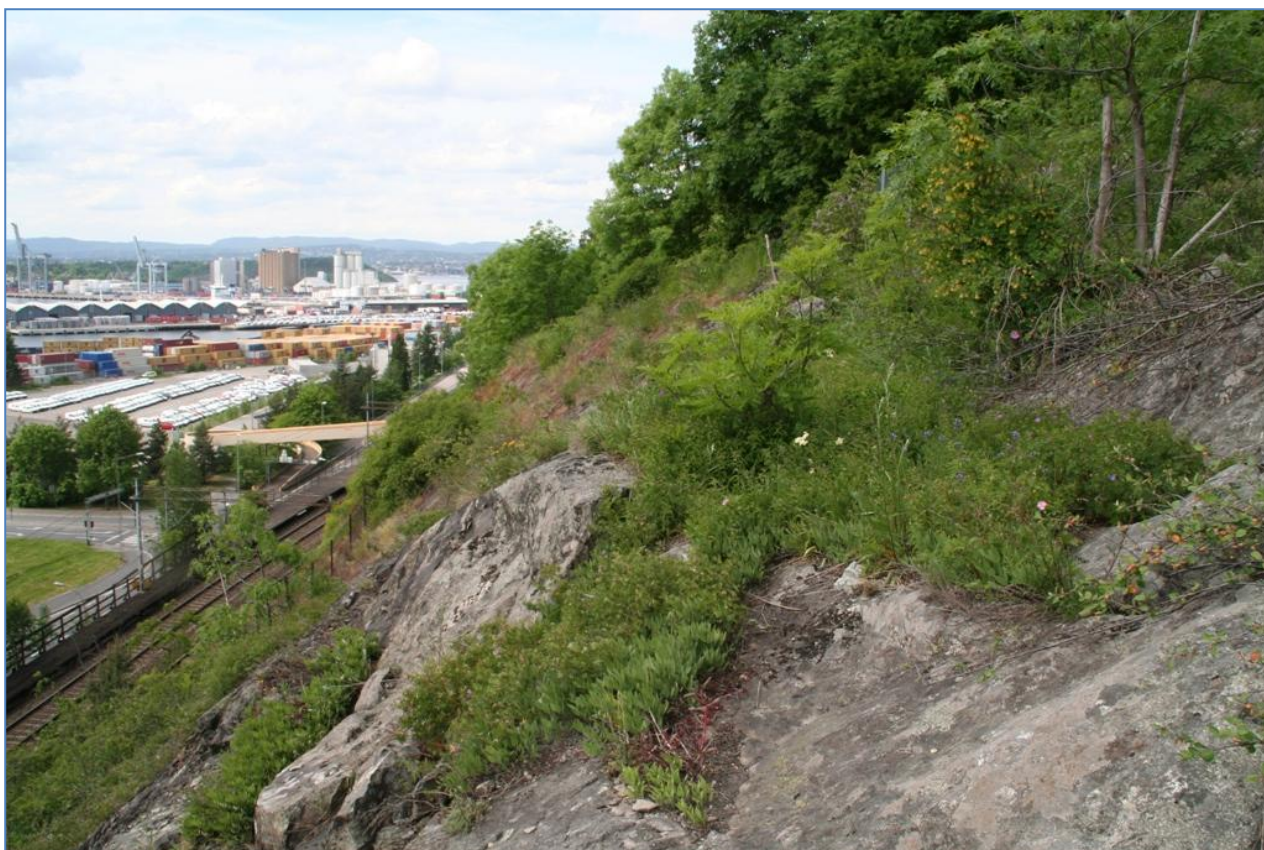
Figur 62 Avgrensning av dragehodelokaliteten i Grottenveien. (Kart: Statens kartverk)

Karakteristikk

Bratt VSV-skråning på forkastningslinja som utgjør grensa mellom kambrosiluren og grunnfjellet. Den utgjør nedre del av boligeiendommer pluss litt av jernbanens areal. Svært bratt og neppe aktuell for utbygging. Vegetasjonen er tørkeutsatt varmekjær tørrberg-, tørreng- og krattvegetasjon på grunnfjell, men sannsynligvis kalkpåvirket pga sigevann fra marine sedimenter, skjellbanker og/eller rester av kambrosilur. Lokaliteten ble oppdaget og belagt (O) av Jan Wesenberg 1999, og er sannsynligvis (i hvert fall delvis) identisk med gamle funn med angivelser fra "Bækkelaget".

Populasjon av dragehode

Populasjonen er ikke forsøkt talt opp, men antall individer ligger på mange hundre, kanskje opp imot tusen. Populasjonen oppleves som meget rikelig og vital. Den ligger stedvis som blå bånd i terrenget. Mindre deler av populasjonen er innimellom tett kratt, og på vei til å skygges ut.

Figur 63 Dragehodepopulasjon i Grottenveien. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Figur 64 Nærbilde av dragehode i Grottenveien. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Flora

Totalt 88 arter (se liste). Spesielt stor populasjon av svartmispel (NT²). Av innførte arter mye mispel (antakelig sprikemispel), berberis, asparges, syrin og liguster, litt gravbergknapp.

Artsliste:

spisslønn	<i>Acer platanoides</i>
bakkemynte	<i>Acinos arvensis</i>
bergkvein	<i>Agrostis vinealis</i>
løkurt	<i>Alliaria petiolata</i>
strandløk	<i>Allium vineale</i>
markmalurt	<i>Artemisia campestris</i>
burot	<i>Artemisia vulgaris</i>
asparges	<i>Asparagus officinalis</i>
olavskjegg	<i>Asplenium septentrionale</i>
svartola	<i>Asplenium septentrionale x trichomanes</i>
svartburkne	<i>Asplenium trichomanes coll.</i>
vinterkarse	<i>Barbarea vulgaris</i>
berberis	<i>Berberis vulgaris</i>
bergrørkvein	<i>Calamagrostis epigeios</i>
blåklukke	<i>Campanula rotundifolia</i>
siberertebusk	<i>Caragana arborescens</i>
fingerstarr	<i>Carex digitata</i>
bleikstarr	<i>Carex pallescens</i>
engknoppurt	<i>Centaurea jacea</i>
vanlig arve	<i>Cerastium fontanum ssp. vulgare</i>
svaleurt	<i>Chelidonium majus</i>
liljekonvall	<i>Convallaria majalis</i>
hassel	<i>Corylus avellana</i>
sprikemispel cf.	<i>Cotoneaster cf. divaricatus</i>
svartmispel	<i>Cotoneaster niger</i>
dvergmispel	<i>Cotoneaster scandinavicus</i>
hagtorn	<i>Crataegus cf. monogyna</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
ormetelg	<i>Dryopteris filix-mas</i>
kveke	<i>Elytrigia repens</i>
sauesvingel	<i>Festuca ovina ssp. ovina</i>
knollmjørdurt	<i>Filipendula vulgaris</i>
trollhegg	<i>Frangula alnus</i>
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>
vrangdå	<i>Galeopsis bifida</i>
klengemaure	<i>Galium aparine</i>
hvitmaure	<i>Galium boreale</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
stankstorkenebb	<i>Geranium robertianum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
kvastsveve	<i>Hieracium cf. gr. Cymosina</i>
mattesveve	<i>Hieracium peleterianum</i>
beitesveve	<i>Hieracium sect. Vulgata</i>
skjermsveve	<i>Hieracium umbellatum</i>
smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>
flekkgrisøre	<i>Hypochaeris maculata</i>
krattalant	<i>Inula salicina</i>
einer	<i>Juniperus communis</i>
prestekrage	<i>Leucanthemum vulgare</i>
liguster	<i>Ligustrum vulgare</i>
lintorskemunn	<i>Linaria vulgaris</i>
villin	<i>Linum catharticum</i>

² Kategori Nært Truet (NT) i Norsk rødliste for arter 2010 (Kålås et al. 2010)

tatarleddved	<i>Lonicera tatarica</i>
tiriltunge	<i>Lotus corniculatus ssp. corniculatus</i>
hengeaks	<i>Melica nutans</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
gravbergknapp	<i>Phedimus spurius</i>
fur	<i>Pinus sylvestris</i>
flatrapp	<i>Poa compressa</i>
lundrapp	<i>Poa nemoralis</i>
myrrapp	<i>Poa palustris</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
sisselrot	<i>Polypodium vulgare</i>
sølvmyre	<i>Potentilla argentea</i>
hegg	<i>Prunus padus ssp. padus</i>
slåpe	<i>Prunus spinosa</i>
geitved	<i>Rhamnus cathartica</i>
steinnypeggruppa	<i>Rosa aff. canina</i>
kanelrose	<i>Rosa majalis</i>
bustnype	<i>Rosa mollis</i>
bjørnebær	<i>Rubus sect. Rubus</i>
bitterbergknapp	<i>Sedum acre</i>
hvitbergknapp	<i>Sedum album</i>
gullris	<i>Soldago virgaurea</i>
rogn	<i>Sorbus aucuparia ssp. aucuparia</i>
rognasal	<i>Sorbus hybrida</i>
grasstjerneblom	<i>Stellaria graminea</i>
syren	<i>Syringa vulgaris</i>
lind	<i>Tilia cordata</i>
rødkjeks	<i>Torilis japonica</i>
alm	<i>Ulmus glabra ssp. glabra</i>
stornesle	<i>Urtica dioica ssp. dioica</i>
filtkongsslys	<i>Verbascum thapsus</i>
bakkeveronika	<i>Veronica arvensis</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>
fuglevikke	<i>Vicia cracca</i>
engtjæreblom	<i>Viscaria vulgaris</i>
lodnebregne	<i>Woodsia ilvensis</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

På parsellen til Grottenveien 3A er det gjennomført hogst, som er meldt som bekymringsmelding av en nabo. Ved befaringen ble hogsten tvert imot bedømt som et positivt tiltak, med unntak av at det var lagt igjen kvisthauger som må fjernes.

Lokaliteten preges av sakte pågående gjengroing med busker og trær. Tynning av kratt kan med fordel gjøres i resten av området, men bør skje selektivt (for eksempel ikke fjerne svartmispel, men gjerne tynne i ask, berberis og roser og enda mer systematisk fjerne innførte mispler, syren, liguster og andre innførte arter). Kvist må ikke legges igjen på arealet, men fjernes. Det er ikke utenkelig at ved hogst/tynning av trær og busker vil dragehode kunne ekspandere ytterligere.

Gravbergknapp forekommer i området, men gjør lite av seg.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vokser på klart kalkpåvirket grunnlendt grunnfjell som vurderes å tilhøre naturtypen grunnlendt kalkmark. Avgrensingen av naturtypen tilsvarer dragehodelokaliteten.

Holmen (38)

Status

Gammelt belegg (Boye Strøm 1915) med påskrift "Holmen, V. Aker". Det mest sannsynlige stedet vurderes å være en kolle ved Holmendammen (punktkoordinat: NM 93946 46614) som den dag i dag huser litt **aksveronika**, **smaltimotei**, enghavre og **knollmjødukt**, men ikke dragehode. Lokaliteten er i dag sterkt preget av eutrofiering og humifisering, og trivialvegetasjon rykker inn fra alle kanter. Selvsagt er det også mulig at lokaliteten har vært et annet sted i det som i dag er tett villabebyggelse. Det er også mulig at dette er samme lokalitet som er belagt i 1907 av F. Jebe med angivelse "Riis, V. Aker".

Lokaliteten ble befart 22. juni 2010 av Jan Wesenberg.

Se inventeringsrute i Vedlegg 2.

Killingen (39)

Status

I Artskart foreligger det en eldre upresis registrering og en nyere registrering på sørvestsiden. Lokaliteten er registrert i Naturbase som svært viktig Rikt strandberg (BN00064016) med en mellomstor populasjon av dragehode.

Lokaliteten ble befart 30. september 2010 av Jan Wesenberg.

Avgrensning

Lokaliteten ligger på begge sider av en sti som går å skrå nedover mot sjøen fra en grasplen. I overkant er den avgrenset av grasplenen, mens den i underkant avgrenses rett nedenfor en furubusk (Figur 66).

Karakteristikk

Lokaliteten er en slak grunnlendt skråning med åpen varmekjær tørrbakkevegetasjon. Det er mulig at noe av lokaliteten ligger på syenitt. Gråmoser og reinlaver vokser på de tørreste partiene. I den nordre delen av lokaliteten er det noe furuoppslag.

Figur 65 Dragehode (til venstre) på grunnlendt kalkmark på Killingen. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Populasjon av dragehode

Populasjonen (markert med blå prikker) er på anslagsvis 40 individer, men individene flyter sammen og er vanskelig å avgrense.

Flora

Totalt 22 arter karplanter notert sammen med dragehode (se liste).

Artsliste:

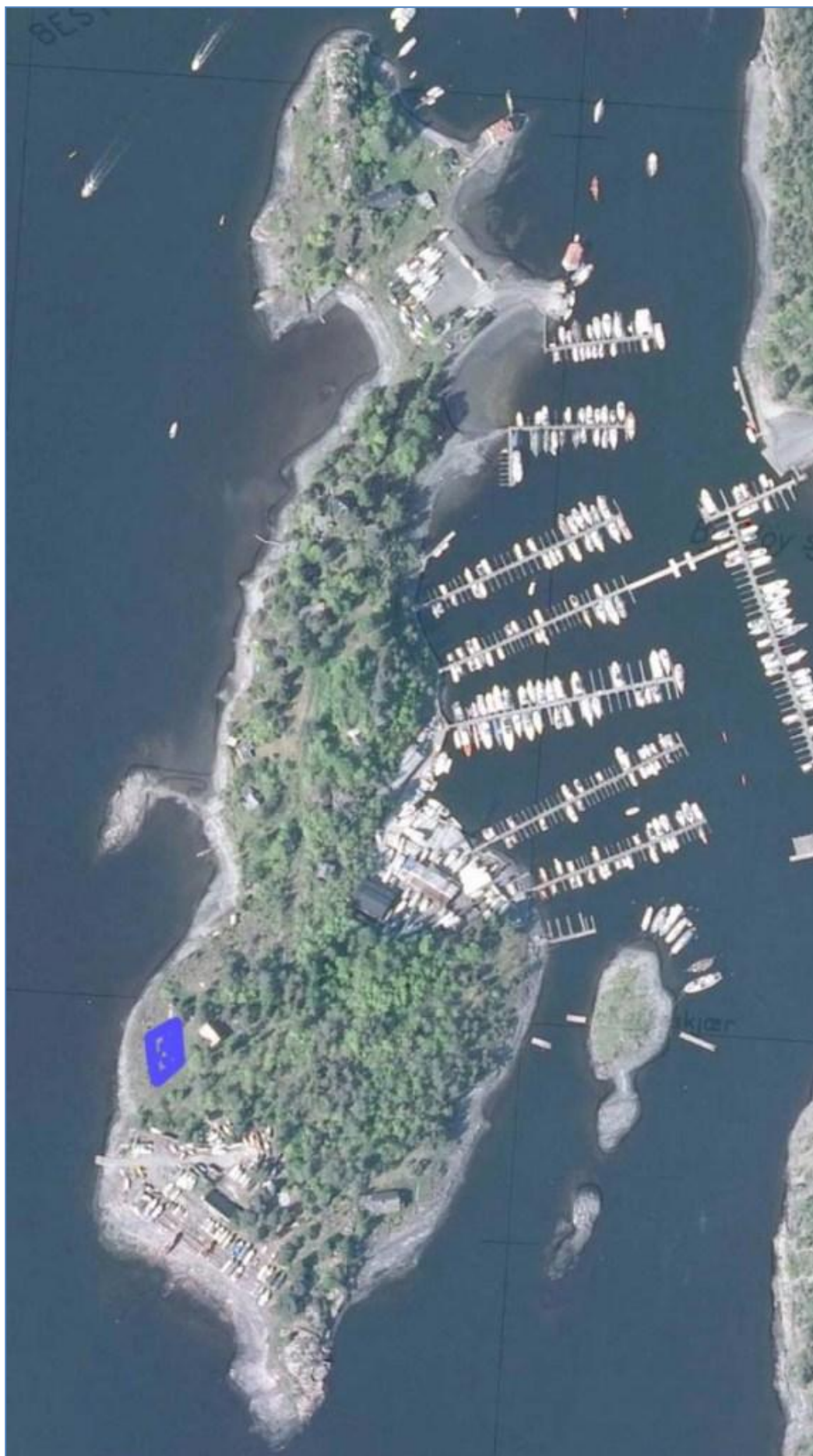
markmalurt	<i>Artemisia campestris</i>
berberis	<i>Berberis vulgaris</i>
blåklukke	<i>Campanula rotundifolia</i>
fingerstarr	<i>Carex digitata</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
kjerteløyentrøst	<i>Euphrasia stricta</i>
sauesvingel	<i>Festuca ovina ssp. ovina</i>
nakkebær	<i>Fragaria viridis</i>
hvitmaure	<i>Galium boreale</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
beitesvever	<i>Hieracium sect. Vulgata</i>
prikkperikum	<i>Hypericum perforatum</i>
einer	<i>Juniperus communis ssp. communis</i>
gjeldkarve	<i>Pimpinella saxifraga</i>
furu	<i>Pinus sylvestris</i>
flatrapp	<i>Poa compressa</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
kanelrose	<i>Rosa majalis</i>
bringebær	<i>Rubus idaeus</i>
rogn	<i>Sorbus aucuparia ssp. aucuparia</i>
syrin	<i>Syringa vulgaris</i>
bakkefiol	<i>Viola collina</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Dragehodepopulasjonen befinner seg rett nedenfor en plen, og grensen går der plenen blir klippet, uten at det er noen tydelig grense i terrenget annet enn selve klippekanten. Derfor kan øvre del av populasjonen ta skade hvis det plutselig blir klippet lengre ned enn i dag. Det kan godt tynnes i ungfuruene i nordre del av lokaliteten, dette vil forhåpentligvis kunne la populasjonen ekspandere litt nordover. Det vokser syrin utafor plenkanten like nord for lokaliteten, og den kan med fordel fjernes. Bortsett fra dette er det ingen opplagte trusler mot populasjonen.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til grunnlendt kalkmark. Avgrensingen av naturtypen tilsvarer avgrensingen av dragehodelokaliteten.

Figur 66 Avgrensning av dragehodelokalitet på Killingen. (Ortofoto: Statens kartverk)

Nakholmen (40, 41, 42)

Status

En dragehodeforekomst som figurerer på Artskart (innen grensene for det østre reservatet) ble ikke gjenfunnet, til tross for leting, nemlig Kvingedals funn på "Rotteberget" (den østre av de to aller sørligste tangene på den sørøstre odden) fra 2008. Det er en mulighet for at prikken er unøyaktig plassert, og at populasjonen sammenfaller med nr. 7 nedenfor. En annen prikk som ble ettersøkt grundig i felt uten resultat er Eriksens funn fra 1953, som på Artskart er plassert langt inn på østsida av Sørbukta, men siden funnet er fra før UTM-kordinatenes tid og funnopplysningene ikke sier annet enn "Nakkholmen", må denne prikken betraktes som et artefakt.

I Naturbase er det registrert Rikt strandberg i tilknytning til de tre lokalitetene utenfor verneområdene.

Lokaliteten ble befart 2. september 2010 av Jan Wesenberg.

Lokaliteter Nakholmen

Nakholmen inneholder flere delpopulasjoner av dragehode. Noen av dem er innenfor naturreservatet og vil ikke omtales nærmere her. Øya ble kryssgått slik at de fleste dragehodeforekomster burde være fanget opp.

Nakholmen er delt opp i tre dellokaliteter:

1. Kolle V for velhuset
2. Ved hytte 178, ca 50 m S for fergebrygga
3. Punktlokalitet mellom hytte 144 og 146

Se Figur 67 for avgrensning.

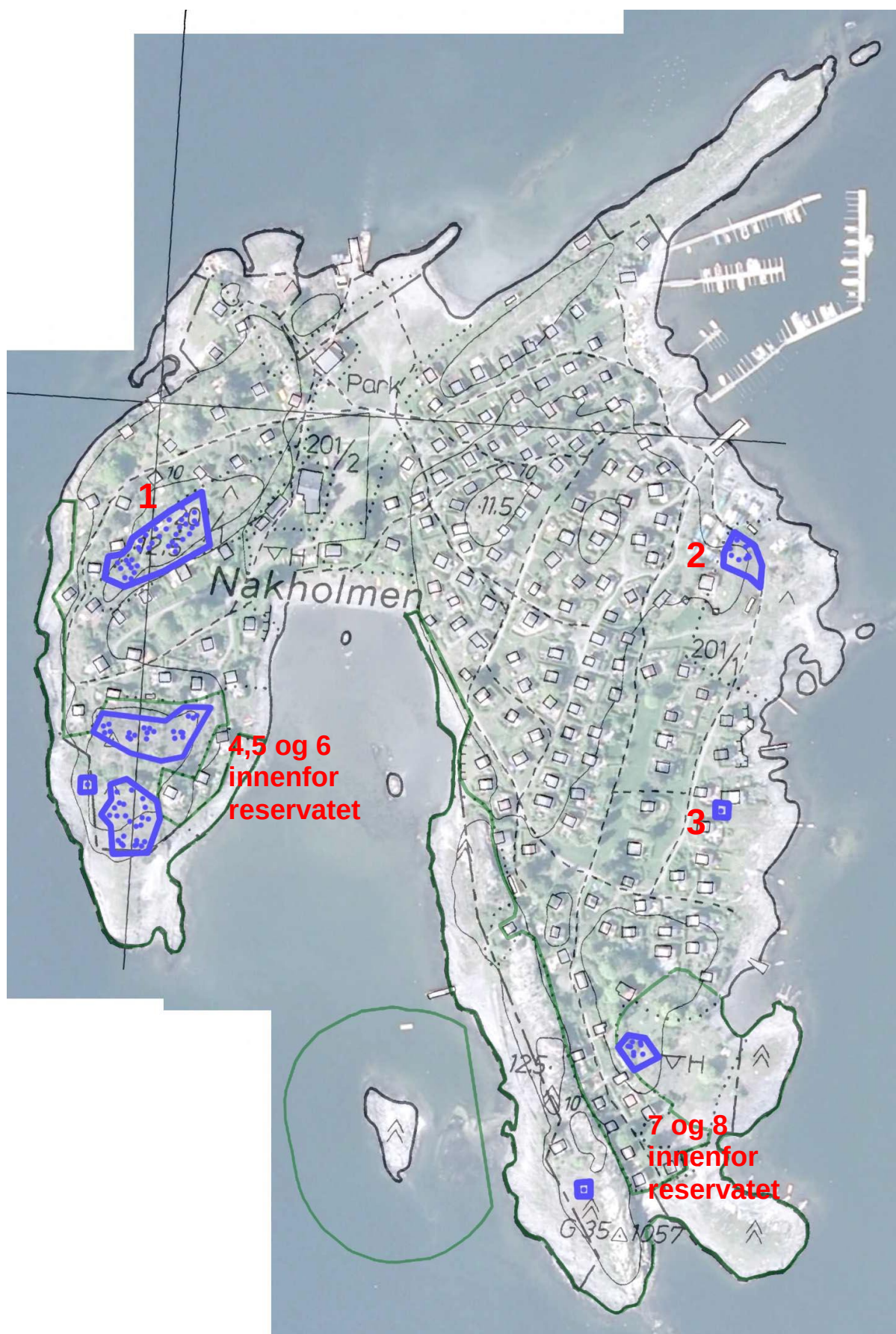
1) Kolle V for velhuset (40)

Avgrensning

Lokaliteten er avgrenset langs hytter i nord, vest og sør, og følger en brattkant i øst. Selve kollen fortsetter mot nordøst, men denne delen har ikke dragehode. Området har preg av fellesområde/friområde, med en benk og med et toalettanlegg nord for området.

Karakteristikk

Lokaliteten er en kalktørreng med blodstorkenebb og bergmynte. Stedvis opprotet med jordhauger. Ekstremt press av introduserte arter; store tepper med sibirbergknapp og delvis også gravbergknapp, et mange kvadratmeter stort område med nedklippet (et par titalls cm høy) heldekkende syrin og til dels ask. Det er syrinkratt langs flere av deler av lokaliteten, mest i vest og nord. Det er også minst to taksa av introduserte mispler på lokaliteten. Når det gjelder invasionsarter fremstår derfor denne lokaliteten som et kriseområde. Men til tross for dette er deler av arealet i godt hold, og dragehodepopulasjonen vital og svært tallrik. Det vestligste feltet er imidlertid nesten gjengrodd med syrin og mispler, med kun små flekker av åpen tørreng imellom, og her er presset på dragehodeforekomsten større.

Figur 67 Avgrensning av dragehodelokaliteter på Nakholmen. (Kart: Statens kartverk)

Populasjon av dragehode

Populasjonen (markert med prikker) teller minst 250 individer, ikke mulig å telle opp. I felt ble den oppfattet og prikket inn som tre polygoner (som kan anes ut ifra prikkene), men de flyter nesten i ett, og avstandene mellom dem er mye mindre enn størrelsen på hver av dem.

Figur 68 Dragehodepopulasjon nr 1 på Nakholmen. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Flora

Totalt 30 arter notert (se artsliste).

Artsliste:

ryllik	<i>Achillea millefolium</i>
åkermåne	<i>Agrimonia eupatoria</i>
rundbelg	<i>Anthyllis vulneraria</i>
markmalurt	<i>Artemisia campestris</i>
enghavre	<i>Avenula pratensis</i>
blåklokke	<i>Campanula rotundifolia</i>
fingerstarr	<i>Carex digitata</i>
sprikemispel	<i>Cotoneaster divaricatus</i>
dvergmispel	<i>Cotoneaster scandinavicus</i>
mispel-art (stor)	<i>Cotoneaster sp.</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>
nakkebær	<i>Fragaria viridis</i>
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
smørbuk	<i>Hylotelephium maximum</i>
prikkperikum	<i>Hypericum perforatum</i>
bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>
sibirbergknapp	<i>Phedimus hybridus</i>

gravbergknapp	<i>Phedimus spurius</i>
dunkjempe	<i>Plantago media</i>
fjellrapp	<i>Poa alpina</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
sølvmore	<i>Potentilla argentea</i>
kanelrose	<i>Rosa majalis</i>
hjorterot	<i>Seseli libanotis</i>
syryn	<i>Syringa vulgaris</i>
bakketimian	<i>Thymus pulegioides</i>
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Stort press av invasjonarter, først og fremst syryn, sibirbergknapp og gravbergknapp, også mispler. Det ser ut til å ha vært gjort tiltak mot syryn på deler av feltet, men dette har resultert i et heldekkende teppe av kortvokst syryn. På tross av dette presset fra invasjonarter har mesteparten av området en rik varmekjær tørrbakkevegetasjon. Dragehode vokser til dels under benken. Tiltak mot de introduserte artene bør fortsette, og syrynen bør fjernes mer omhyggelig, nedkutting er helt opplagt ikke nok.

Figur 69 Invasjon av syryn i lokaliteten ved Nakholmen. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til grunnlendt kalkmark. Avgrensing av naturtypen tilsvarer dragehodelokaliteten.

2) Ved hytte 178, ca 50 m S for fergebrygga (41)

Avgrensning

Lokaliteten er naturlig avgrenset av stier på alle kanter bortsett fra i NV, der den støter på bebyggelse.

Karakteristikk

Kalktørreng, dels av en typisk utforming med blodstorkenebb og krattalant, dels mer kalkrabb-preget med dominans av mjølbær, knegras, villin og hjertegras og med forekomst av katterfot. Fint utformet vegetasjon i god stand.

Populasjon av dragehode

Populasjonen (markert med prikker) teller mange titalls individer, kanskje 100, og dekker den nordre delen av kollen.

Flora

Totalt 18 arter notert (se liste). Litt avvikende artsutvalg i forhold til de fleste dragehodelokalitetene i Oslofeltet. Dragehode sammen med knegras og mjølbær er ikke vanlig. Hjertegras er også en mindre vanlig art på Oslo-øyene. Det samme gjelder katterfot.

Artsliste:

katterfot	<i>Antennaria dioica</i>
mjølbær	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>
berberis	<i>Berberis vulgaris</i>
hjertegras	<i>Briza media</i>
blåklukke	<i>Campanula rotundifolia</i>
fingerstarr	<i>Carex digitata</i>
flatmispel	<i>Cotoneaster horizontalis</i>
dvergmispel	<i>Cotoneaster scandinavicus</i>
knegras	<i>Danthonia decumbens</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
knollmjørdurt	<i>Filipendula vulgaris</i>
hvitmaure	<i>Galium boreale</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
krattalant	<i>Inula salicina</i>
villin	<i>Linum catharticum</i>
kantkonvall	<i>Polygonatum odoratum</i>
hjørtrot	<i>Seseli libanotis</i>
gullris	<i>Solidago virgaurea</i>

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Populasjonen er livskraftig og vegetasjonen i god stand. Ingen problemer med invasjonarter. Flatmispelen er en isolert busk, utgjør ikke noe problem på kort sikt. Det pågikk byggeaktivitet i nærheten.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vurderes å vokse i tilknytning til grunnlendt kalkmark. Avgrensning av naturtypen tilsvarer dragehodelokaliteten.

3) Punktolokalitet mellom hytte 144 og 146 (42)

Avgrensning

Lokaliteten er ikke avgrenset. Punktolokalitet.

Karakteristikk

Liten flekk ved sti, kortvokst vegetasjon, innimellom dvergmispel, ved en berberisbusk.

Populasjon av dragehode

Fire individer, kortvokste.

Flora

Følgende følgearter notert: blåklokke *Campanula rotundifolia*, knegras *Danthonia decumbens*, gulmaure *Galium verum*, blodstorkenebb *Geranium sanguineum*, krattalant *Inula salicina*, mye villin *Linum catharticum*, **aksveronika** *Veronica spicata*. På bergene nedenfor lokaliteten mye forvillet grasløk *Allium schoenoprasum* ssp. *schoenoprasum*.

Figur 70 Dragehodelokalitet 3 på Nakholmen. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Forekomsten er marginal og i litt utypisk vegetasjon, men antakelig relativt trygg. Gjenvoksning er neppe noen umiddelbar trussel her. Kan forsvinne hvis området blir tatt i bruk som plen/hage.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodelokaliteten er marginal og utypisk grunnlendt kalkmark.

3.5 Akershus: Vestby kommune

Gjøva (43)

Status

Et funn ligger på artskart er gjort av Odd Stabbetorp, Naturhistorisk museum i mai 1992. Dette ligger helt nordøst på øya og området ble detaljert undersøkt i oktober 2010. I tillegg fant Terje Blindheim og Kjell Mange Olsen (BioFokus) dragehode på øya i juni 2004. Dette funnet er illokalisert i sjøen vest for øya. Det anses som sannsynlig at også det første funnet fra 1992 er lokalisert noe feil.

Det er kalkrike bergarter på øya med tørrbakkevegetasjon på ryggene og med områder med tynt jordsmonn. Det er flere grunnlendte kollepartier på øya, men grassletter i mellom. Øya har trolig blitt beitet tidligere (BioFokus 2004). Det er tidligere funnet rødlistede sommerfuglarter på øya. Øya er for en stor del uten skog, men det er en del trær og busker i sydvestre ende av øya og i en del av søkkene på øya.

I søkkene er det tykkere jorddekke og tettere grasvegetasjon med liten sannsynlighet for funn av dragehode. Dragehode ble ikke funnet på befaringen.

All den tid funn av dragehode er gjort såpass nært i tid, er sjansene for at det fortsatt finnes dragehode i området svært gode selv om planten ikke ble påtruffet under befaringen.

Ingen umiddelbar fare for gjengroing, selv om krattskogen – særlig i sørvest og sør og i enkelte søkk på sikt vil spre seg. Området er mye brukt av båtfolket i sommerhalvåret og det er noe slitasje på vegetasjonen på de tørreste områdene nær sjøen.

Lokaliteten ble befart i oktober 2010 av Frode Løset.

3.6 Akershus: Ås kommune

Nøstvet (44)

Status

Det foreligger et par nyere registreringer i Artskart fra lokaliteten. Litt nordøst for lokaliteten er det registrert et område med lokalt viktig Kantkratt (BN00051899) i Naturbase hvor dragehode er nevnt.

Lokaliteten ble befart 6. juli 2010 av Jan Wesenberg.

Avgrensning

Lokaliteten utgjør et omtrent trekantet område øst for veien mellom Nøstvet Gård og Stuene, mellom denne veien og jordet som kalles "Prærien" (Figur 71). Lokaliteten er på de fleste sider naturlig avgrenset av veien og jordene, og ellers er grensene trukket på naturlige innsnevring i det åpne ikke-oppdyrkede arealet.

Karakteristikk

Lokaliteten er en vestvendt grunnlendt skråning i underkant av et jorde. Det er stedvis fjell i dagen, men for det meste er det et tynt og tørkeutsatt jordsmonn som sannsynligvis for en stor del er marin leire. De mest grunnlendte partiene har en vegetasjon som nærmer seg blodstorkenebbeng, med blodstorkenebb og delvis krattalant som dominerende arter sammen med store mengder dragehode, mens størsteparten av arealet har en mer høyvokst mesohygrofil grasmark med sterke varmekjære innslag. Store treformete (men ikke søyleformete) einere vokser i deler av området, som i Nøstvet-området ellers.

Figur 71 Avgrensning av dragehodelokaliteten ved Nøstvet. (Ortofoto: Statens kartverk)

Figur 72 Lokaliteten ved Nøstvet. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Populasjon av dragehode

Populasjonen befinner seg litt ujevnt fordelt i størsteparten av området, og ble i felt koordinatfestet som flere ulike flekker/delpopulasjoner (prikker av ulik farge på kartet), skjønt avstandene mellom flekkene er mindre enn utstrekningen av flekkene. Dragehodepopulasjonen er til dels svært tett, og det er ikke mulig å anslå antall individer, det må til sammen være flere hundre. De nederste delene av populasjonen og de som ligger inn mot berg i dagen er vitale, mens områdene på dypere jord er ekstremt presset av konkurrerende høye gras og urter som følge av fuktighet og eutrofiering. Stedvis står dragehodeindividerne inne i rose- og bringebærkratt eller i høyvokst vegetasjon av hundekjeks, sibirbjønnekjeks, hundegras og snerprørkvein.

Flora

Totalt 62 arter (se artsliste). Dels tørrbakke-/tørrbergflora med sterke varmekjære innslag (blodstorkenebb, krattalant, dragehode) og/eller innslag av arter som er relikter fra tidligere slåtteng/beitemarksflora (storblåfjær, bakketimian), dels mer triviell skogkant-, brakkeng- og åkerkantflora. Utover dette er forekomsten av stavklokke ved veikanten i utkanten av lokaliteten interessant. Krattalant-populasjonen er liten og tett, helt nederst nær veien. Markert invasjon av nitrofile høyvokste arter ovenfra. Et lite sig med fuktarter som knappsiv, mjødurt og skogsnelle midt i lokaliteten. Påfallende er den store forekomsten av treformete einere i hele området.

Artsliste:

ryllik	<i>Achillea millefolium</i>
engkvein	<i>Agrostis tenuis</i>
fløyelsmarikåpe	<i>Alchemilla glaucescens</i>
hundekjeks	<i>Anthriscus sylvestris</i>
bergskrinneblom	<i>Arabis hirsuta</i>
burot	<i>Artemisia vulgaris</i>
smyle	<i>Avenella flexuosa</i>
dunhavre	<i>Avenula pubescens</i>
dunbjørk	<i>Betula pubescens ssp. pubescens</i>
snerprørkvein	<i>Calamagrostis arundinaceus</i>
snerprørkvein/bergrørkvein-hybrid	<i>Calamagrostis arundinaceus x epigeios</i>
stavklokke	<i>Campanula cervicaria</i>
fagerklokke	<i>Campanula persicifolia</i>
blåklokke	<i>Campanula rotundifolia</i>
bleikstarr	<i>Carex pallescens</i>
bråtestarr	<i>Carex pilulifera</i>
åkertistel	<i>Cirsium arvense</i>
hvitbladtistel	<i>Cirsium heterophyllum</i>
liljekonvall	<i>Convallaria majalis</i>
hundegras	<i>Dactylis glomerata</i>
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
ormetelg	<i>Dryopteris filix-mas</i>
bergmjølke	<i>Epilobium collinum</i>
skogsnelle	<i>Equisetum sylvaticum</i>
sauesvingel	<i>Festica ovina ssp. ovina</i>
rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>
mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>
markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>
hvitmaure	<i>Galium boreale</i>
gulmaure	<i>Galium verum</i>
blodstorkenebb	<i>Geranium sanguineum</i>
sibirbjønnekjeks	<i>Heracleum sibiricum</i>
smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>
firkantperikum	<i>Hypericum maculatum</i>
krattalant	<i>Inula salicina</i>
knappsiv	<i>Juncus conglomeratus</i>
einer	<i>Juniperus communis ssp. communis</i>
rødknapp	<i>Knautia arvensis</i>

knollerteknapp	<i>Lathyrus linifolius</i>
gulflatbelg	<i>Lathyrus pratensis</i>
prestekrage	<i>Leucanthemum vulgare</i>
tirltunge	<i>Lotus corniculatus ssp. corniculatus</i>
åkerforglemmegei	<i>Myosotis arvensis</i>
furu	<i>Pinus sylvestris</i>
storblåfjær	<i>Polygala vulgaris</i>
sølvmore	<i>Potentilla argentea</i>
tepperot	<i>Potentilla erecta</i>
steinnypeggruppa	<i>Rosa agg. canina</i>
kanelrose	<i>Rosa majalis</i>
bringebær	<i>Rubus idaeus</i>
matsyre	<i>Rumex acetosa ssp. acetosa</i>
svartvier	<i>Salix myrsinifolia ssp. myrsinifolia</i>
rødhyll	<i>Sambucus racemosa</i>
nyresildre	<i>Saxifraga granulata</i>
bakketimian	<i>Thymus pulegioides</i>
harekløver	<i>Trifolium arvense</i>
skogkløver	<i>Trifolium medium</i>
mørkkongslys	<i>Verbascum nigrum</i>
legeveronika	<i>Veronica officinalis</i>
gjerdevikke	<i>Vicia sepium</i>
stemorsblom	<i>Viola tricolor</i>
engtjæreblom	<i>Viscaria vulgaris</i>

Figur 73 Dragehodelokaliteten ved Nøstvet. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

Bruksstatus, tilstand og skjøtselsbehov

Lokaliteten befinner seg i friluftsområde som blir brukt som turterreng, og samtidig er skråningen der lokaliteten befinner seg avrenningsområde fra åkeren "Prærien". Dragehodepopulasjonen er vital på de aller mest grunnlendte delene av lokaliteten, men er ekstremt presset av høyvokst nitrofil vegetasjon ellers. Bringebær, roser, hundekjeks, sibirbjønnekjeks og høye gras trekker nedover fra åkerkanten

ovenfor. Kun mindre deler av populasjonen har gode utsikter til å overleve på sikt, og selv på de grunnlendte områdene er faren for vegetasjonsendringer i retning nitrofil trivialvegetasjon stor.

Ungfuru-oppslag og bjørk bør fjernes, det samme gjelder rødhyll. Gjødsling av jorden over populasjonen er uønsket. En buffersone med flerårig vegetasjon på kanten av platået over lokaliteten bør forsøkes etablert, slik at avrenningen fra åkeren kan reduseres.

Nordvest for Nøstvet gård er landskapet kraftig påvirket av masseuttak, utfylling og oppgraving. Hele terrenget er ødelagt sør og øst til nesten helt fram til husene på gården. Under feltarbeidet i 2010 var det tydelige tegn til helt nylig og delvis pågående utvidelse av dette området, og bl.a. var store treformete einere felt. Dagens grenser for det ødelagte området er vist med gult på oversiktskartet. Det er uvisst hvor mye av terrenget videre sør- og østover som kan bli berørt i framtida, og om dette vil nå så langt som til dragehodeforekomsten.

Ut ifra flyfoto var det flere andre lokaliteter som pekte seg ut som mulige ettersøkningsområder for dragehode, både åkerholmer og grunnlendte enger/kanter. Flere av disse ble oppsøkt under feltarbeidet og sjekket ut, uten at dragehode ble funnet. Disse arealene som ble sjekket er markert med oransje på oversiktskartet. Noen av arealene som ble plottet inn på grunnlag av flyfoto viste seg allerede å være radert ut i forbindelse med gravearbeidene som er omtalt ovenfor.

Grunnlendt kalkmark

Dragehodepopulasjonen vokser på grunnfjell med kalkrike sedimenter. Lokaliteten er grunnlendt og preget av kulturlandskap i form av tidligere beitemark. På grunn av innslag av nitrofil vegetasjon og fuktarter vurderes lokaliteten ikke som typisk grunnlendt kalkmark.

Figur 74 Innslag av bl.a. bringebær og hundekjeks i lokaliteten ved Nøstvet. (Foto: Jan Wesenberg/Sweco Norge AS)

4 Videre kartlegging

Denne kartleggingen har avdekket flere områder med potensiale for nye dragehodelokaliteter. Det kan være mulighet for hittil uoppdagete lokaliteter i kulturlandskapet i Frogn, Ås og Vestby kommuner samt den fjordnære sonen på Nesodden, Frogn og Vestby. Også på kambrosilur- berggrunnen på øyene i Vestfjorden og på fastlandet på Asker- og Bærumssida er det mulig potensiale for nyfunn av dragehodeforekomster.

Det ser ut til å være i de fjordnære sonene at dragehodepopulasjonene har holdt seg best. Størst tilbakegang ser det ut til å være i kulturlandskapet i de mer fjordfjerne områdene i Asker, Bærum og Oslo, der lokalitetene har vært mer utpreget kulturbetingete og hevdavhengige. Mange lokaliteter har muligens gått tapt før de rakk å bli registrert. Enkelte av de upresise eldre angivelsene i Artskart med stedsnavn der dragehode ikke er funnet i dag (som for eksempel Ris, Ullevål, Holmen) kan muligens ha representert områder med opprinnelig mange lokaliteter slik at det ikke har blitt opplevd som nødvendig å presisere lokaliteten nærmere. Sannsynligheten er stor for at arten på 1800-tallet har vært oppfattet som relativt vanlig innen dens kjerneområde i indre Oslofjord, for etter hvert å sakte forsvinne både som følge av habitatdegradering (opphevelse av hevd, suksesjon, gjødsling, pløying, skogplantning) og direkte utbygging/urbanisering.

5 Referanser

Artsdatabanken og GBIF. Artskart 2011. Oppdatert versjon 9.november 2010. Tilgjengelig fra <http://artskart.artsdatabanken.no/>

BioFokus. 2004. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold i Vestby kommune. Siste Sjanse rapport 2004-8.

Direktoratet for Naturforvaltning. 2006. Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold. Håndbok 13 – 2. utg. 2006. Oppdatert 2007.

Direktoratet for Naturforvaltning. 2011. Naturbase. Tilgjengelig fra <http://www.dirnat.no>

Gederaas, L., Salvesen, I. og Viken, Å. (red.) 2007. Norsk svarteliste 2007 – Økologiske risikovurderinger av fremmede arter. *2007 Norwegian Black List – Ecological Risk Analysis of Alien Species*. Artsdatabanken, Norway.

Halvorsen, R., Andersen, T., Blom, H.H., Elvebakk, A., Elven, R., Erikstad, L., Gaarder, G., Moen, A., Mortensen, P.B., Norderhaug, A., Nygaard, K., Thorsnes, T. & Ødegaard, F. 2009. Naturtyper i Norge (NiN) versjon 1.0.4. – www.artsdatabanken.no (2009 09 30).

Halvorsen, R. 2010. Oversettelse fra Direktoratet for Naturforvaltning sine naturtypekartleggingshåndbøker 13 og 19 til Naturtyper i Norge versjon 1.0. Naturtyper i Norge oversettelsesnøkkel 1: 1-116.

Kålås, J.A., Viken, Å, Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.). 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.

Stabbetorp, O. E., Abel, k. og Bjureke, K. Manuscript. Kartlegging og overvåking av fremmede arter, naturtypen "åpen grunnlendt kalkmark" og den prioriterte arten dragehode i utvalgte verneområder i Oslo og Akershus 2010. Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernavdelingen – rapport x/20xx

Vedlegg 1 Oversiktskart over dragehodelokaliteter

Vedlegg 2 Oversiktstabell over dragehodelokaliteter

Tabell 2. Oversikt over undersøkte lokaliteter, størrelse på dragehodeforekomst, hvorvidt lokaliteten er knyttet til grunnlendt kalkmark (Gk), samt skjøtselsbehov. Skjøtselsbehovene er gradert fra 0 til 3: 0: ingen behov i nær framtid, 1: lite behov, men skjøtsel en fordel, 2: tydelige behov, 3: omfattende behov, skjøtsel nødvendig for ikke å miste dragehodeforekomsten. Fravær av dragehode og grunnlendt kalkmark er markert med Nei. Lokaliteter uten påvist dragehodeforekomst ble ikke undersøkt for grunnlendt kalkmark eller skjøtselsbehov, og er markert med NA.

Kommune	Nr.	Lokalitet	Dragehode #	Gk	Skjøtsel
Bærum	1	Hosle/Griniveien 405	15-18	Ja	3
Bærum	2	Haldenveien 83	ca 20	Ja	2
Bærum	3	Haldenveien 85-87	ca 40	Ja	2
Bærum	4	Haldenveien 99	4	Ja	1
Bærum	5	gnr 44 bnr 460	10-15	Ja	1
Bærum	6	Hosle skole	Nei	Ja	?
Bærum	7	Kalvøya -skrent/rygg S for Båtvika	17-20	Ja	0
Bærum	8	Kalvøya -skråning/tørrbakke S for delpopulasjon 1	ca 30	Ja	2
Bærum	9	Kalvøya - punktlokalitet S for sceneanlegget	5	Nei	1
Bærum	10	Kalvøya - rygg midt i østre del av øya	50-75	Nei	3
Bærum	11	Kalvøya - engpreget veikant ved uthus ved vei mot den nordøstre grunne vika	ca 10	Nei	3
Bærum	12	Kjørbo	Nei	NA	NA
Bærum	13	Koksa	1	Nei	0
Bærum	14	Kongsholmen	flere tusen	Ja	1
Bærum	15	Krokholmen	flere tusen	Ja	2
Bærum	16	Langoddveien N	ca 65	Ja	2
Bærum	17	Langoddveien S	flere titalls	Ja	0
Bærum	18	Langåra	Liten pop. innenfor verneområde	NA	NA
Bærum	19	Oustøya - Bjørnen	ca 50	Nei	2
Bærum	20	Oustøya - Nicolaysens vei 10	minst 200	Ja	1
Bærum	21	Tanumplataet	Nei	NA	NA
Frogn	22	Horgen	93	Nei	0
Frogn	23	Lågøya vest, ved hytte	4-5	Ja	2
Frogn	24	Lågøya øst, i skogbrynet	30-35	Ja	3
Frogn	25	Lågøya øst, rett sør for brygga	30	Ja	2
Frogn	26	Lågøya øst, nord for brygga	80-85	Ja	3
Frogn	27	Lågøya øst, rett sør for lokalitet 4	ca 90	Ja	1
Frogn	28	Lågøya, sørspissen	20	Ja	0
Ås	29	Gjersjøen	Nei	NA	NA
Oslo	30	Bakkehaugen	10-15	Ja	1
Oslo	31	Bleikøya - Tørrbakke N for hytte 89	ca 50	Ja	1
Oslo	32	Bleikøya - Høyde 23,5 mellom hytte 80 og hytte 10	ca 80	Ja	2
Oslo	33	Bleikøya - Lita slette rett opp for stup/steinbrudd på nordsida av øya	20 -30	Nei	1
Oslo	34	Bleikøya - Lite restareal mellom hytte 41 og hytte 42	ca 25	Ja	2
Oslo	35	Bleikøya - Lite areal, skråninga ned for hytte 73	7-10	Ja	?
Oslo	36	Bygdøy	Nei	NA	NA
Oslo	37	Grottenveien	ca 1000	Ja	2
Oslo	38	Holmen	Nei	NA	NA
Oslo	39	Killingen	ca 40	Ja	1
Oslo	40	Nakholmen - Kolle V for velhuset	minst 250	Ja	3
Oslo	41	Nakholmen - Ved hytte 178	ca 100	Ja	0
Oslo	42	Nakholmen - Punktlokalitet mellom hytte 144 og 146	4	Nei	1
Vestby	43	Gjøva	Nei	NA	NA
Ås	44	Nøstvedt	flere hundre	Nei	3

Vedlegg 3 Registrerte rødlistede karplanter

Tabell 3. Oversikt over registrerte rødlistede karplanter påvist i de undersøkte lokalitetene. Lokalitetsnummer henviser til nummerering i teksten og i tabell 1. Rødlistekategoriene NT, VU og EN henviser til rødlistekategorier definert i Norsk rødliste for arter 2010 (Kålås et al 2010).

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Rødliste 2010	Lokalitetsnummer
stavklokke	<i>Campanula cervicaria</i>	NT	44
svartmispel	<i>Cotoneaster niger</i>	NT	32, 33, 37
dragehode	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>	VU	Se tabell 2
drøbakbakkestjerne	<i>Erigeron acer ssp. droebachiensis</i>	NT	13
knollmjørdurt	<i>Filipendula vulgaris</i>	NT	2, 3, 8, 9, 10, 15, 16, 17, 20, 31, 32, 34, 37, 38, 41
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	NT	1, 2, 7, 8, 10, 15, 19, 30, 33, 37, 40
isop	<i>Hyssopus officinalis</i>	VU	14
liguster	<i>Ligustrum vulgare</i>	NT	37
smaltimotei	<i>Phleum phleoides</i>	EN	16, 17, 20, 30, 38
nikkesmelle	<i>Silene nutans</i>	NT	14, 15, 17, 27, 30
sølvasal	<i>Sorbus cf. aria</i>	NT	3
smalfrøstjerne	<i>Thalictrum simplex ssp. simplex</i>	NT	30
alm	<i>Ulmus glabra ssp. glabra</i>	NT	37
aksveronika	<i>Veronica spicata</i>	EN	3, 7, 8, 14, 15, 16, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 31, 32, 34, 37, 38, 40, 42

Vedlegg 4 Registrerte karplanter i de 44 lokalitetene

Norsk navn	Vitenskapelig navn	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	
spisslønn	<i>Acer platanoides</i>	x													x	x					x										x								x							
platanlønn	<i>Acer pseudoplatanus</i>																														x															
bakkemynte	<i>Achinos arvensis</i>							x									x							x	x			x											x							
ryllik	<i>Achiellea millefolium</i>	x										x				x					x		x						x				x								x				x	
bakkemynte	<i>Acinos arvensis</i>															x											x		x																x	
skvallerkål	<i>Aegopodium podagraria</i>																														x															
åkermåne	<i>Agrimonia eupatoria</i>										x						x				x																					x				
kyståkermåne	<i>Agrimonia procera</i>																																													
engkvein	<i>Agrostis capillaris</i>									x	x												x																						x	
bergkvein	<i>Agrostis vinealis</i>																																													
fløyelsmarikåpe	<i>Alchemilla glaucescens</i>	x								x		x											x									x		x											x	
beitemarikåpe	<i>Alchemilla monticola</i>																x																													
løkurt	<i>Alliaria petiolata</i>																																													
villøk	<i>Allium oleraceum</i>																x																													
grasløk	<i>Allium schoenoprasum</i> <i>ssp. Schoenoprasum</i>															x																													x	
strandløk	<i>Allium vineale</i>			x				x									x	x										x	x				x						x							
engreverumpe	<i>Alopecurus pratensis</i> <i>ssp. pratensis</i>																x																													
blåhegg	<i>Amelanchier spicata</i>																																													
hvitveis	<i>Anemone nemorosa</i>	x																						x																						
strandkvann	<i>Angelica archangelica</i> <i>ssp.littoralis</i>																											x																		
kattafot	<i>Antennaria dioica</i>																																													x
gul gåseblom	<i>Anthemis tinctoria</i>														x																															
hundekjeks	<i>Anthriscuc sylvestris</i>																							x																						x
gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>												x																																	
rundbelg	<i>Anthyllis vulneraria</i>			x		x		x	x							x	x	x	x							x						x	x	x		x										
vårskrinneblom	<i>Arabiddopsis thaliana</i>																							x																						
tårnurt	<i>Arabis glabra</i>																													x																
bergskrinneblom	<i>Arabis hirsuta</i>							x									x	x																												x
mjølbær	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>																																													
ekte malurt	<i>Artemisa absinthium</i>																x																													
markmalurt	<i>Artemisia campestris</i>					x		x								x	x			x	x									x																
burot	<i>Artemisia vulgaris</i>					x										x	x	x	x											x																x
asparges	<i>Asparagus officinalis</i>															x																														
murburkne	<i>Asplenium ruta-muraria</i>								x																																					
olavskjegg	<i>Asplenium septentrionale</i>																	x																												
svartola	<i>Asplenium septentrionale</i> <i>x trichomanes</i>																																													
svartburkne	<i>Asplenium trichomanes</i>															x					x								x	x	x															
kalksvartburkne	<i>Asplenium trichomanes</i> <i>ssp. Quadrivalens</i>																																													
asters	<i>Aster sp.</i>																																													
lakrismjelt	<i>Astragalus glychyphyllus</i>																x					x						x																		
smyle	<i>Avenella flexuosa</i>															x									x																					
enghavre	<i>Avenula pratensis</i>			x				x		x						x	x	x			x	x																								
dunhavre	<i>Avenula pubescens</i>	x																																												
vinterkarse	<i>Barbarea vulgaris</i>							x									x	x			x						x																			
berberis	<i>Berberis vulgaris</i>							x								x	x	x				x																								
hvitdodre	<i>Berteroa incana</i>																																													

[illegible]

[illegible]

[illegible]

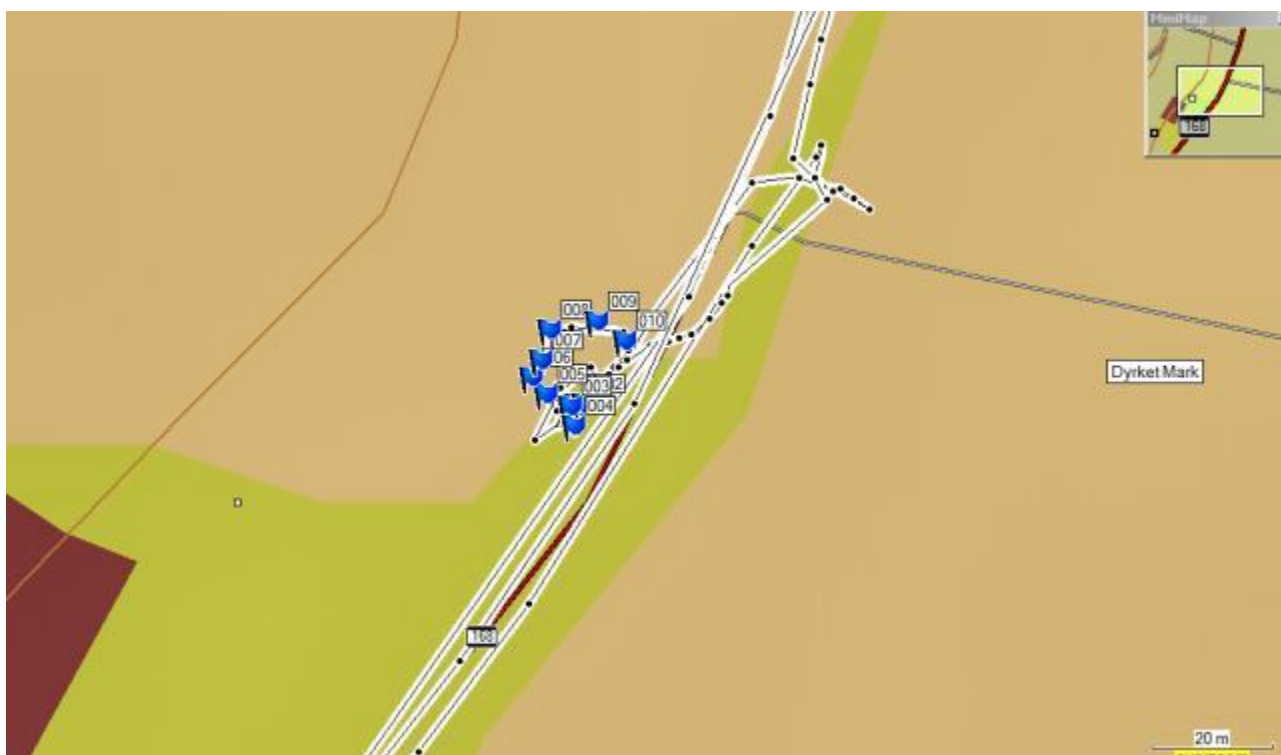
[illegible]

Vedlegg 5 Registrerte svartelistede karplanter

Tabell 4. Oversikt over de fleste registrerte fremmede karplanter påvist i de undersøkte lokalitetene. Lokalitetsnummer henviser til nummerering i teksten og i tabell 1. Svartelistekategoriene Høy risiko, ukjent risiko (lav risiko) henviser til svartelistekategorier definert i Norsk svarteliste 2007 (Gederaas et al 2007). For de fleste fremmede artene er risiko ikke vurdert.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Svarteliste 2007	Lokalitetsnummer
platanlønn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	Høy risiko	20, 30
skvallerkål	<i>Aegopodium podagraria</i>	Ikke vurdert	30
grasløk	<i>Allium schoenoprasum</i> L. ssp. <i>schoenoprasum</i>	Ikke vurdert	14, 42
blåhegg	<i>Amelanchier spicata</i>	Ikke vurdert	30
burot	<i>Artemisia vulgaris</i>	Ikke vurdert	17
asparges	<i>Asparagus officinalis</i>	Ikke vurdert	14, 37
asters sp.	<i>Aster</i> sp.	Ikke vurdert	30
vinterkarse	<i>Barbarea vulgaris</i>	Ikke vurdert / Høy risiko	7, 15, 16, 24, 37
berberis	<i>Berberis vulgaris</i>	Ikke vurdert	7, 15, 16, 19, 20, 30, 31, 32, 33, 37, 39, 41
hvitdodre	<i>Berteroia incana</i>	Ikke vurdert	17
russekål	<i>Bunias orientalis</i>	Høy risiko	16, 30
sprikemispel	<i>Cotoneaster divaricatus</i>	Ikke vurdert	5, 14, 119, 32, 37, 40, 41
flatmispel / krypmispel	<i>Cotoneaster horizontalis</i>	Ikke vurdert	41
blankmispel	<i>Cotoneaster lucidus</i>	Ikke vurdert	34
kuletistel	<i>Echinops sphaerocephalus</i>	Ikke vurdert	15
isop	<i>Hyssopus officinalis</i>	Ikke vurdert	14
gullregn	<i>Laburnum anagyroides</i>	Ikke vurdert	30
liguster	<i>Ligustrum ovalifolium</i>	Ikke vurdert	37
flerårslin	<i>Linum biennne</i>	Ikke vurdert	14
raigras	<i>Lolium perenne</i>	Ikke vurdert	17
tatarleddved	<i>Lonicera tatarica</i>	Ikke vurdert	30, 37
eple	<i>Malus x domestica</i>	Ikke vurdert	30
spansk kjørvel	<i>Myrrhis odorata</i>	Høy risiko	15
vårpengeurt	<i>Noccaea caerulea</i>	Ukjent risiko	1, 3, 16
villvin	<i>Parthenocissus inserta</i>	Ikke vurdert	32
pastinakk	<i>Pastinaca sativa</i>	Ikke vurdert	17
sibirbergknapp	<i>Phedimus hybridus</i>	Ikke vurdert	16, 40
gravbergknapp	<i>Phedimus spurius</i>	Ikke vurdert	2, 3, 15, 20, 32, 37, 40
rødhyll	<i>Sambucus racemose</i>	Ukjent risiko	44
kronvikke	<i>Securigera varia</i>	Ikke vurdert	12
takløk	<i>Sempervivum tectorum</i>	Ikke vurdert	3, 23
klistersvineblom	<i>Senecio viscosus</i>	Ukjent risiko	14
kanadagullris	<i>Solidago canadensis</i>	Ikke vurdert	16, 30
syrin	<i>Syringa vulgaris</i>	Ikke vurdert	15, 20, 30, 34, 37, 39, 40

Vedlegg 6 Inventeringsruter

Inventeringsrute Hosle/Griniveien

Inventeringsrute Halden Brygge

Inventeringsrute Hosle skole

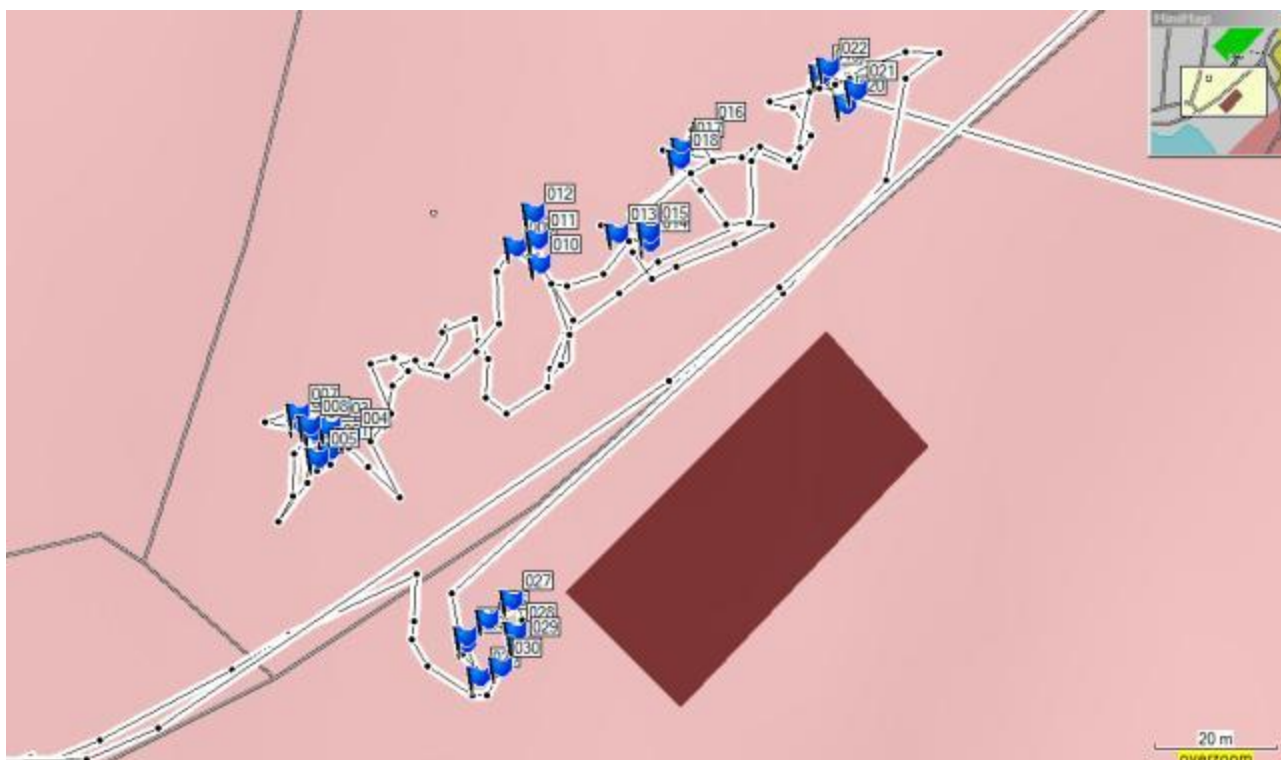
Inventeringsrute Koksa

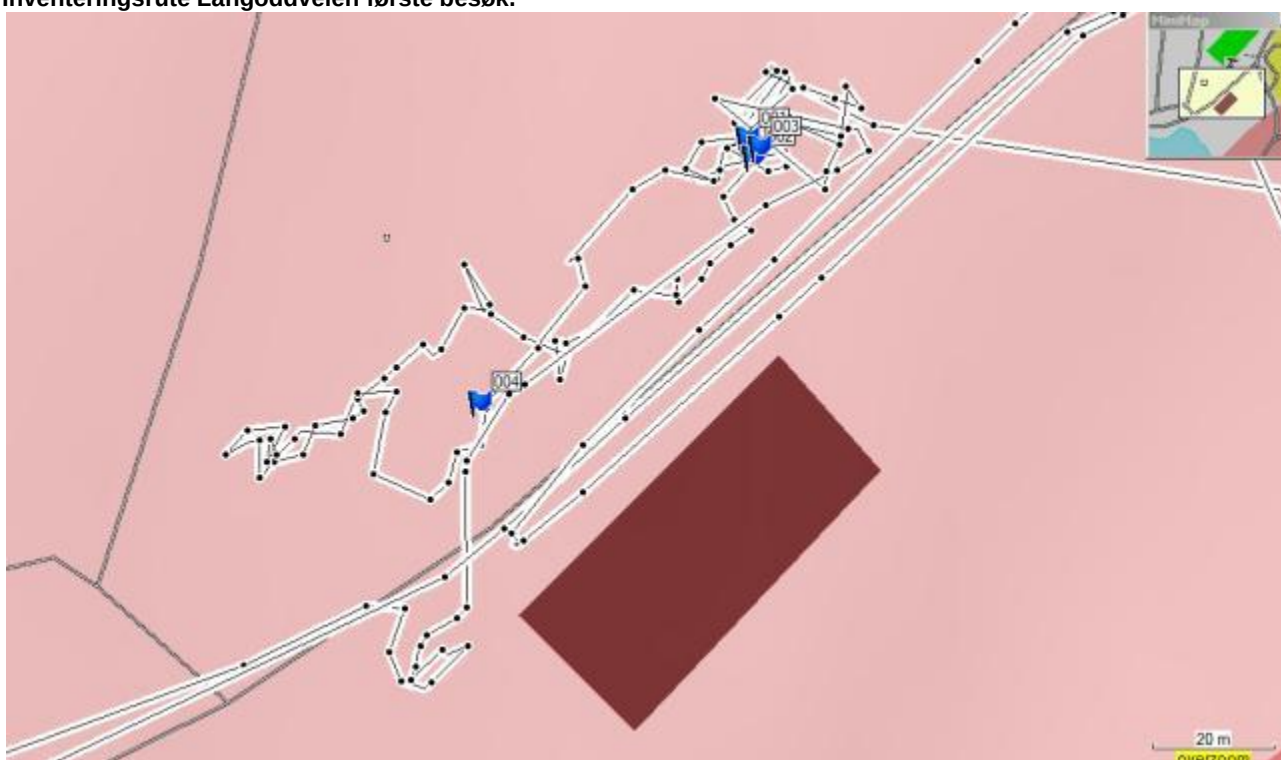
Inventeringsrute Kongsholmen

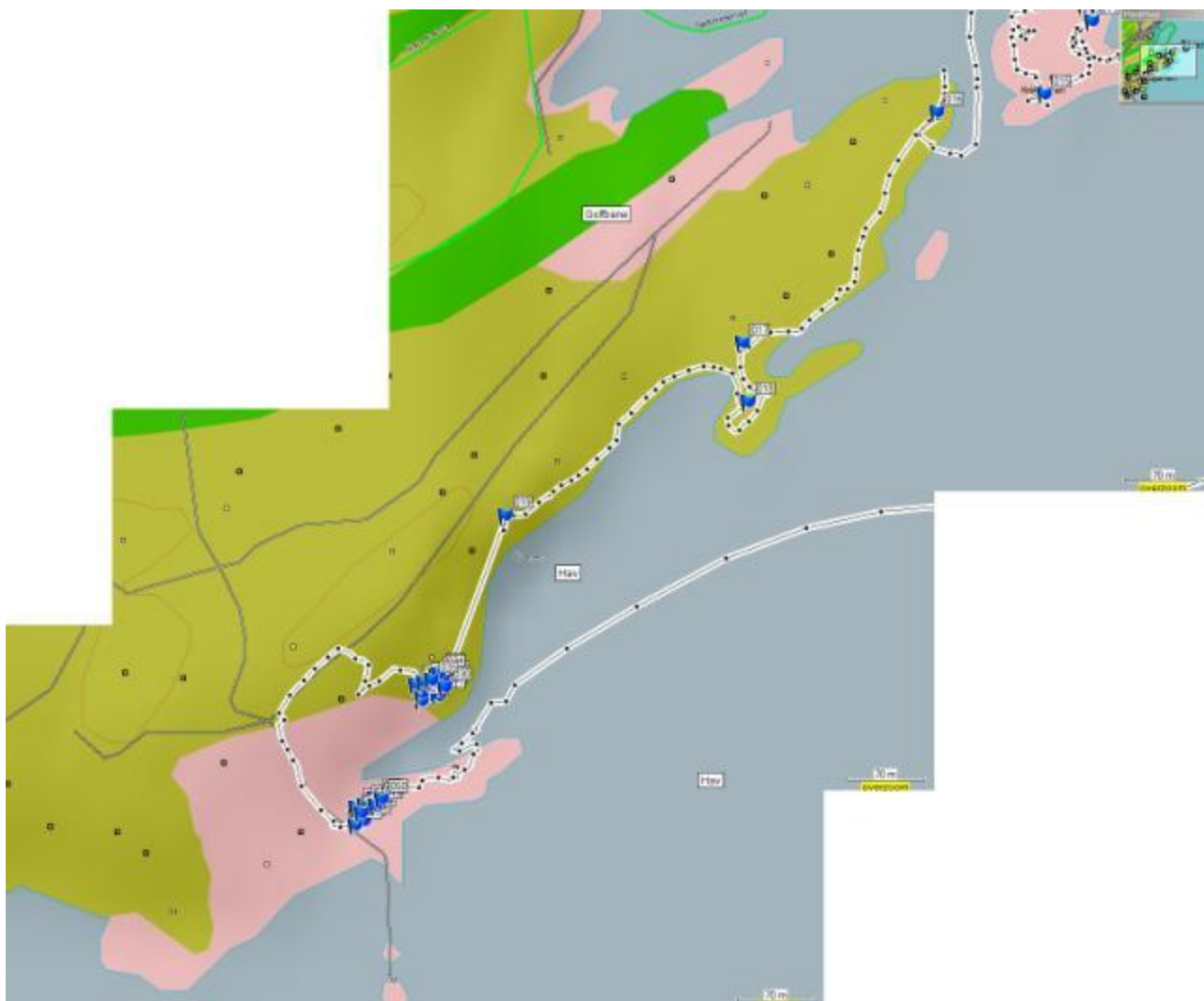
Inventeringsrute Krokholmen

Inventeringsrute Langoddveien første besøk.

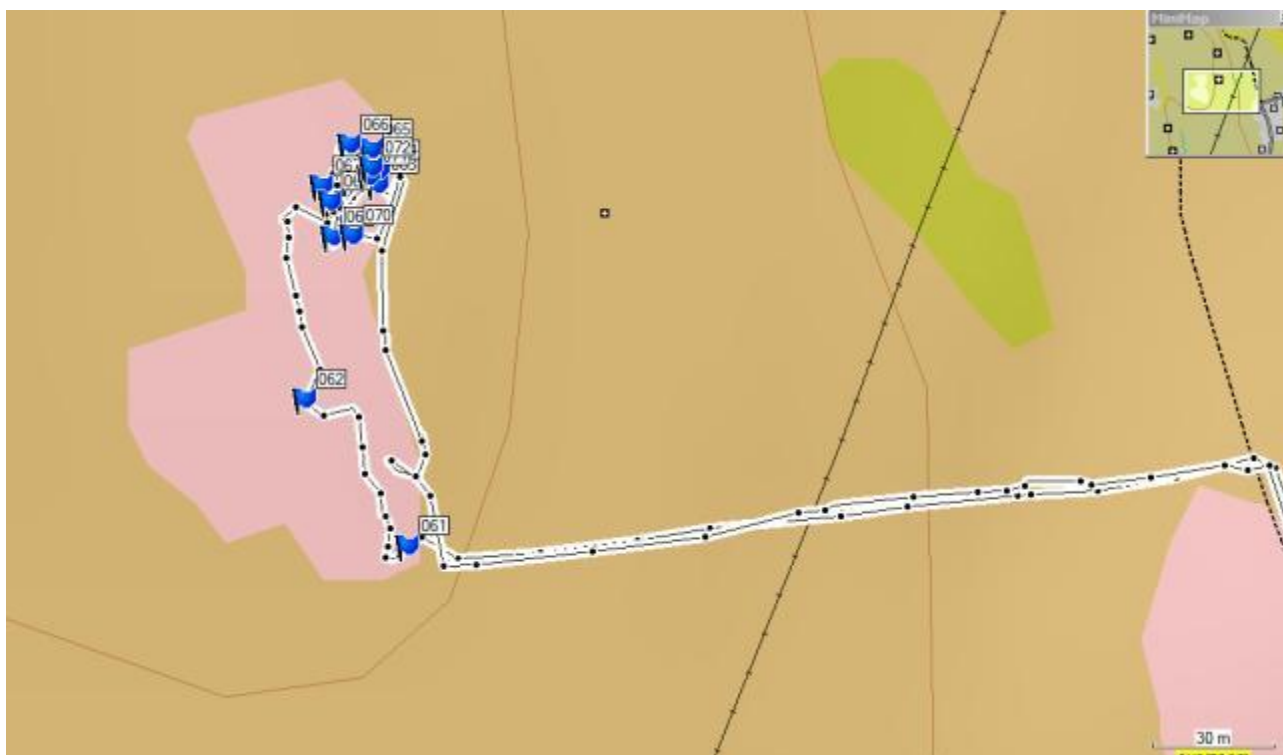
Inventeringsrute Langoddveien andre besøk.

Inventeringsrute Oustøya

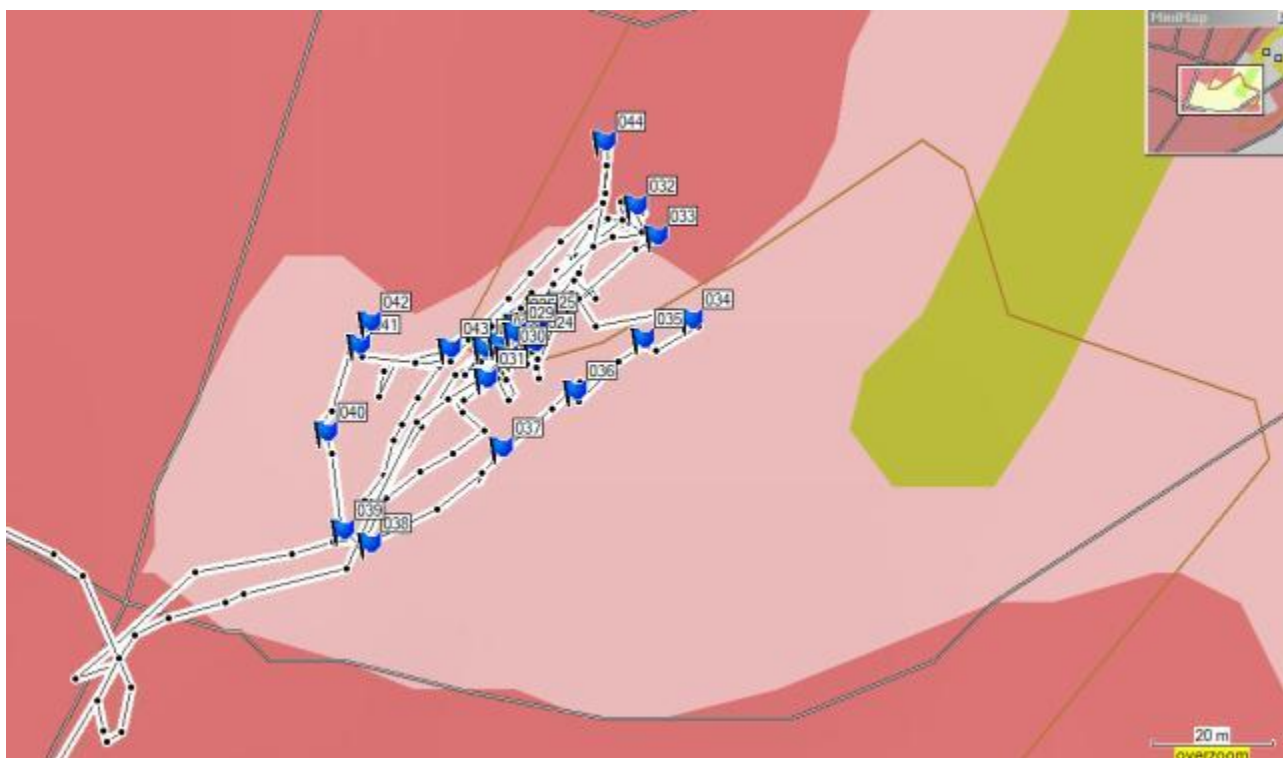
Inventeringsrute Tanumplåtået

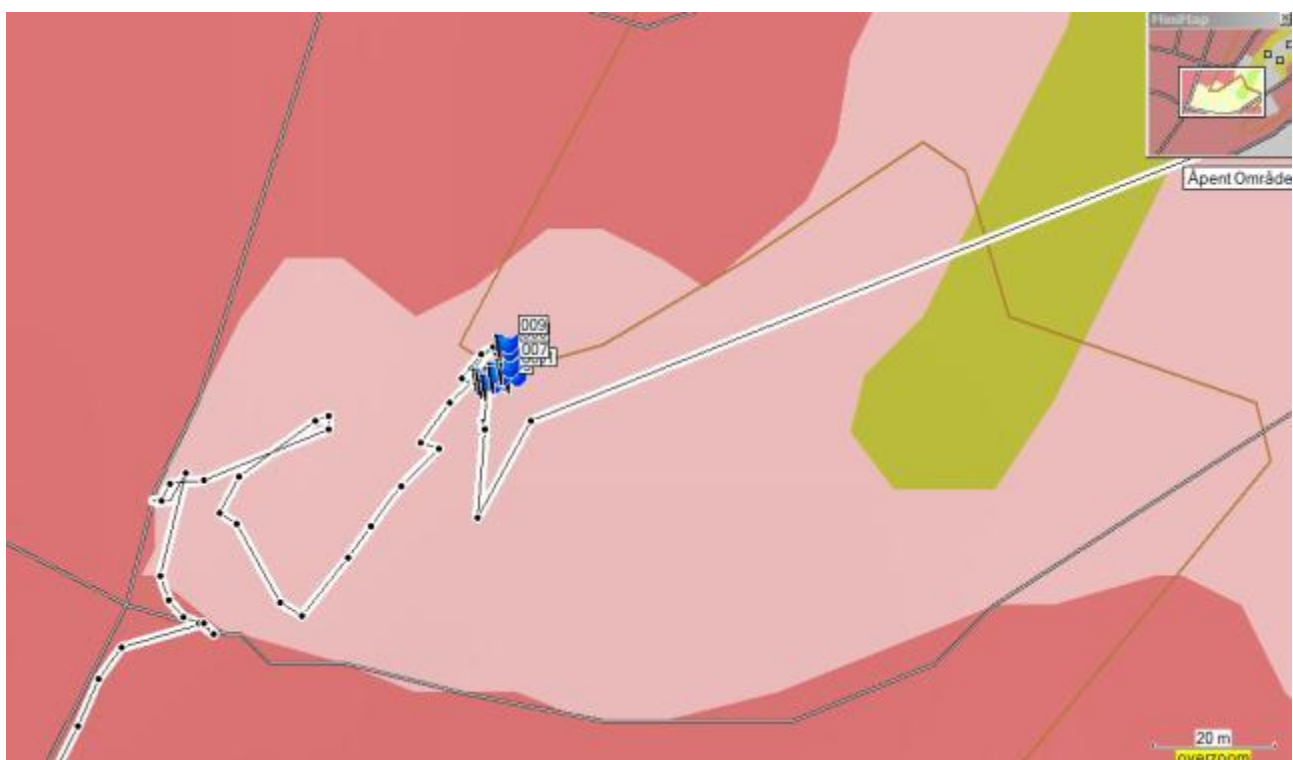
Inventeringsrute Horgen

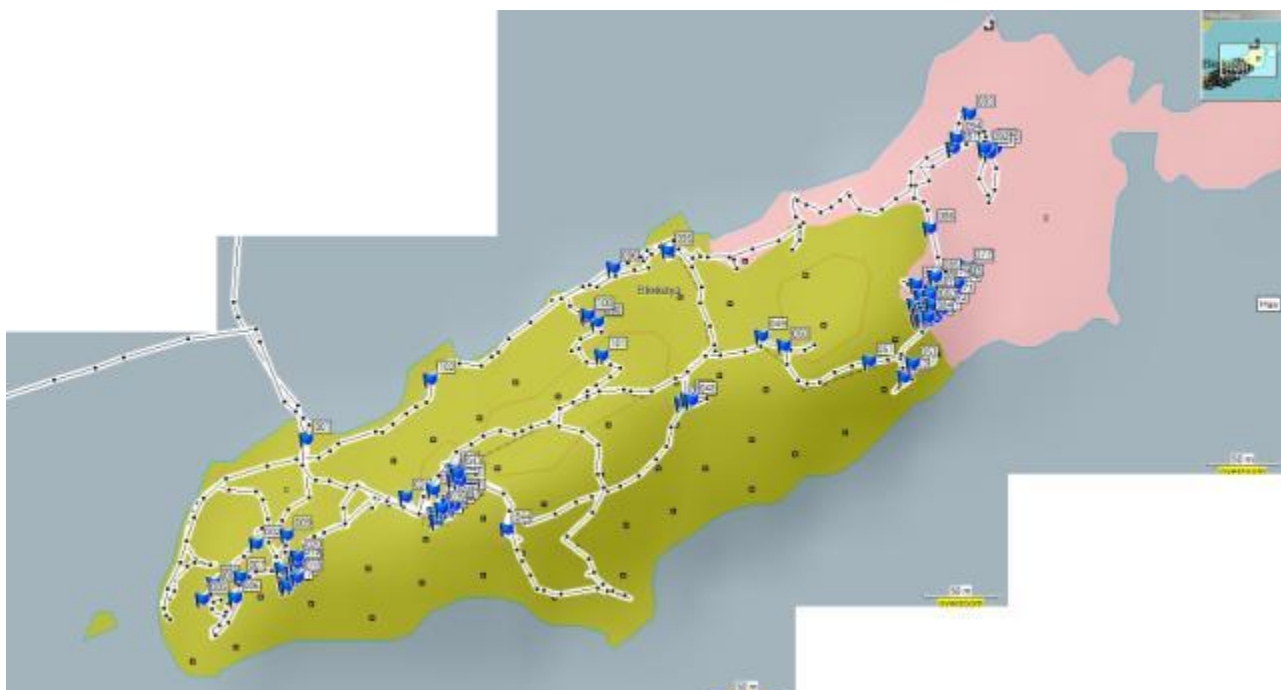
Inventeringsrute Gjørsjøen

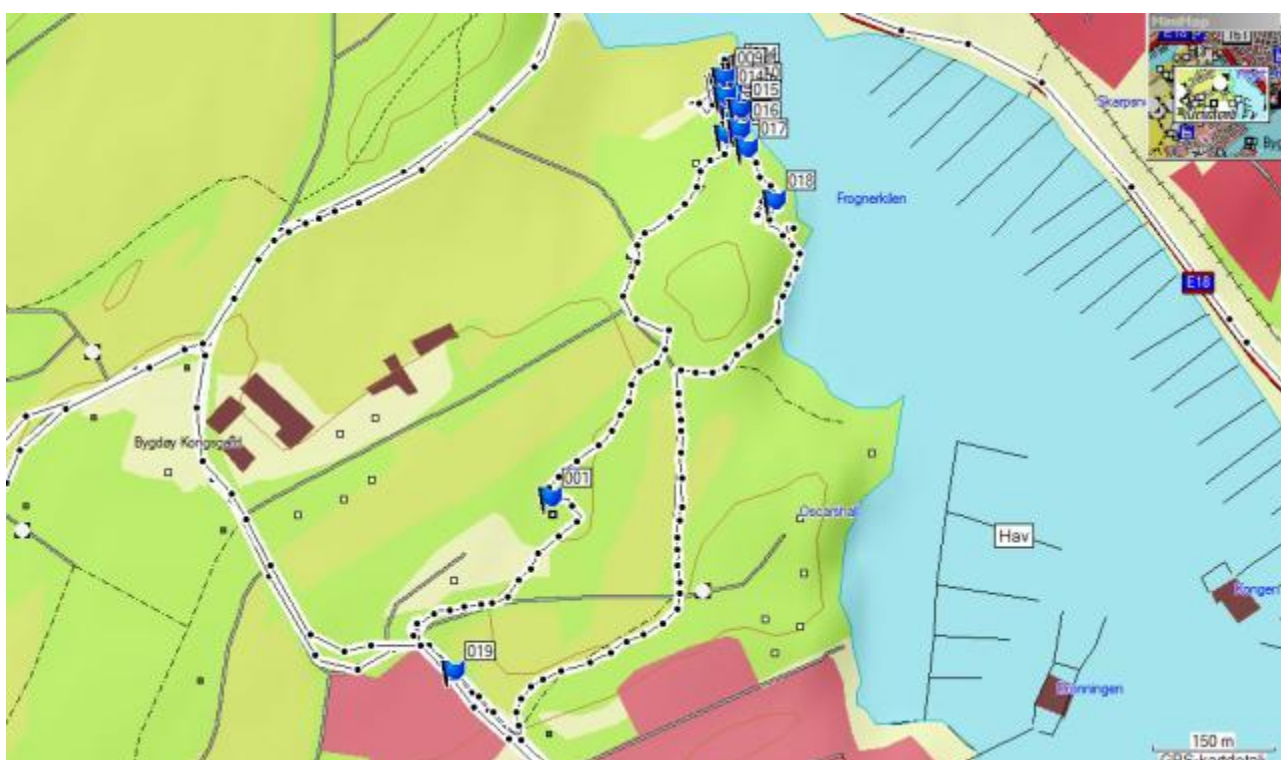
Inventeringsrute Bakkehaugen første besøk

Inventeringsrute Bakkehaugen andre besøk

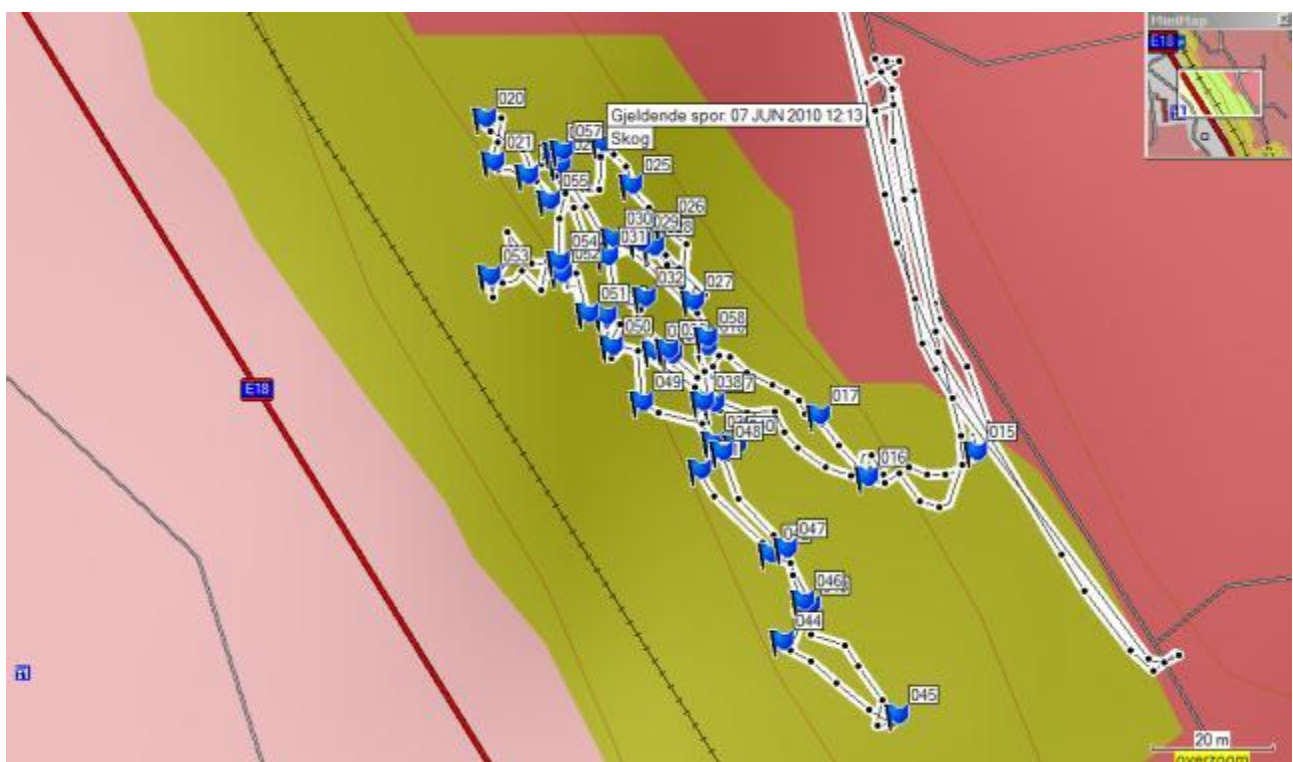
Inventeringsrute Bleikøya

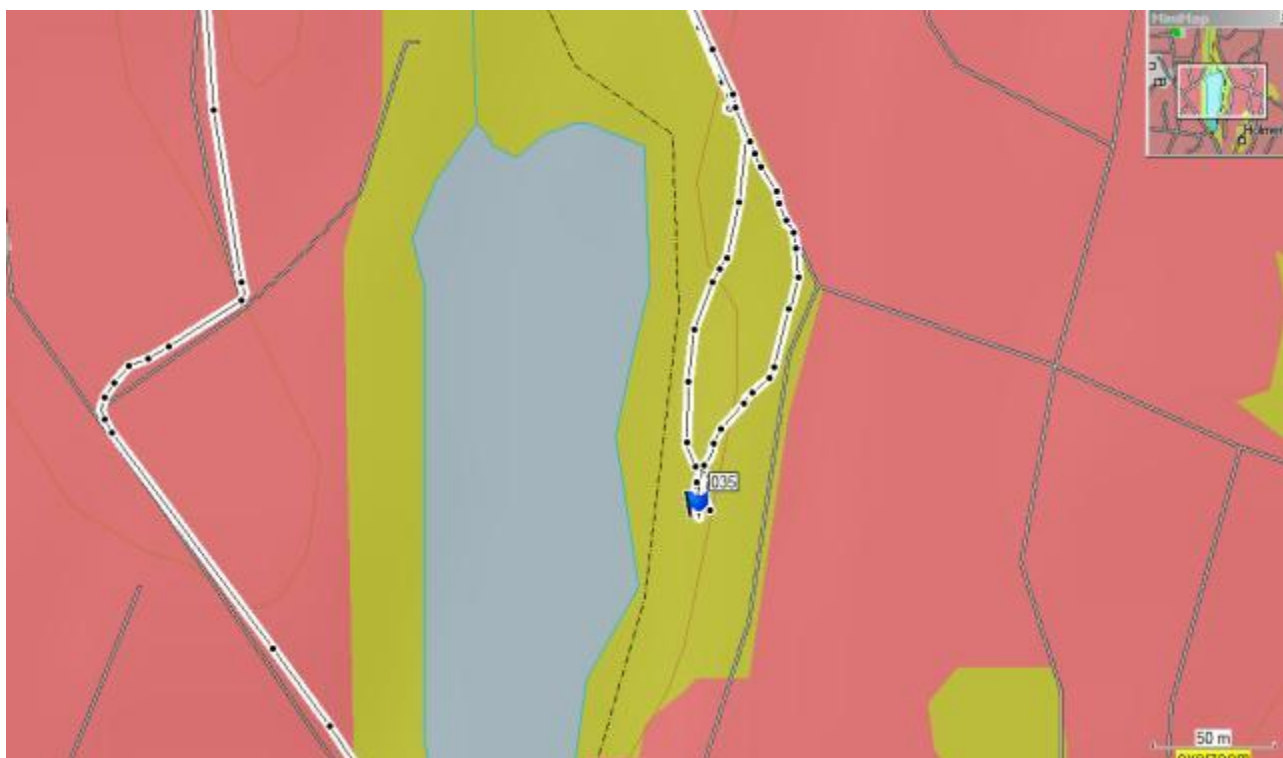
Inventeringsrute Bygdøy nord

Inventeringsrute Bygdøy sør

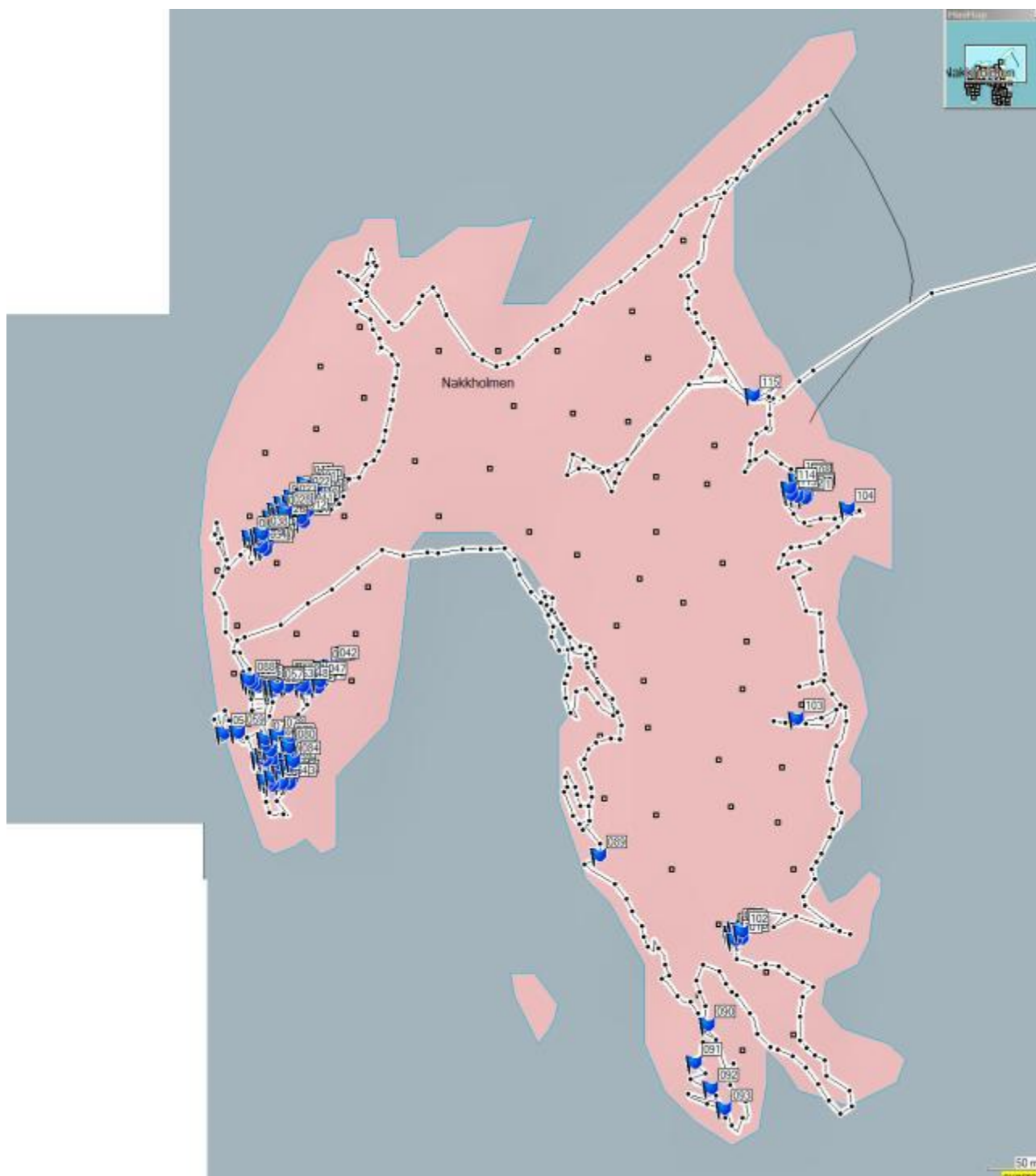
Inventeringsrute Grottenveien

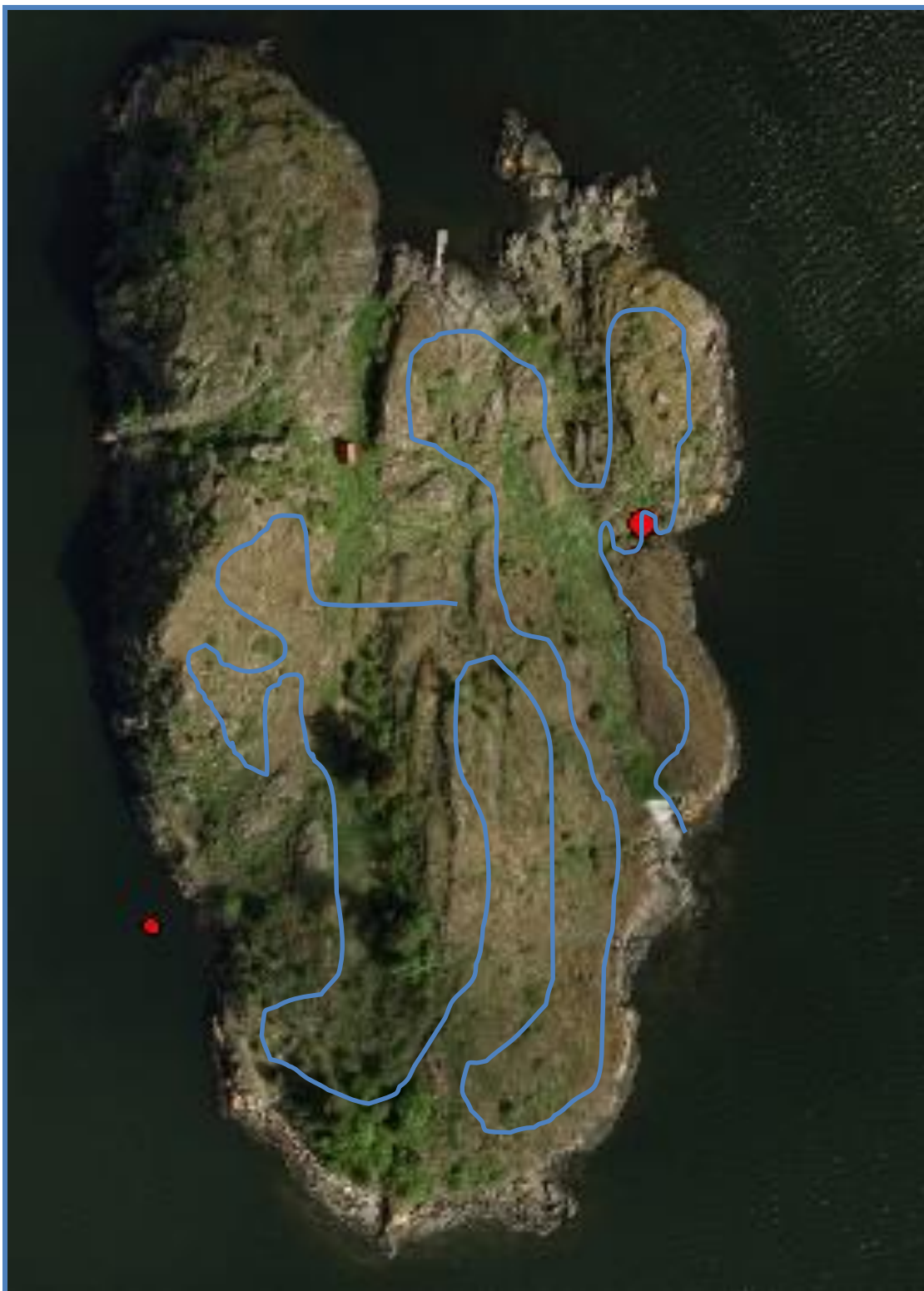
Inveringsrute Holmen

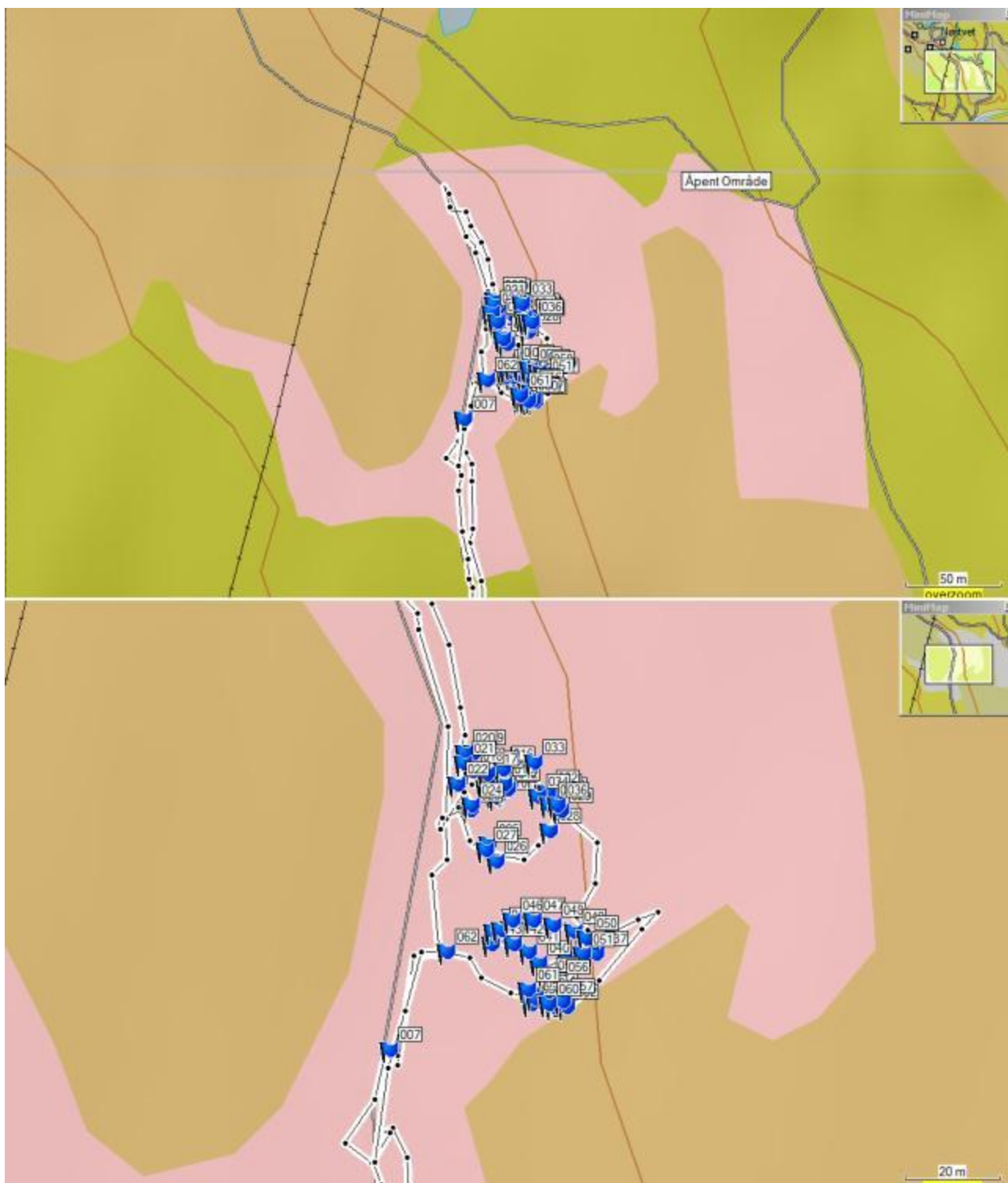
Inventeringsrute Killingen

Inventeringsrute Nakholmen

Inventeringsrute Gjøva

Inventeringsrute Nøstvet første besøk

Inventeringsrute Nøstvet andre besøk

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Postboks 8111 Dep, 0032 Oslo

Besøksadresse: Tordenskiolds gt 12

Telefon: 22 00 35 00, Telefaks: 22 00 36 58

E-post: postmottak@fmoa.no

www.fylkesmannen.no/OsloogAkershus